

49.1
GALSWORTHY

12.222
Köteles példány
FRANKLIN-TÁRSULAT
szilag

A VÁRAKOZÓ

FRANKLIN TÁRSULAT KIADÁSA

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

KÜLFÖLDI REGÉNYÍRÓK

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

KÜLFÖLDI REGÉNYÍRÓK

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA, BUDAPEST

JOHN GALSWORTHY
A VÁRAKOZÓ
(MAID IN WAITING)

FORDÍTOTTA BÁLINT GYÖRGY

ELSŐ KÖTET

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

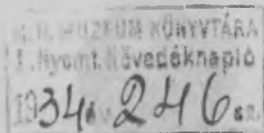
FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA, BUDAPEST

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

12.222 153/1

1. FEJEZET.

A porthminsteri püspök halálán volt ; már el is küldtek négy unokaöccséért, két unokahugáért és az egyiknek a férjéért. Sejtették, hogy nem éri meg a reggelt.

Charwellnek hívták, de nevét Cherrellnek ejtették. Hosszú élete során sokféle nevet viselt. A hatvanas években harrowi és cambridgei diáktársai «Kézelős» Cherrellnek nevezték. Később, abban a két londoni egyházközségben, ahol működött, nagytiszteletű Cuthbert Cherrell volt a neve. Prédikátori fénykorában Cherrell esperesnek, élete utolsó tizen-nyolc évében pedig Cuthbert Porthminsternek hívták. Sohasem nősült meg. Nyolcvankét évig élt és ötvenöt évig képviselte Istent a föld egyes pontjain (aránylag későn szentelték pappá). Hivatása és az a körülmény, hogy huszonöt éves kora óta féken tartotta természetes ösztöneit, tartózkodó méltóságot kölcsönzött arckifejezésének. Ezt a halál közelsége sem tudta megzavarni. Szinte gúnyosan várta a halált, legalább is ezt lehetett kiérezni szemöldökének rándulásából és gyenge hangjából, mikor így szólt ápolónőjéhez :

— Holnap kialhatja magát Nővér. Pontos leszek, hiszen nem kell időt töltenem az ornátus felöltésével.

Valamennyi püspök közül ő tudta a legszebben viselni az ornátust, az ő arca és az ő alakja volt a legelőkelőbb. Élete végéig megőrizte azt a dandyiz-

must, melynek a «Kézelős» nevet köszönhette. Most mozdulatlanul feküdt hátrakefélt ősz hajjal, elefántcsont arccal. Olyan sokáig volt püspök, hogy végül már senki sem tudta, mi a véleménye a halálról, vagy bármiről, kivéve az imakönyvet, melynek legcsekélyebb átdolgozása ellen is a leghatározottabban tiltakozott. Már természeténél fogva sem adott soha kifejezést érzéseinek és szertartásossága élete végén úgy elborította természetes érzéseit, mint ahogy a hímzés és az ékkövek elrejtik a papi köntös kelméjét.

Itt feküdt most a kettős ablakú, kolostorias szobában egy XVI. századbeli épületben, közel a székes-egyházhoz. A szoba ódon illatát alig enyhítette a beáramló szeptemberi levegő. Az ablakpárkányon, régi vázában, néhány cinerária volt: az egyetlen élénk színfolt a szobában. Az ápolónő észrevette, hogy a püspök szeme állandóan a virágokra szegődik. Csak néha-néha hunyta le egy pillanatra a szemét. Hat óra tájban közölték vele, hogy régen elhalt bátyjának egész családja megérkezett.

— Ah — mondta — gondoskodjék, hogy kényelembe helyezkedjenek. Adriant szeretném látni.

Mikor egy óra múlva ismét kinyitotta szemét, Adrian unokaöccsét pillantotta meg, aki az ágy lábánál ült. Nehány percig csendben szemlélte sovány, barázdás, barna, szakállas arcát, őszülő haját. Némi meglepetéssel nézte; úgy találta, hogy unokaöccse meglehetősen megöregedett. Aztán felhúzott szemöldökkel, kissé csúfondáros, halk hangján megszólalt:

— Kedves Adrian, szép tőled, hogy eljöttél. Nem jönnél egy kissé közelebb? Ugy. Nem maradt sok erőm, de ami maradt, azt a te javadra szeretném fordítani, bár lehet, hogy te az ellenkezőjét fogod hinni. Őszintén kell beszélnem. Nem vagy papi ember és ezért igyekszem szavaimat világi ember módjára megfogalmazni, amilyen vala-

mikor magam is voltam . . . Sőt talán mindig az voltam. Azt hallottam, hogy beleszerettél, sőt mondhatnám belebolondultál egy hölgybe, aki nem mehet hozzád feleségül. Igaz?

Unokaöccsének jóságos, barázdás arcára szelíd és kissé zavart kifejezés ült.

— Igaz, Cuthbert bácsi. Sajnálám, ha ez bánatana téged.

— Kölcsönös vonzalom?

Unokaöccse vállat vont.

— Kedves Adrian, a világ felfogása sok tekintetben változott az én ifjúkorom óta, de a házasságot még mindig dicsfény veszi körül. Ez különben a te lelkiismereti ügyed, ez nem tartozik rám. Adj egy kis vizet.

Ivott a feléjenyujtott pohárból, aztán gyengébb hangon folytatta.

— Atyátok halála óta bizonyos tekintetben én szerepeltem *in loco parentis* nálatok, és azt hiszem én voltam családunk hagyományainak fő őrzője. Azt akarom neked mondani, hogy családunk neve igen nagy multú és mindig a legnagyobb tisztelet övezte. A régi családok sarjaira manapság alig maradt más a multból, mint egy bizonyos átörökölt kötelességérzet. Amit néha meg lehet bocsátani egy fiatal embernek, azt nem lehet megbocsátani a te életkorodban és társadalmi állásodban levő férfinak. Nem szeretnék abban a tudatban meghalni, hogy nevünket tollára veszi és megszólja a sajtó. Most pedig bocsáss meg, hogy magánügyedbe avatkoztam és engedd, hogy valamennyitektől búcsút vegyek. Talán kevésbé fájdalmas lesz, ha te adod át a többieknek áldásomat, mely, attól félek, nem sokat ér. Isten veled, kedves Adrian, Isten veled!

Hangja suttogásba halkult. Lehunyta szemét. Adrian egy percig nézte az éles, viaszszínű arcot, aztán magas alakját kissé meghajtva, lábujjhegyen az ajtóhoz ment, halkan kinyitotta és kiment.

Az ápolónő visszajött a szobába. A püspök ajka mozgott, szemöldöke időnként meg-megrándult, de már csak egyszer szólalt meg.

— Nagyon örülnék, ha olyan kedves lenne és ügyelne rá, hogy nyakam egyenesen feküdjön, és hogy fogaim a helyükön legyenek. Ne haragudjék ezért az aprólékosságért, de nem szeretnék visszaszító látványt nyújtani . . .

Adrian lement a faburkolatos, hosszú szobába, ahol a család várakozott.

— Halálán van. Mindnyájatoknak áldását küldi.

Sir Conway a torkát köszörülte. Hilary meg-szorította Adrian karját. Lionel az ablakhoz lépett. Emily Mont apró zsebkendőt vett elő és másik kezével megfogta sir Lawrence kezét. Csak Wilmet szólalt meg.

— Milyen most, Adrian?

— Mint haldokló harcos a pajzsán.

Sir Conway ismét a torkát köszörülte.

— Derék öreg legény — mondta halkán sir Lawrence.

— Igen — mondta Adrian.

Aztán csendben ültek és álldogáltak tovább, abban az elkerülhetetlenül kényelmetlen hangulatban, melyet az ember olyan házban érez, ahol a halál van látogatóban. Teát szolgáltak fel, de, mintha némán megállapodtak volna, egyikük sem nyult hozzá. Hirtelen megszólalt a harang. Mind a heten felpillantottak. A tér egy pontjában találkoztak pillantásaik, mintha valami láthatatlan tárgyat néznének.

Az ajtóban megszólalt egy hang.

— Kérem, ha látni akarják.

Sir Conway, a legidősebb, követte a püspök káplánját. A többiek mögötte mentek.

A fal közepéhez állított keskeny ágyában, a ketős ablakkal szemben, feküdt a püspök fehér, szikár, keskeny teste, melynek méltóságát a halál csak

fojtta. Ebben az utolsó funkciójában még méltóságteljesebb volt, mint valaha. Egyik családtag, sőt még a nyolcadik szemlélő, a káplán, sem tudta, hogy Cuthbert Porthminster valóban hitt-e másban is, mint az egyháznak földi méltóságában, melyet oly hűségesen szolgált. Különböző vérmérsékletű emberek voltak, különböző érzéseket keltett bennük a halál látványa. Csak egy közös érzésük volt: valami esztétikai gyönyörűség, ennek a felemelő méltóságnak a láttán.

Conway — sir Conway Cherrell tábornok — sokszor állt szemben a halállal. Most keresztbefont karral állt, mint valamikor Sandhurstban, a «pihenj» vezényszóra. Keskeny arca inkább aszkétikus, mint katonás volt. Napbarnított arcát barázdák szántották végig, széles járomcsontjai és hegyes erélyes álla között nyugodt, sötét szempár ült, orra és ajka keskeny volt. Talán az ő arca volt a legnyugodtabb a nyolc közül. A nála valamivel magasabb, mellette álló Adrian arca volt a legkevésbé nyugodt, sir Lawrence Mont belekarolt feleségébe, Emilybe. Keskeny arcának, kissé gunyoros kifejezése, mintha ezt mondta volna: «Nagyon szép előadás, ne sírj kedvesem.»

Wilmet két oldalán Hilary és Lionel állott. Az egyiknek barázdás, a másiknak síma volt az arca, de mindkettő hosszúkás, sovány és határozott volt, és valamilyen szomorú kétkedést fejezett ki, mintha azt várnák, hogy talán még egyszer felnyílnak azok a szemek. Wilmet arca erősen kipirosodott, ajkát kissé összehúzta. Magas, sovány nő volt. A káplán lehajtotta fejét, ajka mozgott, mintha hangtalan imákat mormogna. Vagy három percig álltak így, aztán majdnem egyszerre, mind mély lélekzetet vettek és egymás után az ajtó felé indultak. Ki-kivisszavonult a számára kijelölt vendégszobába.

Vacsoránál találkoztak ismét. Újból az élet törvényei szerint gondolkoztak és beszéltek. Cuthbert

bácsi, eltekintve attól, hogy a család díszé és feje volt, egyikükhöz sem állt soha nagyon közel. Arról beszéltek, hogy atyái sírjában, Condafordban temesék-e el, vagy itt, a székesegyházban. Valószínűleg végrendelete intézkedik erről. Még aznap este valamennyien visszautaztak Londonba, kivéve a tábornokot és Lionelt, akik a végrendelet végrehajtói voltak.

A két fivér átolvasta a végrendeletet, mely rövid volt, mert kevés dolog fölött kellett rendelkeznie. Utána csendben ültek a könyvtárszobában. A csendet a tábornok törte meg.

— Tanácsot kérnék tőled Lionel. Hubert fiamról van szó. Olvastad, hogy a parlament utolsó ülésén megtámadták?

Lionel, aki szűkszavú volt és most várta bírói kinevezését, bólintott.

— Olvastam az interpellációról, de nem ismerem Hubert felfogását ebben az ügyben.

— Elmondhatom. Átkozott ügy ez. Igaz, hogy a fiú hevesvérű, de tetőtől talpig becsületes. Amit mond, az színigaz. Én csak annyit mondhatok, hogy az ő helyében én is úgy cselekedtem volna.

Lionel bólintott.

— Folytasd.

— Mint tudod, a harrowi főiskoláról egyenesen a háborúba vonult, pedig még nem is volt katonaköteles korban. Egy évig szolgált a hadirepülőknél, megsebesült, ismét bevonult és a háború után is a hadseregben maradt. Kint volt Mezopotámiában, aztán Egyiptomba, majd Indiába helyezték. Ott súlyos maláriát kapott és tavaly egy évi betegszabadságra ment, mely október 1-én jár le. Hosszú utazást tanácsoltak az orvosai, ezért kapta a szabadságot. A Panama-csatornán át Limába ment. Ott megismerkedett egy Hallorsen nevű amerikai tanárral, aki nemrég itt is járt és előadást tartott bizonyos bolíviai őskori leletekről. Hallorsen akkor éppen

expedíciót szervezett Boliviába. Az expedíció akkor volt indulóban, amikor Hubert Limába érkezett. Hallorsennek tisztre volt szüksége, aki az expedíció közlekedését irányítaná. Hubert elég jó egészségi állapotban volt és nyomban vállalkozott a feladatra. Nem tudja elviselni a tétlenséget. Hallorsen felfogadta. Ez tavaly decemberben történt. Röviddel ezután Hallorsen elindult és Hubertet hátrahagyta, hogy expedíció főtáborának gondját viselje. Magára maradt egy sereg félvér indián öszvérhajcsárral. Hubert volt közöttük az egyetlen fehér ember. Heves láza hirtelen ismét visszatért. Elmondta, hogy ezek között a félvér fickók között valóságos pokolfajzatok vannak, teljesen fegyelmezetlenek és baromian bánnak az állatokkal. Hubert nem tudott velük összeférni, említettem már, hogy nagyon hevesvérű fiú és ezenkívül nagy állatbarát is. A félvérek egyre fékezhetetlenebbek lettek és végül az egyik, akit kénytelen volt megkorbácsoltatni, mert az öszvéreket kínozta, lázadást szított és késsel megtámadta őt. Szerencsére Hubertnek kéznél volt a revolvere és agyonlőtte a félvért. Erre aztán az egész átkozott banda, három kivételével, megszökött az öszvérekkel együtt. Képzeld el: csaknem három hónapig maradt ott egyedül, sem támogatást, sem hírt nem kapott Hallorsentől. Nagy kínnal valahogy mégis kitartott a helyén, megmaradt három emberével. Végül Hallorsen visszatért és a helyett, hogy megértést mutatott volna kínlódsái iránt, rátámadt. Hubert ezt nem volt hajlandó eltűrni, alaposan megmondta neki a véleményét és otthagya. Egyenesen hazajött és most nálunk van Condafordban. Láza szerencsére elmúlt, de még mindig meglehetősen kimerült. Most pedig ez a Hallorsen könyvet írt és megtámadta Hubertet. Őt teszi felelőssé az expedíció kudarcáért, azt állítja, hogy Hubert zsarnokoskodott, nem tudott bánni az emberekkel, gögös arisztokratának nevezi és

egyéb divatos frázisokat ír róla. A hadügyi bizottság valamelyik tagja tudomást szerzett erről és szóvá tette a parlamentben. A szocialistáktól elvárja az ember, hogy kellemetlenkedjenek, de mi az ő kellemetlenkedésük ahhoz képest, amikor a hadügyi bizottságnak valamelyik tagja tesz lépéseket egy angol tiszt helytelen magaviselete ügyében. Hallorsen az Egyesült Államokban van, senki ellen sem lehet pert indítani és különben is, Hubertnek nincsenek tanúi. Attól félek, hogy ez az ügy ketté fogja törni a karrierjét.

Lionel Cherrel hosszú arca még jobban megnyúlt.

— Volt a főhadiszálláson?

— Igen, szerdán felment. Fagyosan fogadták. Mostanában nagyon megijednek, ha valaki katonatisztek önkényeskedéséről kezd fecsegni. De azért valószínűleg nem bolygatnák tovább az ügyet, ha nem kerülne többé szóba a nyilvánosság előtt. De hogy volna ez lehetséges? A könyv a legnagyobb nyilvánosság előtt megtámadta, a parlamentben pedig valósággal megvádolták, hogy tiszthez és úriemberhez méltatlanul, önkényesen járt el. Ezt nem hagyhatja szó nélkül. Mit csináljon?

Lionel mélyet szippantott pipájából.

— Tudod — mondta — én azt hiszem, hogy a legjobban tenné, ha ügyet sem vetne a dologra.

A tábornok keze ökölbe szorult.

— A pokolba is, Lionel, ez még sem lehetséges!

— De hiszen beismerte, hogy megkorbácsolta és lelőtte azt az embert. A közvéleménynek nincs fantáziája, Con, és nem tud az ő álláspontjára helyezkedni. Ők csak annyit értenek az egészből, hogy egy tiszt egy polgári expedíción agyonlőtt egy embert és többeket megkorbácsolt. Nem várhatjuk a közvéleménytől, hogy megértse milyen körülmények között, milyen lelki kényszer hatása alatt cselekedett.

— Tehát komolyan azt tanácsolod, hogy szó nélkül nyelje le ezt a dolgot?

— Mint férfi nem, mint a gyakorlati élet embere igen.

— Jóságos Ég! Hová jut Anglia! Kiváncsi vagyok, mit szólt volna ehhez Cuthbert bácsi? Ő sokra becsülte nevünket.

— Én is sokra becsülöm. De hogy tudna Hubert megmérkőzni ellenfeleivel?

A tábornok kis ideig hallgatott, aztán így szólt :

— Ez a vád a hadügyi bizottság szégyene, de Hubert keze mégis meg van kötve. Ha beadná lemondását, akkor talán erélyesebben léphetne fel, de őt szíve=lelke a hadsereghez vonzza. Csúnya ügy! Egyébként Lawrence szólt nekem Adrianról. Ugye Diana Ferse lánykori neve Montjoy volt.

— Igen, Lawrence második unokatestvére. Nagyon csinos nő, Con, láttad már?

— Lánykorában. Milyen helyzetben van most?

— Él a férje és mégis özvegy. Két gyermeke van, férje pedig tébolyda lakója.

— Szép kis ügy. Gyógyíthatatlan?

Lionel bólintott.

— Azt mondják. Természetesen soha sem lehet biztosan tudni.

— Jóságos Ég!

— Bizony. Szerencsétlen asszony és Adrian még szerencsétlenebb. Adrian régóta szereti, még lánykora óta. Ha valami ostobaságot követ el, elveszti múzeumőri állását.

— Arra gondolsz, hogy esetleg megszökik vele? Hiszen már legalább ötven éves.

— Ez a legveszedelmesebb életkor. Az asszony elragadó teremtség. A Montjoyok mindig híresek voltak elragadó egyéniségükről. Mit gondolsz, Con, hallgatna rád Adrian, ha beszélnél vele?

A tábornok fejét rázta.

— Azt hiszem inkább Hilaryre.

— Szegény öreg Adrian ... a legjobb ember a világon. Beszélek Hilaryvel, csak kár, hogy mindig annyira el van foglalva.

A tábornok felállt.

— Lefekszem. Nálunk Condafordban nincs olyan ódon szaguk a szobáknak, mint itt, pedig a mi házunk régibb.

— Túl sok a fa ebben az épületben. Jó éjszakát öreg fiú.

A fivérek kezét szorították, aztán mindketten egy-egy gyertyát vettek kezükbe és felmentek szobáikba.

2. FEJEZET.

Condaford Grange 1277-ben került a Campfortoktól (tőlük kapta nevét) a Cherrellek birtokába. Nevüket ekkor még Kerwellnek, sőt néha még Keroualnak írták, a szerint, ahogy az íródeáknak eszébe jutott. A kastélynak regényes multja volt. Az a Kerwell, aki az egyik De Campfort=lány kezével együtt megkapta, úgy jutott a lányhoz, hogy megmentette egy vaddisznó támadásától. Földnélküli lovag volt, apja, egy guiennei francia, Richard király kereszteshadjárata után vándorolt Angliába. A lány egyetlen örököse volt a De Campfortok birtokainak. A család címerébe is betették a vaddisznót. Később sokan azon a véleményen voltak, hogy csak a címerbeli vaddisznó alapján keletkezett az életmentési legenda és nem megfordítva. Annyi bizonyos, hogy szakértő építészek megállapították a ház egyes részeiről, hogy a XII. században épültek. Annakidején valószínűleg sáncárok vette körül, de Anna királyné idejében az egyik Cherrell, ki a kastélyt újjá építette, lecsapoltatta vizet és betemette az árkot, talán azért, mert bízott az örök béke eljövételében, vagy még inkább azért, mert sokat kínozták a szűnyogok. Így azután alig maradt nyoma az egykori sáncároknak.

A néhai Sir Conway, a püspök bátyja, aki diplomáciai szolgálatban állott, 1901-ben kapta a lovagi rangot, mikor Spanyolországba nevezték ki nagykövetnek. Hivatása mindig külföldre szólította és ezért alaposan elhanyagolta a kastélyt. 1904-ben halt meg állomáshelyén. Az elhanyagolást tovább folytatta legidősebb fia, a mostani Sir Conway, aki állandóan szolgálatban volt, és így a világháború végéig csak ritkán és mindig csak rövid ideig tartózkodhatott Condafordban. Amikor a háború után itt telepedett le, ahol ősei a normann hódítás óta éltek, hozzálátott, hogy a lehető legalaposabban rendbe hozza a kastélyt. A ház külseje most szerény, de gondozott volt, belseje pedig kényelmes. A tábornok anyagi viszonyai csak nehezen engedték meg, hogy itt éljen. A földbirtokra nem neheztedek ugyan terhek, de túlsok erdő borította, úgyhogy évi tiszta hozadéka mindössze néhány száz font volt. A tábornoki nyugdíj és feleségének, Elizabeth Frenshamnak szerény jövedelme csak azt tette lehetővé a tábornok számára, hogy kifizesse igen alacsony adóját, hogy két vadászt tartson, és hogy a legnagyobb beosztással meg tudjon élni. Felesége azok közé az angol nők közé tartozott, akik látszólag nem sokat, de éppen azért nagyon sokat számítanak. Szerény, finom és mindig elfoglalt asszony volt. Egyszóval: mindig háttérbe vonult és nyugodt, sápadt, kissé félénk arca állandóan arra emlékeztetett, hogy a kultúra alig függ a vagyontól vagy az intellektustól. Férje és három gyermeke mindig számíthattak megbízható együttérzésében. Valamennyien élénkebbek voltak mint ő, egyéniségük színesebb volt és éppen ezért megnyugtatóan hatott rájuk.

Nem kísérte el a tábornokot Porthminsterbe és így most otthon várta hazatérését. A bútorokat még a nyári pamuthuzat borította. A teázó szobában álldogált és éppen azon töprengett, hogy ki-

birnak=e a huzatok még egy szezont, amikor egy skót terrier sietett a szobába, utána pedig a ház legidősebb leánya, Elizabeth, akit mindenki «Dinny» néven ismert. Dinny karcsú és meglehetősen magas lány volt, haja gesztenyebarna, orra kissé pisze, szája Botticelli=szerű, egymástól kissé távol álló szemei búzavirágkékek. Hosszúszárú virágra emlékeztetett, amely törékenynek látszik, de mégsem törik el soha. Arckifejezése olyan embert árult el, akinek nagy erőfeszítésébe kerül, hogy az életet ne fogja fel túlságosan humorosan. Olyan volt mint azok a természetes források, melyekből mindig buborékosan buggyan ki a víz. Nagybátyja, sir Lawrence Mont is mindig ehhez hasonlította. Huszonnégy éves volt.

— Anyukám, feketében kell járnunk Cuthbert bácsi miatt?

— Nem hiszem Dinny, legfeljebb félgyásról lehet szó.

— Itt fogják eltemetni?

— Apa majd megmondja. Én azt hiszem, hogy a székesegyházban.

— Teát parancsolsz, drágám? Scaramouch, menj innét, ne dugd az orrod a tányérokba.

— Dinny, nagyon aggódom Hubertért.

— Én is drágám. Az utóbbi időben alig lehet ráismerni, olyan mint az a rajz, amit Tom, a festő, készített róla profilból. Nem kellett volna résztvennie abban az undorító expedícióban. Az amerikaiakat csak egy bizonyos pontig lehet elviselni, és Hubert természetesen hamarabb jut el ehhez a ponthoz, mint bárki más. Sohasem tudott velük összeférni. Különben is, azt hiszem, hogy civileknek sohasem volna szabad katonával együtt dolgozniuk.

— Miért, Dinny?

— Mert a katonák szilárd jellemű emberek és tudják, mi a különbség Isten és Mammon között. Nem vetted észre?

Lady Cherrell valóban észrevette ezt. Félénken mosolygott :

— Hol van Hubert? Apa mindjárt itt lesz.

— Elment Donnal, hogy egypár foglyot löjjön vacsorára. Fogadok, hogy elfelejtett löni, vagy ha hoz is valamit, az még túlságosan fiatal lesz. Rettenetesen búsul emiatt a dolog miatt. Alaposan meglátogatta az Uristen, illetve inkább az ördög. Csak az segítene rajta, ha szerelmes lenne. Nem találhatnánk egy tökéletes lányt a számára? Csön=gessek teáért?

— Igen drágám. És friss virág is kellene a szobába.

— Rögtön hozok. Gyere Scaramouch.

Kilépett a szeptemberi napsütésbe. Az alsó pázsiton zöld harkályt vett észre. Eszébe jutott a régi vers : «Hét kis madár, hét napja már, keresgél kinn a zöldben ; de fáradságuk hasztalan, reménytelen, vígasztalan, mert nincs kukac a földben.»

Nagy szárazság volt. De azért mégis gyönyörű színekben virultak a cineráriák. Kitépett néhány szálát. Csokrot gyűjtött, mely minden színárnyalatban pompázott, a legsötétebb vöröstől a rózsaszínen át a citromsárgáig. Szépek voltak a virágok, de Isten tudja miért, valami mégis hiányzott belőlük.

— Milyen kár — gondolta, — hogy nincs egy virágágy, melyből fiatal lányok nőnek ki, hogy le=szakíthassak egyet Hubert számára. — Dinny ritkán mutatta érzelmeit. Két nagyon mély, rejtett gyengéje volt : fivére és Condaford. Ez a két érzés szorosan összeforrott. Condaford szervesen hozzátartozott életéhez. Olyan szenvedéllyel csüg=gött ezen a helyen, amit igazán nem lehetett se=teni azok után, ahogyan róla beszélt. Mély és félté=keny vágyat érzett, hogy bátyjában is felkeltse ezt az érzést Condaford iránt. Hiszen mindketten itt születtek, amikor még a kastély kopott és elhanya=golt volt és végigkísérték fejlődését és feltámadá=

sát. Hubert számára Condaford tulajdonképpen nyaralóhely volt, ahová csak vakációzni jött. Dinny, aki mindig ügyelt, nehogy a nyilvánosság előtt elárulja, vagy komolyan vegye az ősi földhöz való kötöttségét, titokban híven és rendíthetetlenül csüngött a Cherrelleken, birtokukon és munkájukon. Minden condafordi állat, madár és fa, (még az a virág is, amit most szedett), szervesen hozzátartozott egyéniségéhez, éppen úgy, mint a szalmafedeles házak egyszerű lakói, az óangol templom, melyet minden különösebb hit nélkül látogatott, a szürke condafordi hajnal, amelyet ritkán látott, a holdvilágos bagolyjárta éjszakák, a hosszú, napos alkonyatok a tarlón, az illatok, a hangok és a friss levegő. Ha távol volt hazulról, sohasem mondta, hogy honvágy gyötri. Pedig valóban gyötörte. Ha otthon volt, sohasem mondta, hogy ez örömmel tölti el. Pedig valóban örült. Ha Condaford valamikor idegen kézre kerülne, nem sóhajtozna, de úgy érezné magát, mint egy gyökerestől kitépett növény. Apja csak felületes ragaszkodást érzett Condaford iránt, hiszen egész aktív életét máshol töltötte. Anyja nyugodtan élt Condafordban, mindig megtette kötelességét iránta, de nem tekintette egészen az övének. Huga, mint valami adottságot, elfogadta Condafordot, de szívesebben élt volna mulatságosabb helyen. És Hubert, milyenek voltak Hubert érzései e tekintetben? Dinny ezt nem tudta. Keze tele volt cineráriával, nyakát a késői napfény melengette. Visszatért a szalonba.

Anyja a teázó asztal mellett állt.

— A vonat késik — mondta. — Szeretném, ha Clare nem vezetné túlgyorsan az autót.

— Nem értem az összefüggést, drágám — mondta Dinny, pedig jól látta. Anyja mindig ideges volt, ha apja késett.

— Anyám, nagyon szeretném, ha Hubert nyilatkozatot küldene a lapoknak.

— Megvárjuk, hogy mit mond apa. Bizonyára beszélt Lionel bácsival.

— Itt vannak, hallom! — mondta Dinny.

A tábornok fiatalabb lánya kíséretében lépett a szobába. Clare volt a család legélénkebb tagja. Finom, sötétszínű haját rövidre vágatta, kifejezés=teljes arcának sápadtságát ajkának színe élénkítette. Nyílt, eleven tekintetű, barna szemű, vakítóan fehér és alacsony homlokú leány volt. Húszéves volt, de kissé idősebbnek látszott. Arckifejezése nyugalmat és a mellett kalandvágyat árult el. Alakja remek, járása ritmikus volt.

— Szegény drága apa még nem ebédelt! — mondta.

— Szörnyű hosszú tura volt ez, Liz. Reggel óta nem ettem egyebet, mint egy kétszersültet szó=adás whiskyvel.

— Rögtön kapsz egy tojásos puncsot, drágám — mondta Dinny és kiment a szobából. Clare követte.

A tábornok megcsókolta feleségét.

— Nagyon szép halott az öreg fiú. Csak Adrian beszélt vele, mi már csak a halála után láttuk. Vissza kell majd mennem a temetésre. Azt hiszem nagyon szép temetés lesz. Imponáló jelenség volt Cuthbert bácsi. Beszéltem Lionellel Hubertről. Nem tudja mit lehetne tenni. De én is gondolkoztam a dolgon.

— És?

— Minden azon múlik, hogy a katonai hatóságok tudomásul veszik-e az alsóházban elhangzott táma=dást. Lehet, hogy felkérlik Hubertet, adja be le=mondását. Ez végzetes volna. Akkor már jobb, ha önként mond le. Október 1-én kell orvosi vizgá=latra jelentkeznie. Talán tehetnénk valamit a tud=tán kívül. Nagyon büszke fiú. Én felkereshetem Topshamot, te pedig talán Follanbyvel beszél=hetnél.

Lady Cherrell elfintorította arcát.

— Tudom — mondta a tábornok, — átkozottul kellemetlen. Tulajdonképpen Saxenden volna az igazi, de nem tudom, hogy lehetne őt megköze-
líteni.

— Talán Dinnynek van valami ötlete.

— Dinnynek? Mindenesetre több van a fejében, mint bármelyikünknek, kivéve téged, drágám.

— Nekem — mondta Lady Cherrell — egyáltalában semmi sincs a fejemben.

— Ugyan. Már jön is Dinny.

Dinny habzó italt hozott egy pohárban.

— Dinny, éppen arról beszéltem anyáddal, hogy lord Saxendennel kellene beszélni Hubert érdekében. Mit gondolsz, mi volna ennek a módja?

— Valamelyik földbirtokos=szomszédja révén kellene megközelelni. Van ilyen szomszédja?

— Wilfred Bentworth birtoka mellett van az övé.

— Helyes. Akkor Hilary bácsi, vagy Lawrence bácsi segíthet.

— Hogyan?

— Wilfred Bentworth annak a bizottságnak az elnöke, melyet Hilary bácsi szervezett a nyomortanyák lakóinak megsegítésére. Egy kis nepotizmus sohasem árt.

— Hm. Kár hogy ez nem jutott előbb eszünkbe. Az imént Porthminsterben együtt voltam Hilaryvel és Lawrence=szel.

— Beszéljek velük helyetted?

— Szavamra mondom, jó volna Dinny. Én irtózom attól, hogy saját ügyeinkben könyörögjek.

— Igen, drágám. Ez nőknek való dolog, úgy-e?

A tábornok kétkedő pillantást vetett lányára, sohasem tudta biztosan, hogy mikor beszél komolyan.

— Itt van Hubert — mondta hirtelen Dinny.

3. FEJEZET.

Hubert Cherrel vadászpuskával a hátán, vizslával a nyomában lépkedett a terraszon, szürke kövein. Középtermetnél magasabb, szikár, egyenes tartású ember volt. Feje nem volt túlságosan nagy, arca korához képest barázdás volt, és magán viselte viszontagságainak nyomait. Vékony, ideges ajkai fölé egészen rövid, sötétbarna bajusz simult, hajában már szürke szálak voltak a halántéka fölött. Napbarnított arca keskeny volt, arccsontja magas, gyors pillantású dióbarna szemei kissé távol feküdtek egymástól, megtört ívű szemöldöke alatt, egyenes vékony orra fölött. Egészen olyan volt mint apja, fiatalabb kiadásban. Ha a cselekvéshez szokott ember olyan állapotba kényszerül, ahol csak gondolkoznia lehet, boldogtalan lesz, mindaddig, amíg ki nem szabadul ebből az állapotból. Amióta volt főnöke megtámadta, állandóan ezen töprengett és emésztette magát. Tudta, hogy helyesen, vagy legalább is a szükséghez képest cselekedett. Bánkódása annál nagyobb volt, mert nevelése és jelleme nem engedte meg, hogy érzéseinek kifejezést adjon. Nem kényszerűségből lett katona, hanem szabad akaratából és most úgy érezte, hogy katonai pályája veszélyben forog, tiszt és úriemberi nevén csorba esett és nem áll módjában visszaütni azokra, akik ezt a csorbát okozták. Úgy érezte, hogy pellengérre állították és mindenki szabadon üthet rá. Végtelenül keserű érzés ez, büszke ember számára. Belépett az üvegajtón, kutyáját és puskáját kint hagyta. Észrevette, hogy róla beszéltek. Megjelenése mostanában mindig a róla folytatott beszélgetéseket szakította meg, mert ha ebben a családban valaki bajba jutott, az mindenkinek közös baja volt. Egy csésze teát kapott anyjától. Megjegyezte, hogy a madarak már kezdenek elvadulni, mert az erdő

erősen megritkult. Aztán szünet állt be a beszélgetésben.

— Én most átnézem a postát — szólta a tábornok és kiment. Felesége követte.

Mikor Dinny magára maradt bátyjával, összeszedte bátorságát és így szólt:

— Valamit tennünk kell, Hubert.

— Ne törődj vele, kedvesem, pocsékul áll az ügy, de nem tehetünk semmit.

— Miért nem írod meg te is a történeteket, naplód alapján. Én legépelem és Michael bizonyára talál majd kiadót, hiszen ismerős ezekben a körökben. Nem ülhetünk ölbetett kézzel.

— Borzadok attól, hogy egyéni érzelmeimet a nyilvánosság előtt szellőztessem. Már pedig ez azt jelentené.

Dinny összehúzta szemöldökét.

— Én pedig borzadok attól, hogy az a yankee egyszerűen téged tegyen felelőssé kudarcáért. Az angol hadseregnek is tartozol ezzel, Hubert.

— Ennyire talán mégsem súlyos az eset. Mint magánember vettem részt az expedícióban.

— Mért nem adod ki a naplódodat teljes egészében?

— Ezzel csak rontanék a dolgon. Te nem olvasd.

— Egyes helyeket át lehetne fésülni. Apának is ez a véleménye.

— Legjobban tennéd, ha elolvasnád. Tele van vaskos kitételekkel. Ha az ember annyira egyedül van, mint akkor én voltam, elengedi magát.

— Kihagyhatod belőle amit jónak látsz.

— Végtelenül jó vagy hozzám, Dinny.

Dinny megsimogatta bátyja karját.

— Miféle ember ez a Hallorsen?

— Az igazat megvallva, sok jó tulajdonsága van: rendkívül kemény legény, hallatlanul energikus és nincsenek idegei. De az első ember az ő szemében:

mindig csak Hallorsen. Nem hajlandó elszenvedni a kudarcot és ha mégis kudarc éri, akkor másra hárítja a felelősséget. Azt mondja, hogy azért nem sikerült az expedíciója, mert nem kapott utánpótlást a főtáborból, és én voltam a főtábor parancsnoka. De maga Gábor arkangyal sem tudott volna mást tenni az én helyemben, ha úgy magára hagyták volna, mint engem. Elszámította magát, ennyi az egész, de ezt nem akarja beismerni. Ezt különben mind megírtam a naplómban.

— Láttad ezt? — mondta Dinny, elővett egy ujságból kivágott cikket és felolvasta. — «Mint értesülünk, Charwell kapitány, a vitézségi érem tulajdonosa, lépéseket fog tenni, hogy megvédje becsületét Hallorsen professzor könyvének állításaival szemben. Hallorsen tudvalevően azt állította, hogy a bolíviai expedíció azért nem sikerült, mert Charwell a kritikus pillanatban nem támogatta őt.» Úgy látszik, hogy valaki kakasviadalt szeretne provokálni köztetek.

— Hol jelent ez meg?

— Az Evening Sunban.

— Lépéseket tenni — mondta keserűen Hubert, — miféle lépésekről lehetne szó? Mivel támaszthatom alá állításaimat? Nincs tanum, erről ő maga gondoskodott, mikor magamra hagyott azzal a bandával.

— Akkor nincs más hátra, mint a napló.

— Mindjárt idehozom neked azt az átkozott füzetet.

Ezen az éjszakán Dinny az ablakban ült, és «azt az átkozott füzetet» olvasta. Telihold trónolt a szilfák fölött. Síri csend borult a tájra. Egyetlen juhkolomp csengett a domb felől, egyetlen magnolia virágzott közvetlenül az ablak alatt. Az egész kép földöntúlinak látszott. Időnként abbahagyta az olvasást, és a valószínűtlen tájat nézte. Tízezer telihold süttött itt ugyanígy, amióta ősei megvetették

lábukat ezen földön. Az ősi otthon rendíthetetlen biztonságában sokszorosán fájdalmasan érezte át azokat a szenvedéseket, melyekről a napló beszámolt. Brutális feljegyzések szóltak brutális dolgokról: egyetlen fehér ember egy csapat félvér vademberrel, egyetlen állatbarát, kiéhezett állatok és könyörületet nem ismerő emberek között. Dinny szemben ült a hűvös, nyugodt szépségű tájjal. Lázassá lett, nyomorultul érezte magát, amint a feljegyzéseket olvasta.

«Castro, ez a tetves disznó, megint beledöfte átkozott kését az öszvérekbe. A szegény állatok már szinte csontvázak, fogytán van minden erejük. Utoljára figyelmeztettem. Ha még egyszer megteszi, megkorbácsoltatom... Ma megint lázam volt.

«Castro ma reggel alaposan megkapta a magáét, tizenkettőt kapott a hátára. Talán ez majd észre téríti. Nem tudok boldogulni ezekkel a barmokkal, olyanok, mintha nem is volnának emberek. Oh, bár csak egyetlen napot tölthetnék lóháton Condafordban és elfelejteném ezeket a mocsarakat és a csontvázzá aszott, szegény öszvéreket.

«Egy másik disznót is meg kellett korbácsolnom. Valósággal ördögien bánnak az öszvérekkel, verje meg őket az Isten!... Megint lázam volt.

«Ördög és pokol! Ma reggel fellázadtak. Összesküvést szóttek ellenem. Manuel szerencsére előre figyelmeztetett, derék fiú. Castro majdnem elvágta a gégémet. Csak a balkaromat találta el, csúnyán megsebezte. Lelőttem, saját kezemmel. Talán most majd megszelídülnek. Hallorsenről semmi hír. Mit gondol, meddig maradok még ebben a mocsaras pokolban? Sokat szenvedek a karom miatt.

«Végre befellegzett. Ezek az ördögfajzatok az éjszaka sötétjében, mialatt aludtam, megszöktek az öszvérekkel együtt. Csak Manuel és két másik legény maradt mellettem. Jó darabig haladtunk a nyomukban. Útközben két öszvértetemet láttunk,

egyebet nem. Szétszéledtek a gazfickók, és most már épp úgy nem találhatjuk meg őket, mint egy csillagot a tejúton. Halálosan fáradtan tértünk vissza a táborba. Nem tudom, hogy élve kerülünk-e ki innét! Karom fáj, remélem nem kapok vérmérgezést.

»Ma elhatároztam, hogy elmegyünk innét, ha törik, ha szakad. Kőrakást építettem és beszámolótt hagytam hátra Hallorsennek, arra az esetre, ha egyszer még eszébe jutok és értem küld. Részletesen leírtam az egész esetet. Aztán mégis meg gondoltam magamat. Kitartok, itt maradok, amíg Hallorsen meg nem jön, vagy amíg meg nem halunk. Az utóbbi a valószínűbb.»

Ilyen volt véges-végig a vergődésnek ez a naplója. Dinny letette az elfakult, elsárgult lapokat és az ablakpárkányra könyökölt. A csend és a hideg holdfény lehűtötték lelkét. Harci kedve elmúlt. Hubertnek igaza van. Mért mutogassuk a nyilvánosság előtt meztelen lelkünket, mint a gyermek a fájós ujját. Nem! Mindent, csak ezt nem! Összeköttetéseket keresni — ezt igen, ezt igen! Erre fog törekedni minden erejével!

4. FEJEZET.

Adrian Cherrell a falusi élet ama barátai közé tartozott, akik mindig a városban élnek. Állása Londonhoz kötötte, ahol egy anthropológiai gyűjtemény felügyelője volt. Most éppen egy Új-Guineából érkezett állkapocs fölött töprengett. Az állkapocsnak igen jó sajtója volt: «Blöff az egész — mormogta — közönséges *homo sapiens* állkapocs, valamilyen alacsonyabb rendű fajtából.» Ekkor beszólt hozzá a szolga:

— Egy fiatal hölgy keresi, uram. Azt hiszem Cherrell kisasszony.

— Kéretem, James — mondta és közben azt gondolta: «Lehet, hogy Dinny. Hogyan szedjem össze a gondolataimat?»

— Oh, Dinny! Canrobert azt mondja, hogy ez az állkapocs még a trinilkorszak előtti időből való. Mokley szerint a piltdowni lelet utáni korból származik, Eldon P. Burbank szerint viszont a rhodesiai típust képviseli. Én sapiensnek tartom. Nézd meg ezt a rágófogat!

— Nézem, Adrian bácsi.

— Túlságosan emberi. Ennek az embernek fáj a foga. A fogfájás valószínűleg a művészet kifejlésének következménye volt. Együtt találtuk az altamirai művészeti maradványokat és a cromagnoni odvas fogakat. Biztos, hogy ez a fickó *homo sapiens*.

— Tehát nincs fogfájás bölcsesség nélkül. Ez nagyon mulatságos. Azért jöttem a városba, hogy Hilary bácsival és Lawrence bácsival beszéljek, de eszembe jutott, hogyha előbb veled ebédelek, utána erősebb leszek.

— Helyes — mondta Adrian. — Épen ezért a bolgár kávéházba fogunk menni.

— Miért?

— Mert ebben a pillanatban még jó a konyhája. Ez a legújabb propaganda vendéglő, és ezért valószínűleg jó a kiszolgálás és mérsékeltek az árak. Nem akarod bepuderezni az orrodát?

— De igen.

— Akkor fáradj be oda.

Mialatt a lány a szomszéd helyiségbe ment, Adrian kis kecskeszakállát simogatta és azon töprengett, hogy mit rendelhetne 18 shillingért és 6 pennyért. Vagyontalan köztisztviselő volt és ezért ritkán volt a zsebében egy fontnál nagyobb összeg.

— Adrian bácsi — mondta Dinny, mikor már egy adag *omelette bulgarienne* mellett ültek — mit tudsz Hallorsen professzorról?

— Ő az, aki elindult Bolíviába, hogy kinyomozza a civilizáció forrását?

— Igen. Hubertet is magával vitte.

— Úgy tudom, ott is hagyta.

— Ismered személyesen?

— Igen. 1920-ban találkoztam vele, amikor a Dolomitokban megmásztuk a «Kis Bűnös» csúcsot.

— Rokonszenvesnek találtad?

— Nem.

— Miért?

— Agresszíven fiatal volt. Hamarabb ért fel a csúcsra mint én. Mindig a baseballra emlékeztetett. Láttál már baseball mérkőzést?

— Nem.

— Washingtonban láttam egyet. A játékos folyton sértegeti az ellenfelét, hogy kihozza a sodrából. Öcskösnek, öregemnek, Wilson elnöknek és vén csatalónak nevezi és más hasonlókat kiált feléje, éppen akkor, amikor az el akarja dobni a labdát. Ez az állandó szokás. Minden áron győzni: ez a cél.

— Nem helyesled ezt a módszert?

— Senki sem vallja be, hogy helyesli, Dinny.

— De azért mindnyájan megpróbáljuk, ha sor kerül rá, úgy-e?

— Úgy tudom, hogy néha még politikusok sem kerülhetik el.

— Te is szívesen győznél bármilyen áron?

— Valószínűleg.

— Nem hiszem. Én azonban igen.

— Nagyon kedves tőled, drágám. De mért vagy ilyen lesújtó véleménynyel magadról?

— Hubert ügye miatt olyan vérszomjas vagyok mint egy szunyog. A naplóját olvastam egész éjjel.

— A nők — mondta lassan Adrian — még mindig nem vesztették el isteni felelőtlenségüket.

— Gondolod, hogy az a veszély fenyeget, hogy elveszthetjük?

— Nem, mert akármit mondtok is, sohasem fogjátok elpusztítani a férfinak azt az ősi ösztönét, hogy uralkodjon fölöttetek.

— Adrian bácsi, hogy lehetne megsemmisíteni egy olyan embert, mint Hallorsen?

— Furkós bottal agyonütni, vagy nevetségessé tenni.

— Úgy-e képtelenség volt a bolíviai civilizációról szóló elmélete?

— Teljesen. Tudjuk, hogy vannak arrafelé bizonyos különös és rejtélyes kőkolosszusok, de elmélete; amennyire én megértettem, egyáltalában nem állja meg a helyét. Ne felejtse el azonban kedvesem, hogy Hubert is benne volt ebben a dologban.

— Semmi köze sem volt a tudományos részhez, ő csak a szállításra ügyelt fel. — Dinny rámosolygott nagybátyjára. — Nem lehetne ezt az ostobaságot nevetségessé tenni? Te remekül értesz ehhez.

— Kígyó!

— Nem kötelessége a komoly tudósnak, hogy nevetségessé tegye a tudományos blöfföket?

— Ha Hallorsen angol volna, talán megtenném, de ő amerikai és ez meggondolandóvá teszi a dolgot.

— Miért? Azt hittem, hogy a tudomány nem ismer országhatárokat.

— Elméletben. A gyakorlatban azonban behunyjuk egyik szemünket. Az amerikaiak nagyon érzékenyek. Talán emlékszel, hogy nemrégiben bizonyos amerikai oldalról milyen álláspontot foglaltak el az evolúció tanával szemben. Ha mi akkor harsány nevetésre fakadunk, talán kitör a háború.

— De hiszen akkor az amerikaiak többsége is nevetett a dologon.

— Igen. Azt azonban nem tűrik el, hogy külföldiek nevéssenek az ő honfitársaikon. Nem eszel ebből a Sofia=felfújtból?

Csendben ettek, szeretettel nézték egymást.

Dinny azt gondolta : «Szeretem ráncos arcát és helyes kis szakállát.» Adrian ezt gondolta : «Örülök, hogy orra kissé pisze. Unokaöcsém és unoka=hugaim elragadóak.»

Dinny végül megszólalt.

— Kérlek, Adrian bácsi, gondolkozz, mivel lehetne megbüntetni ezt az embert, amiért olyan gazul bánt el Huberttel.

— Hol van most?

— Hubert azt mondja, hogy az Egyesült-Államokban.

— Te nem ítéled el a nepotizmust?

— Az igazságtalanságot is elítélem. A vér mindig sűrűbb mint a víz.

— Ez a bor pedig — mondta arcát fintorítva Adrian — még annál is sűrűbb. Mért keresed fel Hilaryt?

— Szeretném, ha bevezetne lord Saxendenhez.

— Miért?

— Apa azt mondja, hogy igen fontos ember.

— Szóval «megmozgatsz minden követ» amint mondani szokás.

Dinny bólintott.

— Okos és tisztességes ember nem ér célt ilyen módon, Dinny.

A lány felvonta szemöldökét, mosolygott. Kivillantak hófehér, egyenletes fogai.

— De én nem vagyok sem okos, sem tisztességes.

— Majd meglátjuk. Ez a cigaretta igazán kitűnően szolgálja a propagandát. Nem parancsolsz?

Dinny cigarettára gyujtott, mélyen szippantott, aztán így szólt.

— Úgy-e láttad legutóbb Cuthbert bácsit?

— Igen. Impozáns halál volt. Mondainül halt meg, azt lehetne mondani. Kár hogy pap volt, tökéletes diplomata veszett el benne.

— Mindössze kétszer láttam. Azt gondolod, hogy

ő is veszített a méltóságából, amikor minden követ megmozgatott, hogy elérje amit akart?

— Neki nem egészen ezzel a módszerrel kellett dolgoznia, kedvesem. Elragadó, lebilincselő egyéniségével aratott sikert.

— Modorával?

— Igen. A főuri modor talán vele együtt szállt a sírba.

— Most el kell mennem, Adrian bácsi. Kívánj nekem sok tisztességtelenséget és jó, vastag bőrt.

— Én pedig — mondta Adrian — visszatérek az újguineai állkapocshoz, mellyel remélhetőleg fejbekólinthatom tudós kartársaimat. Ha valamilyen tisztességes módon tudok Huberten segíteni, feltétlenül megteszem. Minden esetre gondolkozom a dolgon. Sokszor üdvözlöm. Isten veled, kedvesem.

Elváltak. Adrian visszament a múzeumba. Megint elővette az állkapcsot, de miközben vizsgál-gatta, egy más áll járt az eszében. Abban a korban volt, amikor az érett, mérsékelt férfiak vére már nem túlságosan viharosan száguld az ereken. Diana Ferse iránti «bolond szerelme», mely még az asszony végzetes házassága előtt keletkezett, meglehetősen önzetlen jellegű volt. Sokkal fontosabb volt számára az asszony boldogsága, mint a magáé. Majdnem mindig rágondolt, de vezető gondolata mindig ez volt: «Mi volna Dianának a legjobb?» Hosszú időn át megszokta, hogy Dianát nélkülözze, és ezért most már szó sem lehetett arról, hogy sürgetően lépjen fel vele szemben. Ez különben sem felelt meg jellemének. De azért Diana hosszúkás arca, sötét szeme, elragadó szája és orra, kissé szomorú arckifejezése állandóan elhomályosították Adrian szeme előtt az őskori állkapcsok, combcsontok és egyéb érdekes leletek körvonalait. Diana két gyermekével egy kis chelseai házban élt férjének jövedelméből, aki négy év óta egy magán-

elmeegógyintézet gyógyíthatatlannak tartott lakója volt. Diana közel járt már a negyvenhez és szörnyű dolgokon ment keresztül, amíg Fersen végleg kitört az elmébaj. Adrian életmódjában és gondolkodásában a régi iskolához tartozott, bizonyos magasabb távlatból szemlélte az emberiség történetét és az életet többé-kevésbé humoros fatalizmussal fogadta. Nem tartozott a minden áron változtatni akarók közé és szerelme nem keltette fel benne a vágyat, hogy minden áron feleségévé tegye Dianát. Azt akarta, hogy az asszony boldog legyen, de nem tudta pontosan, hogy miként tehetné azzá az adott körülmények között. Dianának most minden esetre nyugta és megfelelő jóvédelme volt attól a férfitől, akit oly súlyosan büntetett a végzet. Adrianban ezenkívül volt valami abból a babonás tiszteletből, amit a primitív emberek éreznek e különös szerencsétlenek iránt. Ferse derék fickó volt egészen addig, míg a téboly jelei nem kezdtek átütönni azon az egészség és jólneveltségrétegen, mely egyéniségét körülvette. A téboly kitörése előtti két évben tanúsított magatartását csakis betegségével lehetett megmagyarázni. Azok közé tartozott, akiket Isten a leg súlyosabban megvert és védtelen helyzetében a leg tisztességesebb bánásmódot érdemelte. Adrian elfordult az állkapocstól és leemelte a polcról a pithecanthropus egy gipszöntvényét. Ez a különös lény, mely a jávaszigeti Trinilből származott, sokáig okozott komoly problémát a tudósoknak, akik nem tudták, hogy embermajomnak, vagy majomembernek nevezzék-e. Milyen nagy távolság választja el attól a modern emberkoponyától, mely ott honol a kandallón! Ha végigkérdezzük az összes szaktekinéteket, akkor sem kapunk soha választ arra a kérdésre, hol volt a homo sapiens bölcsője, hol hagyta el fejlődésében a trinili, piltdowni, neanderthali embert, vagy valamelyik, eddig még fel nem

fedezett, oldalági rokonukat? Adriannak csak egy szenvedélye volt Diana Fersen kívül: égett a vágytól, hogy felkutassa ezt a helyet. A szakemberek most azzal az elmélettel játszadoznak, hogy a mai ember a neanderthalitól származik. Adrian azonban úgy érezte, hogy ez nem igaz. Ha egy faj már elérte a specializálódás olyan határozott fokát, mint amit ezek az állatias példányok felmutatnak, akkor már nem fejlődhetett ki belőle egy egészen más típus. Ilyen alapon azt is fel lehetne tételezni, hogy a vörösszarvas a jávorszarvastól származik. Oda lépett a hatalmas földgömbhöz, melyen megjelölte mindazokat a helyeket, ahol fontos adatokat találtak a mai ember eredetéről. Tiszta, gondos írásával jegyezte a földgömbre a geológiai változásokat, korra és éghajlatra vonatkozó adatokat. Hol lehet? Hol keresse? Valóságos detektív feladat, melyet csakis a franciák módszerével lehet megoldani: ösztönösen kitalálni, hogy melyik lehet a legvalószínűbb hely és azután a kiválasztott helyen megkezdeni a kutatást. A világ legnehezebb detektív feladata ez. Hol ringott a mai ember bölcsője: a Himalája lábánál, Fájumban, vagy valami olyan helyen, melyet ma már a tenger borít. Ha valóban tenger van már fölötte, akkor sohasem lehet biztos választ kapni a kérdésre. Tisztára akadémikus jellegű volna tehát ez a kérdés? Nem, mert szorosan összefügg vele az ember lényegének kérdése, az ember igazi ősi jellege, amelyre a társadalomfilozófiát lehetne és kellene felépíteni. Itt volna a nyitja annak a kérdésnek, mely az utóbbi időkben megint feléledt: milyen az ember alaptermészete? Derék és békés-e, (erre mutat az állatok és egyes, úgynevezett vad népek életének vizsgálata) vagy alapjában véve agresszív és nyugtalan? (erre valának a történelem gyászos feljegyzései.) Ha megtaláljuk a homo sapiens bölcsőjét, akkor talán olyan adatokat is kapunk, melyek eldöntik, hogy ördög-

angyalnak, vagy angyal=ördögnek nevezzük ezt a fajtát. Adrian hajlamainak nagyon megfelelt volna az ember szelid alaptermészetéről szóló, újból népszerűvé vált tétel, de gondolkozásmódja nem engedte, hogy teljes egészében könnyen elfogadjon valamilyen tételt. Még a szelid állatok és madarak is az önfenntartás törvényét követik, éppúgy mint annak idején az ősemlék. A fejlett agyú ember ördögi cselekedetei természetesen akkor kezdődtek, amikor működési területe kitágult, vetélytársai megszorodtak — másszóval akkor, amikor az úgynevezett civilizációval bonyolulttá vált az önfenntartás. A civilizálatlan ember egyszerű élete sokkal kevesebb alkalmat adott az önfenntartási ösztön sötét megnyilatkozásaira. Ebből azonban még nem sok következik. Legjobb ha a mai embert olyannak fogadjuk el, amilyen, ha igyekezünk csökkenteni gonoszkodási lehetőségeit. Különben sem építhetünk valami sokat a primitív népek természetes szelidségére. Adrian éppen az előző este olvasta egy középafrikai elefántvadászat leírását. A primitív néger férfiak és nők, akik a fehér vadászok hajtói voltak, örjöngve vetették magukat a leölt elefántok tetemére, darabokra szaggatták őket, felfalták a nyers, vértől csöpögő húsdarabokat, aztán párosával eltűntek az erdőben, hogy ott fejezzék be orgiájukat. Hiába, azért mégis van valami értelme a civilizációnak! Ebben a pillanatban belépett a szolgál és így szólt:

— Valami Allorszen tanár akar önnel beszélni, uram. Meg akarja nézni a perui koponyákat.

— Hallorszen? — mondta megdöbbenten Adrian. — Nem téved? Úgy tudom James, hogy ő Amerikában van.

— Azt mondja, hogy Allorsennek hívják, magas uriember és amerikánusul beszél. Itt a névjegye.

— Hm. Küldje be, James.

Közben ezt gondolta : «Nahát Dinny! Mit mondjak most ennek az embernek?»

Igen magas, igen csinos férfi lépett a szobába. Körülbelül harmincnyolc éves lehetett. Simára borotvált arcáról csak úgy sugárzott az egészség, sötét hajában itt=ott egy=két korai ősz hajsza csillogott. Mintha friss levegő áradt volna vele a szobába. Rögtön beszélni kezdett.

— A kurátor úrhoz van szerencsém?

Adrian bólintott.

— Ejnye! Hiszen mi már találkoztunk is, fenn a hegy tetején, úgy=e?

— Igen — válaszolta Adrian.

— Úgy! Nagyon érdekes. Nevem Hallorsen. — Tudja, boliviai expedíció! Hallom, hogy remek perui koponyái vannak. Magammal hoztam az én kis boliviai anyagomat, szeretném most mindjárt összehasonlítani az ön perui csontjaival. Rengeteg zagyvaságot firkálnak össze a koponyákról olyan emberek, akik nem is látták az eredeti példányokat.

— Úgy van, tanár úr. Nagyon kíváncsi vagyok boliviai anyagára. Egyébként azt hiszem tudja a nevemet. Parancsoljon.

Átnyújtotta névjegyét Hallorsennek.

— No nézd csak! Talán bizony rokona Charwell kapitánynak, aki engem hátbatámadott.

— Nagybátyja vagyok. Én eddig úgy tudtam, hogy Ön támadta őt hátba.

— Cserben hagyott engem.

— Ő azt mondta, hogy Ön hagyta őt cserben.

— Nézze, Charwell úr . . .

— Cherrellnek ejtik a nevünket, ha nem haragszik.

— Persze, Cherrell, emlékszem. Hát tudja kurátor úr, ha az ember felvesz egy alkalmazottat egy bizonyos munkára, és erre az alkalmazott soknak találja a munkát és egyszerűen faképnél hagyja, akkor mit tehet az ember : adjon neki egy aranyérmet?

— Azt hiszem, meg kellene gondolni, hogy emberileg megoldható volt-e az a munka. Ezt kell kutatni mielőtt előrántjuk a késünket.

— Ez a munkavállaló dolga lett volna. Különben is, úgyszólván nem is volt munka amire szerződtettem. Csak az volt a dolga, hogy rendben tartson néhány félvért.

— Nincsenek részletes értesüléseim, de úgy tudom, hogy ezenkívül még az igavonó állatok is az ő felügyelete alatt álltak.

— Persze. És az egész anyag kicsúszott a kezéből. De hiszen nem kívánhatom Öntől, hogy unokaöccse ellen foglaljon állást. Megnézhetném a peruiakat?

— Természetesen.

— Igazán kedves.

Az anyagok kölcsönös átnézése közben, Adrian sűrűn pillantott a mellette álló remek *homo sapiens* példányra. Ritkán látott ilyen túláradó egészségű és életerejű embert. Érthetőnek találta, hogy ezt az embert minden balsiker vadul elkeseríti. Hatalmas vitalitása nem engedi meg, hogy a másik fél szemszögéből lássa a dolgokat. Olyan mint az egész amerikai nemzet: a maga túláradó erejével megköveteli, hogy minden úgy történjen, ahogy ő akarja. «Utóvégre — gondolta — ő nem tehet róla, hogy Isten legújabb teremtményéhez, a *homo transatlanticus superbis* fajtához tartozik.»

Finom gúnnyal kérdezte:

— Szóval, tanár úr, a nap ezentúl nyugat felől halad majd kelet felé?

Hallorsen elmosolyodott. Végtelenül szeretetre méltó volt a mosolya.

— Azt hiszem kurátor úr, megegyezünk abban, hogy a civilizáció a mezőgazdasággal kezdődött. Ha be tudjuk bizonyítani, hogy mi az amerikai kontinensen már évezredekkel a régi nilusparti árpa- és búzacivilizáció előtt termeltünk kukoricát,

akkor nem is olyan lehetetlen, hogy a civilizáció terjedésének iránya éppen a fordítottja annak, aminek eddig hittük.

— És be tudják ezt bizonyítani?

— Húsz=huszonötféle kukoricafajtát ismerünk. Hrwldicka szerint körülbelül húszezer év kellett ahhoz, hogy ennyire differenciálódjanak. Ebből tisztán kiderül, hogy Amerika volt a mezőgazdaság szülőföldje.

— Sajnos azonban, a kukoricának egyik fajtáját sem ismerték az óvilágban, Amerika felfedezése előtt.

— Nem uram, de egyik óvilági gabonafajtát sem ismerték Amerikában az előtt az időpont előtt. Ha az óvilág kultúrája átszivárgott a Csendes-óceánon, akkor mért nem hozta magával a gabonaneműeket is?

— De ebből ügyebár még mindig nem következik, hogy Amerika hozta a világosságot a világ többi részének?

— Lehet, hogy nem. Amerika mindenesetre a gabonaneműek felfedezése után fejlesztette ki a maga ősi civilizációit, a világ legelső civilizációit.

— Hisz Ön az Atlantisz=elméletben, tanár úr?

— Néha kacérkodom ezzel az elmélettel, kurátor úr.

— Úgy? Egyébként, ha szabad megkérdezni, élvezetet okozott Önnek, hogy megtámadhatta unokaöcsémét?

— Dehogy. Nem szívesen írtam azt a dolgot, de hiába, nem tudtam összeférni az unokaöccsével.

— Ebben az esetben még jobban meg kellene gondolnia, hogy igaza van-e vagy sem.

— Ha visszavonnám róla írt bírálatomat, nem volnék őszinte.

— Önnek az a meggyőződése, hogy saját maga semmivel sem járult hozzá expedíciója kudarcához?

Az óriás töprengve ráncolta össze homlokát.

Adrian ezt gondolta: «Mindenesetre becsületes ember.»

— Nem értem mire céloz — mondta lassan Hallorsen.

— Ön maga választotta az unokaöcsémet, ha jól tudom.

— Igen. Húsz jelentkező közül.

— Ön tehát rosszul választott.

— Kétséggkívül.

— Tehát rossz az ítélőképessége.

Hallorsen elnevette magát.

— Ezt nagyon ravaszul csinálta kurátor úr. Én azonban nem vagyok az az ember, aki nyilvánosan bevallja ballépéseit.

— Önnek — mondta Adrian szárazon — olyan emberre lett volna szüksége, akiben a szájalomnak egy szikrája sem él. Elismerem, hogy ezt nem találta meg.

Hallorsen elvörösödött.

— Ebben a kérdésben nem fogunk egyetérteni, uram. Most tovább viszem ezt a kis koponya-gyűjteményt. Köszönöm a szívességét.

Néhány perc múlva elment.

Adrian egyedül maradt zavart gondolataival. Ez a fickó mégis csak rendesebb ember, mint ahogy gondolta volna. Testileg remek példány, szellemileg sem megvetendő, lelkileg pedig — lelkileg tipikus képviselője volt annak az új világnak, ahol az ember számára az ő közvetlen egyéni célja a legfontosabb, amíg csak el nem éri és ez a cél szentesíti az eszközöket. «Kár lenne, gondolta, ha ezek öltre mennének. Bizonyos, hogy ennek a fickónak nincs igaza. Nem volna szabad nyomtatásban ilyen könyörtelenül megtámadni valakit. Hallorsen barátunk túlságosan szereti önmagát.» E megállapítás után visszatette fiókjába az állkapcsot.

5. FEJEZET.

Dinny a St. Augustine's-in-the-Meads-i paróchia felé igyekezett. A nyomornak ez a városnegyede különösen vígasztalanul hatott faluhoz szokott idegeire, ezen a verőfényes napon. Nagyon meglepte viszont, hogy milyen vidáman játszadoznak az utcán a gyermekek. Amikor az egyiket megkérdezte, hogy merre van a paplak, öten szegődtek a nyomába. Nem tágitottak mellőle egészen addig, amíg be nem csengetett és ebből arra következtetett, hogy nem teljesen önzetlen szándékkal kísérték el. Mikor az ajtó kinyílt, mindenáron vele együtt akartak bemenni és csak akkor mentek el, amikor mindegyiküknek egy pennyt adott.

Dinnyt csinos kis szobába vezették. Ez a szoba szemmel láthatóan örült, hogy valaki néha időt szakít magának és belép. Dinny éppen Castelfranco «Francesca» című képének reprodukcióját tanulmányozta, amikor egy hang megszólalt:

— Dinny!

Nagynénje, May volt. Hilary Cherrellné mindig azt a benyomást keltette, hogy egyszerre három helyen is jelen tud lenni. Arca nyugalmat, békét és örömet árult el, mert szerette unokahugát.

— Bevásárolni jöttél a városba, drágám?

— Nem, May néni, azért jöttem, hogy ajánló levelet kérjek Hilary bácsitól.

— Nagybátyád a rendőrbírószágon van.

Dinnyből kibuggyant a nevetés.

— Mit követett el?

A nagynéni mosolygott:

— Egyelőre még semmit, de nem felelek érte, abban az esetben, ha a rendőrbíró oktanul találna viselkedni. Egy fiatal nő ügyét tárgyalják, a kerületünkbeli való és azzal vádolják, hogy férfiakat szólított meg az utcán.

— Csak nem Hilary bácsit?

— Nem, kedvesem, azt már nem. Nagybátyád=nak tanuvallomást kell tennie a lány erkölcséről.

— Hát van neki erkölce, amiről vallomást lehet tenni?

— Éppen ez a kérdés. Hilary szerint igen, én azonban nem vagyok benne olyan biztos.

— A férfiak nagyon jóhiszeműek. Még soha=sem voltam rendőrbírósgon. Szeretnék odamenni a bácsiért.

— Nekem is arrafelé van dolgom. Az épületig együtt mehetünk.

Öt perccel később együtt elindultak. Az utcák, melyeken végigmentek, egyre nyomasztóbban hatottak Dinnyra, aki eddig csak a falu festői szegénységét ismerte.

— Ezt eddig sohasem vettem észre — mondta hirtelen. — London olyan, mint valami rossz álom.

— Melyből nincs felébredés. Ez a legszörnyűbb az egészben. Nem értem, hogy ma, amikor olyan nagy a munkanélküliség, miért nem szerveznek egy nagyszabású mozgalmat a nyomortanya=épületek lebontására, és új lakások építésére. Húsz év alatt kifizetődne. A politikusok az erély és az elv=hűség csodáit művelik a hivatalon kívül, de amint hivatalba jutnak, gépiesen követik elődeiket.

— Az a baj, hogy nincsenek köztük nők.

— Gúnyolódol, Dinny?

— Egyáltalában nem. A nőknek nem okoz minden olyan nehézséget, mint a férfiaknak. A nők nehézségei fizikai természetűek és valódiak, a férfiak nehézségei lelki jellegűek és formálisak. Min=dig azt mondják: «Nem lehet megoldani.» A nők ilyet sohasem mondanak. Először cselekszenek, és aztán állapítják meg, hogy lehet=e, vagy nem.

Hilaryné egy pillanatig hallgatott.

— Én is azt hiszem, hogy a nők aktívabbak. Frissebb a szemük és kevesebb a felelősségérzésük.

— A világ minden kincséért sem lennék férfi.

— Nagyon helyes. De azért általában még mindig a férfiaknak van jobb dolguk.

— Ők azt hiszik, de én kételkedem benne. A férfiak olyanok, mint a struccok, amit nem akarnak látni, azt nem látják meg. Ehhez ők jobban értenek, mint mi, de én ezt nem tartom előnynek.

— Ha itt laknál a Meadsban, előnynek tartanád, Dinny.

— Ha itt kellene laknom a Meadsban, meghalnék.

Hilaryné figyelmesen nézte unokahugát. Kissé törékenynek látszott, mintha a szél is el tudná fújni, de volt benne valami «tartás», látszott rajta, hogy szelleme uralkodik teste felett. Rendkívül szívós természetű lánynak látszott, akit nem tudnak megtörni az élet viszontagságai.

— Nem olyan biztos, Dinny. Ti nagyon edzetek vagytok. Enélkül az edzettség nélkül a nagybátyád is régen meghalt volna. No, itt a rendőrbíróság. Sajnálom, hogy nem érek rá, és nem mehetek be veled. Mindenki nagyon kedves lesz hozzád. Rendkívüli emberi környezet ez, ha nem is mindig a legfinomabb. Jó lesz, ha ügyelsz a szomszédaidra.

Dinny felvonta egyik szemöldökét.

— Tetvesek, May néni?

— Nem merem határozottan mondani, hogy nem. Ha lehet, jöjj vissza uzsonnára.

Ezzel elment.

Az emberi ocsmányságok vásárcsarnoka a zsúfolásig tele volt. A közönség csalhatatlan szimattal sejtette meg, hogy itt izgalmakban lesz része. Abban az ügyben, melyben Hilary tanuként szerepelt, a rendőrség becsülete is szőnyegen forgott. Az egyszer már elnapolt tárgyalást már javában folytatták, mikor Dinny elfoglalta a tárgyalóteremben az utolsó talpalatnyi helyet. Jobboldali

szomszédai emlékeztették a régi gyermekversre : «A hentes, a pék és a mézeskalácsos.» Baloldali szomszédja egy megtermett rendőr volt. A fülledt levegőben erős szagot árasztottak a ruhák. Dinny a rendőrbíróra nézett. Aszkétaszerű volt, mintha olajban főzték volna. Dinny csodálkozott, hogy íróasztaláról mért nem száll fel tömjénfüst. Aztán a vádlottak padján ülő nőre nézett. Vele egykorú és egymagasságú lány volt, csinos ruhát viselt.

Jóképű lány volt, csak éppen az ajka volt kissé túlérzéki és ez nem vált különösebb előnyére ebben a helyzetben. Mint Dinny kivehette, szóke volt a haja. Mozdulatlanul állt, sápadt arca kissé elpirult, szemének pillantása nyugtalan és riadt volt. Millicent Pole volt a neve. Mint Dinny az elhangzottakból kivette, egy rendőr azzal vádolta, hogy két férfit megszólított a Euston Roadon. A két férfi nem jött el tanuskodni. A tanuk zárkájában egy trafikosnak látszó fiatalember állt és azt vallotta, hogy a lány kétszer-háromszor elsétált az üzlete előtt. Azért tűnt fel neki, mert nagyon «jóképű hölgy» volt. Elmondta, hogy a lány nyugtalannak látszott, mintha keresne valamit.

— Talán úgy akarja mondani, hogy valakit?

Ezt már nem tudja a tanu. Nem, nem nézett le a járdára, nem hajolt le. A tanura rá sem nézett, amikor elment mellette. Hogy megszólította-e a tanu? Dehogy. Mit keresett a tanu odakint? Zárás után kissé kiállt az üzletajtóba levegőt szívni. Nem látta, hogy a lány beszélgetett volna valakivel, igaz, hogy nem sokáig álldogált odakint.

— Kérem Hilary Charwell tiszteletet!

Dinny látta, hogy nagybátyja felkel egy padról és a tanuzárka mennyezete alá áll. Élénk volt, egyáltalán nem látszott paposnak. Dinny örömmel szemlélte hosszúkás, határozott, barázdás és szellemes arcát.

— Az Ön neve Hilary Charwell?

— Bocsánat : Cherrell.

— Kérem. Ön ugyebár a St. Augustine's-in-the-Meads egyházközség lelkipásztora?

Hilary bólintott.

— Mióta?

— Tizenhárom éve.

— Ismeri a vádlottat?

— Gyermekkora óta.

— Kérem, Cherrell úr, mondja el, mit tud róla.

Dinny látta, hogy nagybátyja határozottabban fordul a rendőrbíró felé.

— Apja és anyja minden tiszteletet megérdemeltek. Tisztességben nevelték fel gyermekeiket. Az apa cipész volt. Természetesen szegény. Mindnyájan szegények vagyunk az egyházkerületben. Mondhatnám, hogy a szegénység ölte meg 5—6 évvel ezelőtt. Két lányukat azóta többé-kevésbbé szemmel tartottam. A Petter és Poplin cégnél dolgoznak. Sohasem hallottam semmi panaszt Millicent ellen. Derék és tisztességes lánynak ismerem.

— Önnek, Cherrell úr, bizonyára nem volt alkalmam, hogy tüzetesebben megfigyelje őt.

— Meg szoktam látogatni azt a házat, ahol nővérével lakik. Ha bíró úr látná azt a házat, elismerné, hogy némi jellemzilárdságra van szükségük, hogy olyan környezetben tisztességesek maradjanak.

— Látogatja az Ön istentiszteleteit?

Dinny nagybátyja elmosolyodott és mosoly jelent meg a bíró ajka körül is.

— Nem igen, bíró úr. A fiatalok manapság alaposan ki akarják használni a vásárnapokat. De Millicent azok közé a lányok közé tartozik, akik az ünnepnapokat a mi üdülőtelepünkön töltik, Dorling közelében. Csupa jó lány van ott. Unokaöcsém felesége, Michael Montné, aki a telepet vezeti, kedvező jelentést küldött a lányról. Felolvashatom a levelet.

«Kedves Hilary Bácsi!

Felvilágosítást kérsz Millicent Pole-ról. Háromszor volt lenn és a felügyelőnő azt mondja, hogy igen derék lány és egyáltalában nem könnyelmű. Nekem is ez a benyomásom róla.»

— Az Ön véleménye szerint tehát a vádlott tévedés áldozata lett.

— Meg vagyok róla győződve, bíró úr.

A lány a vádlottak padján zsebkendőt szorított a szemére. Végtelenül kétségbeesett helyzete felkeltette Dinny lázadó felháborodását. Még ha elkövette is, amivel vádolják, milyen szörnyű lehet, ott állni a tömeg előtt! Különben is, miért nem szólíthat fel egy lány egy férfit, hogy menjen vele? Utóvégre a férfi nem köteles a felszólításnak eleget tenni.

A magas rendőr megmozdult, lenézett Dinnyre, mint aki lázadó szellemet szimatol és megköszönte a torkát.

— Köszönöm, Cherrell úr — mondta a bíró.

Hilary kilépett a tanuzárkából. Észrevette unokahugát. Ujjával intett neki. Dinny látta, hogy az ügy már lezárult, a rendőrbíró most latolgatja az ítéletet. Teljes mozdulatlanságban ült a bíró, ujjainak hegyét egymáshoz szorította és a lányra meredt, aki időközben megtörülte szemét és most visszanézett rá. Dinny visszafojtotta lélekzetét. Egy pillanat — és talán egy élet sorsa dől el. A magas rendőr egyik lábáról a másikra nehezedett. Vajjon kinek a pártján állhat az a rendőr: vádoló kollegájáén, vagy a lányén. A tárgyalóteremben elhalt a legkisebb zaj is, csak egy toll percegése hallatszott. A bíró végül szétnyitotta egymáshoz szorított kezeit és megszólalt:

— Nem tartom elégségeseknek a bizonyítékokat ebben az ügyben. A vádlottat felmentem, elmehet.

A lány valami fuldokló kis hangot hallatott.

Dinny jobbján rekedten szólalt meg a mézeskalácsos: «Halljuk, halljuk!»

— Csend — mondta a magas rendőr. Dinny látta, amint nagybátyja a lány oldalán elhagyta a termet. Mosolygott, mikor Dinny mellett ment el.

— Várj meg, Dinny, két perc az egész.

Dinny kiosont a magas rendőr háta mögött és az előcsarnokban várakozott. Ez a környezet olyan hangulatot váltott ki belőle, amit akkor érzünk, amikor éjszaka hirtelen világosságot gyújtunk egy konyhában. Fertőtlenítő szer szaga csípte az orrát. A külső ajtó felé húzódott. Egy rendőr-őrmester megszólította:

— Parancsol valamit, kisasszony?

— Köszönöm, a nagybátyámat várom. Már jön is.

— A tiszteletes úr?

Dinny bólintott.

— Nagyon jó ember a tiszteletes úr. Felmentették a lányt?

— Igen.

— Hát Istenem, tévedni emberi dolog. Már itt is van a tiszteletes úr.

Hilary hozzájuk lépett és belekarolt Dinnybe.

— Jónapot, őrmester, hogy van a felesége?

— Remekül, uram. Ki tetszett húzni a csávából a lányt?

— Ki, — mondta Hilary — most pedig pipára szeretnék gyújtani. Gyere, Dinny.

Fejbólintással köszönt az őrmesternek és Dinnyt a levegőre vezette.

— Hogy kerülsz te ide, Dinny?

— Utánad jöttem, bácsi. May néni hozott ide. Valóban ártatlan ez a lány?

— Mit tudom én? Annyi bizonyos, hogy ha elítélik, akkor mindenképen megnyitják az útját a pokol felé. Lakbérhátraléka van, és a nővére beteg. Várj egy pillanatig, amíg meggyújtom a pipá-

mat. — Füstfelhőt fújt a magasba, aztán ismét belekarolt a lányba. — Mit parancsolsz, kedvesem?

— Szeretnék megismerkedni lord Saxendennel.

— Snubby Banthammel? Miért?

— Hubert ügyében.

— Úgy? Szóval meg akarod hódítani.

— Feltéve, hogy összehozol vele.

— Harrowban együtt jártam Snubbyval, akkor még csak baronet volt. Azóta nem láttam.

— De viszont Wilfred Bentworth a zsebedben van és az ő birtokaik szomszédosak.

— Akkor Bentworth bizonyára ad néhány ajánló sort.

— De én nem ezt akarom. Én társaságban akarok vele megismerkedni.

— Hm, persze, e nélkül bajosan csavarhatod el a fejét. Miről van szó tulajdonképen?

— Hubert jövőjéről. Szeretném elintézni ezt az ügyet, még mielőtt súlyosabbra fordul.

— Értem. Figyelj ide, Dinny. Lawrence a legalkalmasabb erre a feladatra. Jövő kedden Bentworth náluk lesz fogolyvadászaton, Lippinghallban. Te is lemehetnél.

— Magam is gondoltam Lawrence bácsira, de azért semmiesetre sem akartam elmulasztani, hogy veled találkozzam.

— Kedvesem, — mondta Hilary — az ilyen elragadó nimfáknak, mint amilyen te vagy, nem szabad ilyent mondaniok, mert könnyen elcsavarjátok az ember fejét. No, itt is vagyunk. Gyere, uzsonázz velünk.

A paplak szalonjában Dinny, nagy meglepetésére, ismét Adrian bácsival találkozott. Az egyik sarokban ült, hosszú lábát a szék alá húzva, két tanítónő külsejű fiatal hölgy között. Kanálát lengette Dinny felé és nyomban odament hozzá.

— Képzeld csak, Dinny, alig hogy elváltunk,

megjelent hivatalomban a haragvó ördög saját személyében, hogy megnézze perui koponyáimat.

— Csak nem Hallorsen?

Adrian névjegyet nyújtott át. «Edward Hallorsen tanár.» Alatta ceruzával «Piedmont Hotel».

— Most sokkal elviselhetőbb, mint annak idején, amikor csapzottan és szakállasan találkoztam vele a Dolomitokban. Azt hiszem, nem rossz fiú, csak bánni kell vele tudni. Azt ajánlom neked: próbálj vele úgy bánni, ahogyan kell.

— Te nem olvastad Hubert naplóját.

— Nagyon szeretném elolvasni.

— Valószínűleg el is fogod. Lehet, hogy kiadjuk.

Adrian halkan fütytyentett.

— Jól gondold meg, drágám. A kakasviadal mindenkinek élvezetet okoz, kivéve a kakasoknak.

— Hallorsen kezdte. Most Hubertnek kell védekeznie.

— Kedves Dinny, én azt hiszem, jól meg kell fontolni, hova dobjuk a labdát! Szeretnék egy kis vacsorát összehozni. Diana Ferse meghív minket, te aztán ott maradhatsz nála éjszakára. Hétfő megfelelné?

Dinny összehúzta kissé pisze orrát. Ha, szándéka szerint, a jövő héten Lippinghallba megy, akkor hétfő megfelelné. Utóvégre nem árt, ha megnézi ezt az amerikai, mielőtt hadat izenne neki.

— Jól van, Adrian bácsi. Köszönöm szépen. Ha a nyugati városrész felé mész, veled jövök. Fel akarom keresni Emily nénit és Lawrence bácsit. Azt hiszem, a Mount Street utadba esik.

— Helyes, amint befejezted a táplálkozást, indulhatunk.

— Teljesen jóllaktam — mondta Dinny és felállt.

6. FEJEZET.

Dinnynek szerencséje volt, harmadik nagybátyját is megtalálta. A Mount Streeten álldogált, saját háza előtt és úgy mustrálgatta, mintha meg akarná venni.

— Á, Dinny, Isten hozott, gyere be, nagy-nénéd megint éppen szomorú kedvében van. Nagyön fog neked örülni. Hiányzik nekem az öreg Forsyte — tette hozzá, mikor a hallba értek. — Éppen azon töprengtem, hogy mit kérjek ezért a házért, ha a jövő szezonban bérbe adjuk. Te nem ismerted az öreg Forsytet. Igazi jellem volt.

— Mi baja van Em néninek, Lawrence bácsi?

— Semmi, kedvesem. Azt hiszem, annyi az egész, hogy látta holtan feküdni a szegény öreg Cuthbert bácsit, és ennek hatása alatt most a jövő fölött töpreng. Szoktál néha a jövőre gondolni, Dinny? Komor dolog ez, egy bizonyos koron túl.

Kinyitott egy ajtót.

— Kedvesem, itt van Dinny.

Lady Emily Mont faburkolatú szalonjában állott és tollseprőjével simogatott egy *famille verte* porcellánt. Vállán egy papagály gubbasztott. Fél-árbócra eresztette a tollseprőt, távolbarévedő pilantással közeledett vendégéhez. «Vigyázz, Polly», mondta a papagálynak és megcsókolta unokahugát. A papagály áttelepedett Dinny vállára, lehajtotta fejét és kíváncsian nézett a lány arcába.

— Nagyon édes, — mondta Lady Mont — ugye, nem zavar, ha megcsípkedi a füledet? Nagyon örülök, hogy eljöttél, Dinny, éppen mindenféle temetésekre gondoltam. Közöld velem véleményedet a túlvilágról.

— Van egyáltalában túlvilág, néni?

— Dinny! Rendkívül lesújtó lenne, ha nem volna!

— Talán azoknak van, akik kívánják.

— Olyan vagy, mint Michael. Ő is olyan intellektuális. Hol szedted fel Dinnyt, Lawrence?

— Az utcán.

— Ez nagyon illetlenül hangzik. Hogy van apád, Dinny? Remélem, nem tett rá rossz hatást az a szörnyű porthminsteri ház. Olyan rémes egészszaga volt.

— Mindnyájunknak sok gondot okoz Hubert, Em néni.

— Persze, Hubert. Tudod, én azt hiszem, nem jól tette, hogy megkorbácsolta azokat az embereket. Agyonlőni, Istenem, azt meg lehet érteni! De megkorbácsolni — ez olyan nyers dolog és emlékeztet az öreg herceg eljárására.

— Mondd, néni, te nem szeretnéd néha megkorbácsolni a kocsisokat, akik ostorcsapásokkal hajtják fel a hegyre a túlterhelt lovakat?

— Dehogynem. Ezt tették?

— Még sokkal rosszabbat. Csavargatták az öszvérek farkát, késekkel döfködték őket és általában pokolian gyötörték a szegény párákat.

— Igazán? Akkor örülök, hogy megkorbácsolta őket. Igaz, hogy nem szeretem az öszvéreket, amióta egyszer felmentünk a Gemmire. Emlékszel, Lawrence?

Sir Lawrence bólintott. Arcán megjelent az a szeretetteljes, de kissé gúnyoros kifejezés, melyet Dinny mindig felfedezett rajta, ha feleségére nézett.

— Miért, néni?

— Rettenetesen ficánkoltak, illetve nem mind, csak az, amelyiken én ültem. Azt mondták, hogy ez volt az első eset, hogy öszvér ficánkolt valaki alatt.

— Szörnyű lehetett.

— Igen. Különösen itt belül. Mit gondolsz, Hubert szívesen jönne a jövő héten Lippinghallba fogolyvadászatra?

— Nem hiszem, hogy akárhova is el lehetne most vinni. Rendkívül letört. De ha akad még nálatok egy kis zúg, ahova lehajthatnám a fejemet, én szívesen jönnek.

— Hogyne volna. Rengeteg hely van. Nézzük csak : ott lesz Charlie Muskham az új feleségével, Bentworth és Hen, Michael és Fleur, Diana Ferse, esetleg Adrian, de ez nem biztos, mert ő nem vásdászik és Wilmet néni. Ja igen, és ezenkívül még lord Saxenden.

— Micsoda? — kiáltotta Dinny.

— Miért? Nem úriember?

— De néni, hiszen ez remek. Éppen órá vásdászom!

— Milyen rémes kifejezés! Még nem is hallottam ilyen vonatkozásban. Egyébként pedig egy lady Saxenden is van a világon, aki azonban beteg fekszik.

— Ugyan, Em néni! Csak Hubert miatt akarok vele összebarátkozni. Apa azt mondja, hogy ő a főmufti.

— Igazán, Dinny, te és Michael a legfurcsább kifejezéseket használjátok. Micsoda mufti?

Sir Lawrence megtörte azt a merev csendet, melyet mindig megőrzött felesége jelenlétében.

— Dinny azt akarja mondani, kedvesem, hogy Saxendennek a kulisszák mögött igen nagy befolyása van a katonai ügyekre.

— Mondd, Lawrence bácsi, milyen ember?

— Snubby? Nagyon régóta ismerem, szinte még kamaszkorából.

— Túlságosan izgalmas — mondta Lady Mont és ismét magához vette a papagályt.

— Ne félts engem, kedves néni.

— Téged nem, de esetleg ezt a lordot Snubbyt. Mindig igyekeztem megőrizni a jó erkölcsöket Lippinghallban. Ami azt illeti, némi kétegyeim vannak Adrian iránt e tekintetben, de ...

— tette hozzá, miközben a papagályt a kandallóra tette — ő a legkedvesebb testvérem és a legkedvesebb testvéreért mindent megtesz az ember.

— Meg bizony — mondta Dinny.

— Jól van, Em, — szólt közbe Sir Lawrence — én majd vigyázok Dinnyre és Dianára, te pedig szemmel tartod Adriant és Snubbyt.

— Nagybátyád évről=évre frivolabb lesz, Dinny. A legszörnyűbb történeteket meséli nekem.

Lady Em odalépett férjéhez, aki beléjekarolt. Dinny azt gondolta : «A vörös király és a fehér királynő».

— No, Isten veled, Dinny, — mondta hirtelen a nagynéni — most le kell feküdnöm. Svéd maszszírozónóm hetenként háromszor alaposan megdolgoz. De meg is van a látszatja : fogyok. — Te kintete végigsiklott Dinny. — Te viszont kissé meghízhatnál.

— Kövérebb vagyok, mint amilyennek látszom, néni.

— Én is, és ez nagyon szomorú. Ha nagybátyád nem volna olyan vékony, mint egy piszkafa, akkor nem bánnám annyira. — Dinny felé nyujtotta arcát, Dinny cuppanósan megcsókolta.

— Végre egy csendes csók — mondta Lady Mont. — Évek óta nem csókoltak így meg. Általában csak úgy csippentenek az emberen. Gyere, Polly — szólt, és a papagállyal a vállán kiimbolygott a szobából.

— Em néni remek színben van.

— Nincs is semmi baja, drágám. Az a mániája, hogy hízik, és körömszakadtáig védekezik a képzelt hízás ellen. A legfurcsább kosztón élünk. Lipinghallban jobb a helyzet, mert Augustine az orrunknál fogva vezet. Még mindig éppen olyan ízig=vérig francia ez a nő, mint harmincöt évvel ezelőtt, amikor a nászútunkról hoztuk magunkkal. Még mindig szenzációsan főz. Szerencsére én semmitől sem hízom el.

— Em néni sem.

— N=nem.

— És milyen gyönyörű a járása. A mi járásunk nem ilyen szép.

— A szép járás Edward királlyal halt meg, — mondta sir Lawrence — a nyargalás jött a helyébe. Ti, fiatal nők mind úgy nyargaltok, mintha folyton ugrásra készülnétek. Igyekezem elképzelni, hogy mi jön majd ezután. Logikusan az következne, hogy ezentúl majd csak ugrálni fogtok, de az is lehet, hogy beáll a reakció, és eljön a vontatott, fáradt járás ideje.

— Mondd, Lawrence bácsi, milyen ember ez a lord Saxenden?

— Azok közé tartozik, akik azért nyerték meg a háborút, mert soha senki sem fogadta meg a tanácsaikat. Ismered ezt a típust, amely így beszél : «Weekendre Cooquersbe mentem. Ott voltak Capersék és Gwen Blandish asszony. Igen jó formában volt és sok mondanivalója volt a lengyel frontról. Nekem még több volt. Beszélgettem Capers=szel, azt hiszi, hogy a bocheok már kifáradtak. Nem osztottam nézetét. Nagyon lecsepülte lord T.=t. Arthur Prose is átjött vasárnap. Az a véleménye, hogy az oroszoknak körülbelül két millió puskájuk lehet, de nincs municiójuk. Szerinte januárra vége lesz a háborúnak. Megdöbbentőnek találja veszteségeinket. Ha tudná azt, amit én tudok! Ott volt lady Thripp is a fiával, aki elvesztette a ballábát. A lady rendkívül elragadó. Megigértem, hogy megnézem a kórházát és adok neki néhány hasznos tanácsot hogyan vezesse. A vasárnapi vacsora nagyon kellemes volt. Mindenki nagy estélyi ruhában. Kártyáztunk. Vacsora után megjött Alic és azt jelentette, hogy a legutolsó támadásban 40,000 embert veszítettünk, de a franciák még többet. Megjegyeztem, hogy a helyzet nagyon komoly. Senki sem szívlelte meg szavaimat.»

Dinny elnevette magát.

— Valóban voltak ilyen emberek?

— De még mennyire voltak, drágám. Rendkívül értékes fickók voltak. Mit kezdtünk volna nélkü= lük? Istenem, hogy megőrizték higgadtságukat, bátorságukat és társalgó tehetségüket! Aki akkor nem látta őket, az most már el sem hiszi. És csak= nem valamennyein megnyerték a háborút. Külö= nösen Saxendennek volt igen felelősségteljes sze= repe. Aktív működést fejtett ki egész idő alatt.

— Mi volt a szerepe?

— Ő volt a Nagy Beavatott. Mindig mindenről jobb értesülései voltak, mint másnak, legalább is ezt mondja ő. Ezenkívül remek testi kondícióban van és ezt nem is titkolja. Kiváló versenyvitorlázó.

— Nagy várakozásokkal nézek elébe.

— Snubby — sóhajtotta sir Lawrence, — inkább azok közé tartozik, akikre visszapillantani szeretne az ember. Itt maradsz éjszakára, Dinny, vagy haza= mész?

— Haza kell mennem estére. Nyolckor indul a vonatom a Paddington=pályaudvarról.

— Ebben az esetben, ha megengeded, elkísérlek a Hyde=Parkon keresztül. Rendelek neked valami hideg vacsorát a Paddington=pályaudvaron, aztán felteszlek a vonatra.

— Oh, igazán ne fáradj, Lawrence bácsi.

— Okvetlenül végig akarok veled menni a par= kon. Nem mulaszthatom el azt a lehetőséget, hogy letartóztassanak, amiért egy fiatal nővel sétálok. Tudod mit: talán le is ülünk a padra, hogy nagyobb szerencsénk legyen. Te valóban az a típus vagy, aki bajba sodorja az idősebb urakat. Van benned valami Botticelli=szerű. Gyerünk.

Hét óra felé járt, mikor a szeptemberi estében beléptek a Hyde=Parkba és elindultak a hervadt fűvön, a platánok alatt.

— Még nagyon korán van — mondta sir Law=

rence, — a nyári időszámítás miatt. Az erkölcs=telenség csak nyolc órakor kezdődik. Azt hiszem Dinny, nem érdemes leülnünk. Felismered a polgári ruhás rendőröket? Ez nagyon fontos. Mindig kemény kalap van rajtuk, hogy ne fájjon nagyon, ha valaki fejbe üti őket. Majdnem mindig úgy tesznek, mintha könyvet olvasnának. Rendőr=vol=tukat titkolni igyekszenek, ajkuk körül valami ére=lyes vonás van, foguk erőteljes. Ha nem néznek rád, akkor rendszerint lesütik a szemüket. Kemé=nyen állnak a lábukon, egyenesen tartják magukat, mintha mérce alatt állnának. Természetesen magas cipőt viselnek, ez hagyományos.

Dinny vihogott.

— Tudod mit, Lawrence bácsi? Rendezzünk egy megszólítási jelenetet. A paddingtoni kapunál bizonyára akad egy rendőr. Én először egyedül sétálok egy kicsit, aztán mikor a közelembbe érsz, megszólítlak. Mit kell mondanom?

Sir Lawrence felvonta egyik szemöldökét.

— Ha jól emlékszem, valami ilyesmit: «Gyere be szép fiú.»

— Remek. A rendőr orra előtt fogom ezt neked mondani.

— Át fog látni a szitán, Dinny.

— Á, már szeretnél visszavonulni!

— Hosszú idő óta már senki sem veszi komolyan az ajánlataimat. Különb is «Az élet súlyos és komoly, s a vége rosszabb mint a börtön».

— Csalódtam benned, bácsi.

— Megszoktam ezt kedvesem. Majd ha te is komoly és tekintélyes leszel, akkor benned is min=dig csalódni fog az ifjúság.

— Igazán, olyan remek volna! Képzeld, hasá=bokat írnának a lapok. Napokon át foglalkoznának velünk. «Nagy erkölcsbotrány a paddingtoni kapu=nál. Az állítólagos nagybácsi gyanus szerepe.» Nem értem miért nem kapsz az alkalmon, hogy állító=

lagos nagybácsi lehess és háttérbe szoríthasd Európa legfontosabb problémáit. Annak sem örülsz, hogy kínos helyzetbe hozhatod a rendőrséget? Igazán gyáva vagy, Lawrence bácsi.

— Soit — mondta sir Lawrence. — Elég naponta egy nagybácsi a rendőrbíróság előtt. Veszedelmesebb vagy, mint gondoltam volna, Dinny.

— Igazán nem értem, mért kell azokat a szegény lányokat letartóztatni. Ez még a multból maradt vissza, amikor a nők még alacsonyabb rendű állatnak számítottak.

— Teljesen osztom a véleményedet Dinny, de nálunk még mindig nem halt ki a puritán erkölcsi felfogás és azonkívül a rendőrséget is kell valamivel foglalkoztatni. Nem lehet a rendőrök létszámát csökkenteni, mert ez növelné a munkanélküliséget. A munkátlan rendőrlegénység viszont súlyos veszélyt jelentene a szakácsnők számára.

— Bácsi, beszéljünk komolyan.

— Azt már nem, drágám, mindent csak azt nem. De tudom, hogy eljön még az idő, amikor mindnyájan szabadon szólíthatjuk meg egymást és e ténykedésünknek csak a legelemibb illem fog korlátot szabni. A mai szöveg javított és bővített kiadásban fog megjelenni férfiak és nők számára: «Asszonyom, nem akar sétálni?» «Uram, nem óhajtja a társaságomat?» Ez talán nem lesz aranykor, de mindenesetre csillogó kor lesz. No, itt van már a paddingtoni kapu. Volna szíved lóvá tenni ezt a nemes külsejű rendőrt? Menjünk át.

— Nagynénéd — folytatta később, mikor a Paddington-pályaudvarra értek, — ma már nem kel fel és ezért veled vacsorázom a büffében. Iszunk egy korty likőrt, egyébként pedig, mint pályaudvarainkat ismerem, ökörfarklevest, fehér halat, roastbeefet, főzeléket, sültburgonyát és szilvástortát kapunk. Nagyon jó, csak kissé angolos ételek.

— Lawrence bácsi — mondta Dinny, mikor a

roastbeefnél tartottak, — mi a véleményed az amerikaiakról?

— Nincs olyan hazafias érzésű ember, Dinny, aki erre a kérdésre az igazat, csakis a tiszta igazat mondaná. Az amerikaiakat, éppúgy mint az angolokat, két csoportra lehet osztani: amerikaiakra és amerikaiakra. Más szóval, vannak köztük kellemes és kellemetlen emberek.

— Miért nem férünk velük jobban össze?

— Erre könnyű válaszolni. A kellemetlen angolok azért nem férnek velük össze, mert azoknak több pénzük van, mint nekik. A kellemes angolok azért nem férnek velük össze, mert az amerikaiak túlságosan közlékenyek és az amerikai hanghordozás nem tetszik az angol fülnek. De nézhetjük a másik szemszögből is a dolgot. A kellemetlen amerikaiak nem férnek össze az angolokkal, mert az angolok hanghordozása nem esik jól az ő fülüknek. A kellemes amerikaiak azonban nem férnek össze velünk, mert túlságosan tartózkodók vagyunk és nagyon fent hordjuk az orrunkat.

— Nem gondolod, hogy az amerikaiak nagyon önfejtűek?

— Mi is azok vagyunk. Nem ezen múlik. A modoron múlik. A modor és a nyelv választ el minket.

— Hogyan?

— Valamikor közös volt a nyelvünk, de már régóta nem az. Reméljük, hogy az amerikai nyelv fejlődése előbb-utóbb odáig vezet, hogy külön meg kell tanulnunk egymás nyelvét.

— Mi pedig mindig arról beszélünk, hogy a közös nyelv kapcsol minket össze.

— Mért érdeklődöl ennyire az amerikaiak iránt?

— Hétfőn együtt leszek Hallorsen professzorral.

— A bolíviai fiúval? Adhatok neked egy tanácsot, Dinny: adj neki mindig igazat és akkor a kezedből fog enni. Ha nem adsz neki igazat, azt sem engedi meg, hogy te egyél az övéből.

— Igyekezni fogok uralkodni magamon.

— Mindig csak balra tarts, vigyázat! Most pedig, kedvesem, ha befejezted a vacsorát, menünk kell. Öt perc múlva nyolc.

Beültette Dinnyt az egyik kocsiba és egy esti lapot vett neki. Mikor a vonat már mozgott, megjegyezte :

— Vess rá egy Botticelli-pillantást, Dinny, egy valódi Botticelli-pillantást!

7. FEJEZET.

Adrian hétfőn este elgondolkozva haladt Chelsea felé. Chelsea már nem volt a régi. Adrian visszaemlékezett. Még a késői Viktória-korban is különbszerűek voltak e kerület lakószai, akik rendszerint lehajtott fejjel jártak az utcán. Helyenként egy-egy kimagasló művész vagy történetíró is akadt köztük. Kik laktak itt annakidején? Takarítónők, művészek, akik azt remélték, hogy ki tudja fizetni házbérüket, hölgyek, akik hajlandóak voltak egy shilling órabérért levetkőzni, válóperre megérett házaspárok, egy-egy jó pohár itóka lelkes barátai, Turner, Carlyle, Rossetti és Whistler imádói, néhány «vámszedő», nem kevés bűnös és néhány olyan ember, aki négyszer egy héten birkahúst eszik. Egy folyóparti, palotaszzerű házsor mögött kezdődött a tisztességes negyed, mely az idők folyamán egyre jobban elterjeszkedett, úgyhogy most már lassanként hatalmába kerítette a javíthatatlannak hitt King Roadot, ahol a művészet és a divat bástyái álltak.

Diana háza az Oakley Streeten volt. Adrian emlékezett arra az időre, amikor ennek a háznak még semmi egyénisége sem volt és egy szigorú birkahúsfogyasztó család lakott benne. De hat év óta Diana lakott itt és a házat London egyik legelragadóbb pontjává varázsolta. Adrian jól ismerte

a csinos Montjoy=lányokat, akik nagy társadalmi életet éltek. Diana volt közülök a legfiatalabb, legcsinosabb, legízlésesebb és legszellemesebb. Azok közé az asszonyok közé tartozott, akik jelentékeny vagyon és erkölcstelen életmód nélkül is általános féltékenységet tudnak kelteni, elegáns megjelenésük és környezetük révén. Két gyermeke, skót juhász=kutyája (talán az egyetlen egész Londonban), régi módi spinetje, mennyezetes ágya, Bristol=üveg=készlete, bútorainak anyaga és szőnyegek, mind finom ízlésről beszéltek és megnyugtatóan, gyönyörködtetően hatottak Adrianra. Éppúgy, mint maga az asszony is : még ma is tökéletes alakjával, tiszta, élénk, sötét szemeivel, ovális arcával, elefántcsont bőrével és kiejtésének különös friss sajátosságával. Valamennyi Montjoy nővérnek megvolt ez a sajátos kiejtése, melyet skót származású anyjuktól örökölték és amely az utolsó harminc év alatt kétségkívül erős hatást tett a Társaság kiejtésére. Adrian azon töprengett, hogy miért látták Dianát mindig szívesen a Társaságban, annak ellenére, hogy jövedelme nagyon szerény és férje a tébolyda lakója. Adriannak ilyenkor mindig a baktriai teve jutott eszébe. Ennek az állatnak két púpjá olyan mint a Társaság (mindig nagy T=vel) két csoportja. Keskeny híd köti őket össze, ha egyszer átmentünk rajta, alig van visszatérés. A Montjoyok régi dumfriesshirei földbirtokos törzs voltak, sok szál fűzte őket a nemességhez, úgyhogy szinte már ősi jogon volt állandó ülőhelyük az elülső púpon. Kissé unalmas hely volt ez, mert a teve feje eltakarta a kilátást. Dianát gyakran hívták meg «nagy házakhoz», ahol az emberek vadászattal, kórháztámogatással, udvari szerepléssel és fiatal lányok társadalmi debütálásának előkészítésével töltötték idejüket. Adrian jól tudta, hogy Diana csak ritkán fogadta el ezeket a meghívásokat. Sokkal szívesebben ült a második púpon, ahonnét széles perspektívájú, érdekes kilátás

tás nyílt a teve farka fölött. Ó, rendkívül furcsa, vegyes társaság ült ezen a hátsó púpon! Sokan, köztük Diana is, az elülső púpról jöttek át a hídon, mások a teve farka felől érkeztek, néhányan pedig az égből, vagy — mint egyesek nevezik, — Amerikából pottyantak oda. Adrian tudta, hogy ha valaki ezen a hátsó púpon akar elhelyezkedni (ő maga nem volt erre alkalmas), annak sokoldalúnak és ügyesnek kell lennie. Vagy elsőrendű emlékezőtehetséget követeltek meg tőle, hogy pontosan be tudjon számolni olvasmányairól, vagy pedig természetes ötletességet. Akiben egyik tulajdonság sincs meg, az egyszer eljuthat ugyan a púpra, másodszor azonban már nem. Természetesen egyéniségre is szükség van. Nem szabad véka alá rejtteni egyéniségüket, de azért ne is legyünk nagyon feltűnőek. Kívánatos, hogy az ember valamilyen tevékenységi körben kíváló legyen, ez azonban nem *conditio sine qua non*. A jólneveltséget örömmel fogadják, de csak akkor, ha az ember nem válik ezáltal unalmassá. A szépség biztos útlevél ebbe a birodalomba, de csak akkor, ha élénkséggel is párosul. A pénz kívánatos, de *csak pénzzel* nem lehet a púpon ülőhelyet szerezni. Adrian azt is megfigyelte, hogy az előadó művészetet többre értékelik, mint az alkotót. A jó szervezőképességet elismerik, feltéve, hogy nem jár túlságosan száraz és csendes egyéniséggel. Sokan annak köszönheték helyüket, hogy jól tudnak a kulisszák mögött dolgozni és mindenbe beleütik az orrukát. De a legelső és legfontosabb követelmény az, hogy az ember jó társalgó legyen. Rengeteg szál fut össze ezen a hátsó púpon, de, hogy utasai valóban irányítani tudják a teve menetelését, azt nem lehet biztosan tudni. Ők mindenesetre azt hiszik. Adrian tudta, hogy Dianának olyan biztos állandó helye van ebben a heterogén csoportban — mely szüntelen ebédekben és vacsorákban éli ki magát, —

hogy ha akarná, egész éven át egy fillért sem kellene étkezésre költenie és egyetlen weekendet sem kellene az Oakley Streeten töltenie . . . Adrian mély hálát érzett az asszony iránt, aki mindezt rendszeresen feláldozta azért, hogy gyermekeivel és vele tölthesse idejét. Alighogy Ronald Fersehez feleségül ment, kitört a háború. Sheila és Ronald a háború után születtek, amikor Ferse visszatért a frontról. Most hét, illetve hat évesek voltak. Adrian mindig hangsúlyozta Diana előtt, hogy a gyerekek igazi kis Montjoyok. Valóban a csalódásig hasonlítottak anyjukra, és temperamentumát is örökölték. Adrianon kívül senki sem tudta, hogy Diana tekintete nem szenvedései miatt szokott elborulni, hanem azért, mert arra gondolt, hogy jobb lenne, ha nem születtek volna meg gyermekei. Azt is csak Adrian tudta, hogy azok az idegelmények, melyet az egyre kiegyensúlyozatlanabb Ferse-szel való együttélés jelentett, teljesen kiölték az asszonyból a szexuális ösztönt. Diana ez alatt a négy év alatt valóságos özvegyi életet élt és nem vágyódott szerelemre. Adrian valószínűnek tartotta, hogy az asszony őszinte vonzalmat érez iránta, amiből azonban egyelőre teljesen hiányzik a szenvedély.

Félórával a vacsora előtt érkezett meg. Felment a legfelső emeleten levő tanulószobába, hogy megnézze a gyerekeket. Éppen lefekvéshez készülődtek, piskótát és tejet kaptak francia nevelőnőjüktől. Zajos lelkesedéssel fogadták Adriant és hangosan követelték, hogy folytassa a mesét, amit legutóbb elkezdett. A francia nevelőnő, aki tudta, hogy most mi következik, visszavonult. Adrian szembeült a két gyerekkel, elnézte ragyogó kis arcukat, aztán folytatta a mesét ott, ahol legutóbb elhagyta.

— Hát tudjátok, az az ember, aki a csónakokra vigyázott, éktelenül nagy volt, és egészen barna volt a bőre. Nagyon erős volt és ezért őt bízták

meg a csónakok őrzésével, mert a partvidék tele volt fehér egyszarvúakkal.

— Juj, Adrian bácsi, nincsenek is egyszarvúak.

— De akkoriban még voltak, Sheila.

— És hová lettek?

— Ma már csak egy van, de fehér ember nem mehet közelébe a Bubulégynak miatt.

— Mi az a Bubulégynak?

— A Bubulegyet, Ronald, arról lehet megismerni, hogy belefúrja magát a borjú lábába és ott családot alapít.

— Nahát!

— Azt mondtam tehát, mielőtt félbeszakítottatok, hogy egyszarvúak hemzsegték azon a partvidéken. Az őrt Mattagornak hívták és remekül tudott az egyszarvúakkal bánni. Először lecsalta őket a víz mellé, a krinibogyók segítségével...

— Mi az, hogy krinibogyó?

— A krinibogyó olyan, mint az eper, de az íze olyan ömint a sárgarépaé. Hát szóval, az egyszarvúak mögé lopakodott...

— Az nem lehet, mert hiszen ő előttük ment a krinibogyókkal.

— Rendszerint úgy csinálta, hogy a krinibogyókat növényi rostokra fűzte és azután ezt a láncot kifeszítette két varázsfa közé. Erre odajöttek az egyszarvúak és mikor rágcsálni kezdték a krinibogyókat, Mattagor elősettenkedett a bozótból, ahova elbújt, mezítlenül a hátuk mögé osont és két-két állat farkát összekötözte.

— Hát nem érezték, hogy összekötözi a farkukat?

— Nem, Sheila, a fehér egyszarvúak farka teljesen érzéketlen. Akkor aztán visszavonult a bozótba csettintett egyet a nyelvével és az egyszarvúak vad rémülettel szaladni kezdtek.

— És nem szakadt ki a farkuk?

— Nem. Nagyon vigyázott erre, mert nagyon szerette az állatokat.

— Úgy-e az egyszarvúak soha többé nem jöttek vissza?

— Tévedsz Ronny. Nagyon szerették a krinibogyót és ezért visszajöttek.

— Rájuk is ült?

— Igen. Néha könnyedén ráugrott két összekötözött állat hátára. Az egyik lába az egyik állaton volt, a másik a másikon. A dzsungelbe vágattak vele és ő csendesén nevetett magában. Így vigyázott a csónakokra, nem is történt semmi bajuk. Ekkor már elmúlt az esős időszak, a piócák már nem voltak nagyon sokan és az expedíció éppen indulásra készült, amikor . . .

— Meséld tovább Adrian bácsi. Csak az anyuka jön.

— Folytassa Adrian.

De Adrian elhallgatott és pillantása a közeledő nőalakra szegződött. Aztán elfordította tekintetét, Sheilára nézett és így folytatta :

— Most még el kell nektek magyaráznom, hogy mért volt olyan fontos a holdvilág. Addig nem indulhattak, amíg a félhold sugara nem emelkedett fel a két varázsfá között.

— Mért nem?

— Mindjárt megmagyarázom. Abban az időben az emberek, különösen a phwataba-törzsbeliek nagyon fontosnak tartották a szépséget. Az olyan szép dolgok, mint például anyuka, a karácsonyi énekek és az újkrumpli, mély hatást tettek rájuk. Mielőtt valamihez hozzáfogtak volna, égi ómenre volt szükségük.

— Mi az, hogy ómen?

— Azt tudjátok, hogy mi az amen. Az amen mindig utoljára következik, az ómen pedig mindig kezdetben jelentkezik és szerencsét hoz. Az ómennek nagyon szépnek kell lennie. A félholdat tartották a legszebb ómennek a száraz időszakban és ezért megvárták, amíg a félhold feljük haladt a

varázsfák között, úgy mint ahogy az előbb anyuka jött felénk az ajtón keresztül.

— De a holdnak nincs is lába.

— Nincs lába, csak lebeg. Egy este aztán feléjük lebegett a félhold. Páratlanul gyönyörű és karcsú volt és már szemeinek kifejezéséből is tudták, hogy vállalkozásuk sikerülni fog. Leborultak eléje és így szóltak: «Ömen! Ha velünk maradsz, és mindig a szemünk előtt látunk, akkor át fogunk haladni a vizek és a homok sivatagján és boldogok leszünk attól a boldogságtól, melyet te árasztasz. Amen.» E szavakkal beszálltak a csónakokba, kettesével, két-két fiú és két-két lány. A félhold ott állott a varázsfák fölött és szeme pillantásával megáldotta őket. Egy ember azonban a parton maradt. Ez egy öreg phwataba=legény volt, aki annyira vágyódott a félhold után, hogy mindenről megfeledkezett és térden csúszva kúszott a félhold felé, hogy megérinthesse lábát.

— De hiszen a holdnak nincs is lába!

— Igen, de ő azt hitte, hogy van, mert ő a félholdat ezüstműből és elefántcsontból faragott asszonyalaknak nézte. Keresztül=kasul csúszott a varázsfák között az asszonyalak felé, de nem tudta elérni őt, mert hiszen csak a hold volt.

Adrian elhallgatott. Egy pillanatig némaság töltötte be a szobát, aztán Adrian ennyit mondott: «Folytatása következik.» és kiment a szobából. Diana a hallban érte utól.

— Adrian, maga elrontja a gyerekeket. Nem tudja, hogy nem szabad többé tündérmesékkal zavarni a gépek iránti érdeklődésüket? Alig hogy maga kiment a szobából, Ronald ezt mondta: «Mondd anyuka, Adrian bácsi valóban azt hiszi, hogy te vagy a félhold?»

— És maga mit felelt?

— Diplomatikusan választ adtam. De ők olyan éles eszűek, mint a kis mókusok.

— Most pedig énekelje el nekem a «Vízhordó fiút», mielőtt még Dinny és lovagja megérkezik.

Diana leült és énekelt, Adrian pedig nézte és imádta. Dianának jó hangja volt, szépen énekelte a különös, kísértő dalt. Alighogy az utolsó akkord elhangzott, belépett a szobalány és jelentette:

— Cherrell kisasszony. Hallorsen tanár úr.

Dinny emelt fővel lépett a szobába. Adrian semmi biztosat sem tudott kiolvasni a lány arckifejezéséből. Iskolásgyerekeknek van néha ilyen arcuk, amikor egy új fiút akarnak «ugratni». A nyomában jött Hallorsen. Hihetetlenül magasnak látszott a kis szalonban. Szeméből csak úgy áradt az egészség. Mélyen meghajolt, amikor Dinnynek bemutatták.

— Ugyebár a lánya, kurátor úr.

— Nem, az unokahugom. Hubert Cherrell kapitány huga.

— Igazán? Nagy megtiszteltetés számomra, hogy megismerkedhettem önnel, kisasszony.

Adrian észrevette, hogy szempillantásuk egymásba kapcsolódik és nehezen tud szétválni. Megszólalt:

— Hogy felel meg a «Piedmont»-szálló, tanár úr?

— A konyha kitűnő, de a szállodában túlsok a honfitársam.

— Persze, most úgy fészkelnek ott, mint a fecskék.

— De két héten belül valamennyien kirepülnek.

Dinny igazi nő és igazi angol volt.

Hallorsen túláradó egészsége egészen elütően hatott Hubert megtört tekintete után és ez a kiáltó ellentét a végsőkéig fokozta Dinny hangulatának feszültségét. Azzal az elhatározott szándékkal ült le a «diadalmas him» e megtestesülése mellé, hogy lehetőleg mennél több nyilat fog beléje szúrni. Hallorsen azonban rögtön élénk beszélgetésbe kezdett Dianával. Dinny még a levesnél tartott (fehér=

leves szilvával), amikor hirtelen lopva rápillantott és megváltoztatta tervét. Utóvégre Hallorsen külföldi és még hozzá vendég, Dinny pedig állítólag úrihölgy. «Ha egy macskát el akarunk tenni láb alól, nem kell mindjárt felakasztani.» Elhatározta, hogy nem fog rejtett és fájdalmas nyilakat bele-röptíteni, hanem «csábos mosolyával» igyekszik megigézni. Ennyi kímélettel tartozik nagybátyjának és Dianának és azonkívül ez a harcmódor előnyösebb is, ha következetesen végigviszi. Bámulatos ravaszsággal megvárta, amíg az amerikai mélyen belemerészkedett az angol politika tengerébe (melyet úgylátszik az emberiség egyik legkomolyabb megnyilatkozásának tartott), aztán Botticelli-pillantást vetett rá és megjegyezte :

— Nekünk is ilyen komolyan kellene vennünk az amerikai politikát, tanár úr. Az amerikai politika azonban úgylátszik nem ilyen komoly.

— Azt hiszem igaza van, Cherrell kisasszony. A politikusok az egész világon csak egy szabályt követnek : «Ha uralomra kerültél, tagadd meg azt, amit ellenzéki korodban hirdettél, mert különben kénytelen leszel megkísérelni azt, amit már elődeid is megoldhatatlannak találtak.» Azt hiszem a pártok között csak annyi a különbség, hogy az állam autóbuszában egyik párt ül, a másik pedig csak áll és a fogantyúba kapaszkodik.

— Oroszországban a pad alatt fekszik a másik párt maradványa.

— Olaszországban szintén — jegyezte meg Diana.

— Hát Spanyolországban? — kérdezte Adrian.

Hallorsen felnevetett. Nevetése járványszerűen hatott a többiekre.

— A diktatura nem politika. A diktatura tréfádolog.

— Éppen nem tréfádolog, tanár úr.

— Rossz tréfa, tanár úr.

— Mit nevez ön tréfának, tanár úr?

— A blöfföt. Egy darabig úgy tűnik, mintha az emberi természet követné azt az irányt, amit a diktátor kijelöl. Aztán egy pillanat alatt kiderül a blöff és fuccs — vége az egésznek.

— De — mondta Diana, — tegyük fel, hogy a nép többsége egyetért a diktátorral. Ilyen esetben a diktatura tulajdonképpen demokrácia, mert hiszen a kormányzottak egyetértének kormányzóikkal.

— Csak abban az esetben, nagyságos asszonyom, ha a többség minden évben megerősíti helyében a diktátort.

— A diktátorok sok mindent alkotnak — jegyezte meg Adrian.

— De milyen áron, kurátor úr? Itt van például a mexikói Diaz. Húsz éven át valóságos paradicsomot varázsolt Mexikóból, de nézze meg, mi történt távozása után. Nem lehet egy népből mindig azt megkövetelni, ami hiányzik belőle.

— Az a hibája — válaszolt Adrian, — a mi politikai rendszerünknek és az önökének is, hogy sok olyan reformot, melyet a nép józan esze szükségesnek tart, nem lehet megvalósítani, mert rövid időre választott politikusaink, akik féltik nemlétező hatalmukat, megakadályozzák.

— May néni azt mondja — mondta halkan Dinny, — hogy a munkanélküliséget azzal lehetne enyhíteni, ha lebontanák a nyomortanyákat és új lakótelepeket építenének. Így egy csapásra két legyet fognánk.

— Szenzációsan remek ötlet — mondta Hallorsen és feléje fordította sugárzó arcát.

— A befektetett tőkeérdekeltségek — mondta Diana — a nyomornegyedek háztulajdonosai és az építési vállalkozók olyan hatalmasak, hogy ezt meg tudják akadályozni.

— És ezenkívül pénz is kellene a dologhoz — jegyezte meg Adrian.

— Mi sem könnyebb ennél. Az önök parlamentje megszerezhetné a felhatalmazást egy ilyen nagy nemzeti akcióhoz. Mért nem bocsátanak ki egy nagyarányú kölcsönt? A pénz megtérülne. Ez nem olyan, mint a hadikölcsön, mely puskaporrá és ágyúgolyóvá változott. Mennyit költ az állam munkanélküli segélyekre?

Egyikük sem tudta megmondani.

— Azt hiszem, hogy amit ezen megtakarítának, abból kifizethetnék egy nagyszabású kölcsön kamatait.

— Mindehhez — mondta Dinny mézédesen — naiv hitre volna szükség. E tekintetben önök, amerikaiak előnyben vannak felettünk, Hallorsen professzor.

Az amerikai gyors pillantást vetett rá és mintha ezt gondolta volna: «Macska!»

— Minden esetre volt bennünk egy adag naiv hit, amikor átmentünk harcolni Franciaországba. De meg is ütöttük a bokánkat. Legközelebb szépen otthonmaradunk és csak a saját portánkra lesz gondunk.

— Valóban olyan naiv volt akkor a hitük?

— Sajnos igen, Cherrell kiasszony. Húsz ember közül egy sem akadt, aki feltételezte volna, hogy a németek elbánhatnának velünk.

— Megadom magamat tanár úr.

— Miért? Erre nincs oka. Csak éppen túlságosan európai szemszögből ítéli meg Amerikát.

— Gondoljon Belgiumra, tanár úr — mondta Diana — kezdetben bennünk is volt némi naiv hit.

— Bocsásson meg, asszonyom, valóban meghatotta önt Belgium esete?

Adrian, aki villájával köröket rajzolt, felpillantott.

— Engem személyileg igen — mondta — de nem hiszem, hogy meghatotta volna a hadsereg, a haditengerészet vezetőit, a nagy üzletembereket, sőt a társadalom szélesebb rétegeit, a politikusokat és

másokat sem. Mindnyájan előre tudták, hogyha háborúra kerül sor, nekünk Franciaország mellé kell állnunk. De a magamfajta egyszerű emberek, a lakosság be nem avatott kétharmad része, a munkásosztály másképpen gondolkozott. Úgy láttuk a helyzetet, hogy egy szörnyű óriás rárohan egy kis pehelysúlyú törpére, aki bátran és férfiasan várja a támadást.

— Ezt nagyon jól fogalmazta meg kurátor úr.

Dinny elpirult. Nagylelkűségre is képes ez az ember? Aztán, mintha attól félne, hogy elárulja Hubertet, fanyarul megszólalt:

— Olvastam, hogy ez a kép még Rooseveltet is kihozta a sodrából.

— Jó néhány embert kihozott nálunk a sodrából Cherrell kisasszony, de mi nagyon messze voltunk ezeknek az eseményeknek a színhelyétől. Csak a közeli események izgatják fel az ember fantáziáját.

— Igen, de aztán, mint az előbb mondta, a háború vége felé mégis csak beavatkoztak.

Hallorsen mereven nézett a lány kissé gúnyos arcába és szótlanul meghajolt.

De, amikor a különös est végén elbúcsúzott tőle, megjegyezte:

— Attól félek, hogy ön neheztel rám, Cherrell kisasszony.

Dinny mosolygott és egy szót sem szólt.

— Ennek ellenére remélem, hogy még viszontláthatom.

— Igazán? Miért?

— Az az érzésem, hogy megváltoztathatom a rólam táplált véleményét.

— Én nagyon szeretem a fivéremet, Hallorsen tanár úr.

— Még mindig azt hiszem, hogy nekem több panaszom lehet a fivérére, mint megfordítva.

— Remélem, hogy nemsokára igaza lesz.

— Ez véstjósloán hangzik.

Dinny felvetette a fejét.

Bosszankodva harapdálta az ajkát, mikor felment lefeküdni. Ellenségét nem sikerült sem megigéznie, sem megtámadnia. Tiszta, világos ellenszenv helyett egészen vegyes érzésekkel volt iránta.

Hallorsen, méreteinél fogva, mindenesetre kínosan fölényes helyzetben volt. «Olyan, mint azok a prémnadrágos fickók az amerikai filmekben — gondolta — akik félig kétségbeesett cowgirlöket rabolnak el. Úgy néz az emberre, mintha máris a hatalmában tartaná. Primitív öserő frakkban és fehér mellényben! Erős, de nem szűkszavú ember.» Dinny szobája az utcára nyilott, ablakából a rakodópart platánfáit, a folyót és a végtelen csillagos eget láthatta.

«Talán — mondta magában hangosan — nem fogsz olyan könnyen elszabadulni Angliából, mint ahogy reméled.»

— Bejöhetek?

Diana állt az ajtóban.

— Nos Dinny, mi a véleményed barátunkról, az ellenségről?

— Tom Mix és Góliát kereszteződése.

— Adriannek tetszik.

— Adrian bácsi túlsokat él a csontok között. A hús és vér látványa nyomban a fejébe száll.

— Igen. Hallorsen mindenesetre az a bizonyos «hím»-típus, melyért a nők annyira rajonganak. Helyesen viselkedtél Dinny, bár kezdetben nagyon zölden csillogott a szemed.

— Azt hiszem, most még zöldebb, mert bosszant, hogy egyetlen karmolás nélkül kiengedtem a kezemből.

— Nem baj. Lesz még erre alkalmad. Adrian meghívatta holnapra Lippinghallba.

— Micsoda?

— Nincs más teendő, minthogy ott összeveszítsd Saxendennel és Hubertnek máris nyert

ügye van. Adrian nem szólt neked, mert félt, hogy elárulnád örömedet. Az amerikai szeretne résztvenni egy igazi angol «vadászaton». Szegény, nem is sejti, hogy egyenesen a nőstényoroszlán barlangjába megy. Em nagynénéd elbájolóan kedves lesz hozzá.

— Hallorsen — mormogta Dinny — a neve után ítélve skandináv származású lehet.

— Azt mondja, hogy anyja régi újangliai családból származott, de bevándorlóhoz ment feleségül. Wyoming államból való. Gyönyörű szó : Wyoming.

— A nagy tágas mezők birodalma. Nem tudod Diana, mért bosszant engem annyira a «hím» kifejezés?

— Úgy hat ez a szó, mintha egy szobában volnék, mely tele van kábító illatú napraforgókkal. De a «hímek» nem csupán a nagy, tágas mezőkön találhatók. Saxenden is olyan.

— Igazán?

— Igen. Jó éjszakát drágám. Aztán ne álmodj «hímekről».

Mikor Dinny levetkőzött, ismét elővette a naplót és újból elolvasott belőle egy részt. Így hangzott : «Ma este nagyon pocsékul érzem magam, mintha minden életkedv kiszikkadt volna belőlem. Csak az tartja bennem a lelket, hogy Condafordra gondolok. Kíváncsi vagyok, mit szólna az öreg Foxham, ha látná, hogy gyógyítgatom az öszvéreket. Attól a kotyvaléktól, amit kólikájuk gyógyítására feltaláltam, még egy billiárdgolyónak is égnek állna a haja. Az öszvéreknek azonban jót tett. Isten jókedvében lehetett, amikor az öszvérek belét teremtette. Tegnap éjjel azt álmodtam, hogy otthon vagyok, a bozót szélén állok, fácánok húznak előttem és képtelen vagyok megnyomni a ravaszt, mintha megbénult volna a kezem. Szörnyű! Folyton az öreg Haddont hallom, amint ezt mondja : «Csak előre Bertie urfi. Mélyessze az oldalába a sarkantyút és

jól fogja meg a fejét.» Jó öreg Haddon! Derék ember volt. Az eső elállt. Tíz nap óta most először van egy kissé száraz idő. Látszanak a csillagok.

Hajó, sziget, felettük újhold,
Kevés csillag, de mind mily ragyogó!

Ó, bárcsak tudnék aludni ma éjjel!»

8. FEJEZET.

A régi angol vidéki kastélyokat az különbözteti meg minden másféle háztól, hogy berendezésük egészen szabálytalan: minden szoba más-más stílust képvisel. Ilyen volt a lippinghalli kastély is. A vendégek minden szobában más atmoszférát és másfajta bútorokat találtak. Nem tartották kötelességüknek, hogy a szobát olyan állapotban hagyják el, amilyenben találták. Nem is nagyon tudták, hogy milyen volt, mikor beléptek. Remek, régi bútorok hanyagul keveredtek selejtesebb szobátöltelékekkel, melyek gyakorlati vagy kényelmi szempontokat szolgáltak. Ősök sötét tónusú vagy sárga arcképei néztek szembe még sárgább vagy még sötétebb tónusú hollandi és francia tájképekkel. Itt-ott gyönyörű régi nyomatok és bájos miniatűrök függtek. Legalább két szobában szép, régi kandallók voltak, melyeknek rácsozatára kényelmesen le lehetett ülni. A sötétben hirtelen lépcsők tűntek fel. Egy-egy hálósoba hollétét csak a legnagyobb nehézségek árán lehetett kinyomozni és azután rögtön el is felejtette az ember. Milyen volt egy ilyen hálósoba berendezése? Valószínűleg akadt benne egy értékes, régi gesztenyefa ruhaszekrény, egy mennyezetes ágy, valamelyik remek korszakból, az ablaknál párnázott padka és néhány francia színnyomat. Még egy kisebb szoba egészítette ki keskeny ággal, továbbá egy fürdő-

szoba, mely kissé elhanyagolt volt ugyan, de a fürdősó készlet nem hiányzott belőle. A Montok egyik őse valamikor tengernagy volt. Ezért a folyosók elhagyott zugaiban itt-ott furcsa, régi térképek voltak, melyeken sárkányok a farkukkal a tengert korbácsolták. Az egyik Mont, sir Lawrence nagyapja, a hetedik baronet, szerette a lovasspórtot és ezért egy telivér ló és egy zsoké anatómiáját (az 1860—1883. korszakból) is lehetett tanulmányozni az egyik falon. A nyolcadik baronet politikával foglalkozott és következképp hosszabb életű volt mint a többiek. A korai Viktória-korból való nyomatoakat hagyott hátra, melyek feleségét és leányait krinolinban, őt magát pedig szép pofaszakállal ábrázolták. A ház külseje általában I. Károly stílű volt, itt-ott azonban György, sőt Viktória korabeli nyomok is voltak rajta, annak jeléül, hogy a hatodik baronet néha szükségét érezte a renoválásnak. A modern kort az egész épületen csak a vízvezeték-hálózat képviselte.

Szerdán reggel tíz órára tervezték a vadászat kezdetét. Amikor Dinny lement reggelizni, három hölgy és — Hallorsen kivételével — valamennyi úr ott ült vagy sétált a reggeliző asztalok között. Dinny a lord Saxenden mellett álló üres székbe siklott. A lord kissé felemelkedett és ennyit mondott:

— 'Reggelt.

— Dinny — kiáltotta Michael az egyik büffé-asztal mellől — kávét, kakaót, vagy gyömbérsört parancsolsz?

— Kávét és füstölt heringet kérnék, Michael.

— Nincs füstölt heringünk.

Lord Saxenden felpillantott: «Nincs füstölt hering?» mormogta, majd tovább ette virstlijét.

— Nem parancsolsz gadóchalat? — kérdezte Michael.

— Nem, köszönöm.

— És te Wilmet néni?

— Indiai rizottót kérnék.

— Nincs indiai rizottó. Vese van, szalonna, rántotta, sonka, hideg fogolypástétom.

Lord Saxenden felállt helyéről. «Á, sonka» mondta és átment a büfféasztalhoz.

— Nos, Dinny?

— Csak egy kis gyümölcsízt kérnék Michael.

— Egres=, eper=, áfonya= vagy narancsdzsemet?

— Egrest.

Lord Saxenden visszaült helyére egy tányér sonkával, hozzálátott az evéshez és közben levelet olvasott. Dinny nem tudott sokat kiolvasni Saxenden arcából, mert nem láthatta a szemét, szája pedig tele volt. Arca vörös, világosszínű haja és bajusza őszes volt. Délceg testtartással ült az asztalnál. Hirtelen odafordult Dinnyhez.

— Ne haragudjék, hogy olvasok. A feleségem írta. Betegen fekszik.

— Szegény.

— Szörnyű ügy. Szegény asszony!

Zsebetette a levelet, sonkával tömte meg a száját és ránézett Dinnyre. A leány megállapította, hogy Saxenden szeme kék, és hajánál valamivel sötétebb színű szemöldökének vonala halászhorogra emlékeztet. Pillantása kissé kihívó volt, mintha mindig azt mondaná: «Nézzétek, micsoda legény vagyok én!» Mikor Dinny idáig jutott megfigyeléseiben, észrevette, hogy Hallorsen lépett a szobába. Bizonytalanul állt meg a szoba közepén, majd megpillantotta Dinnyt. Odament hozzá és megállt a mellette levő üres szék előtt.

— Leülhetek ide, Cherrell kisasszony? — mondta meghajolva.

— Természetesen. Az étel odaát van, ha érdekli.

— Ki ez a legény? — kérdezte lord Saxenden, mialatt Hallorsen ételért ment. — Úgy-e amerikai?

— Hallorsen professzor.

— Úgy? Igen? Ez az, aki könyvet írt Boliviáról?

— Igen.

— Jóképű fickó.

— Igazi «hím».

Saxenden meglepetten pillantott Dinnyre.

— Parancsoljon ebből a sonkából. Úgy emlékszem, hogy Harrowban ismertem egyik nagybátyját.

— Hilary bácsit? — mondta Dinny. — Említette.

— Egyszer fogadtam vele három adag eperkrémbe kettő ellenében, hogy előbb érek le a dombról a sporttelepre, mint ő.

— Megnyerte a fogadást, lord Saxenden?

— Nem, de sohasem fizettem meg a fogadást a nagybátyjának.

— Miért?

— Ő megrándította a bokáját, nekem meg a térdem ficamodott ki. Neki sikerült féllábon a sporttelep kapujáig ugrálnia, én azonban mozdulni sem tudtam. A tanév végéig mindketten betegen feküdtünk, aztán én elhagytam a főiskolát — mondta halk nevetéssel lord Saxenden — úgy hogy még most is tartozom neki három adag eperkrémmel.

— No, az amerikai reggeli se kutya, de azért eltörpül a mellett, amit itt adnak — mondta Hal-lorsen és visszaült helyére.

— Ismeri lord Saxendent?

— Lord Saxenden! — mondta meghajolva Hal-lorsen.

— Örvendek. Úgyebár Önöknél Amerikában nem ismerik a mi fogolyfajtánkat?

— Nem, nem hiszem. Nagyon kíváncsi vagyok a fogolyvadászatra. Isteni ez a kávé, Cherrell kisasszony!

— Igen — mondta Dinny — Em néni nagyon büszke a kávéjára.

Lord Saxenden kiegyenesedett.

— Izlelje meg ezt a sonkát. Könyvét nem olvastam.

— Ha megengedi, elküldöm Önnek. Büszke leszek rá, ha elolvassa.

Lord Saxenden tovább evett.

— Igen, el kellene olvasnia, lord Saxenden — mondta Dinny. — Utánna majd én küldök egy másik könyvet ugyanerről a tárgyról.

Lord Saxenden rábámult.

— Nagyon kedvesek mind a ketten — mondta. — Eperdzsem? — kérdezte és a feléje nyújtott edény után nyult.

— Cherrell kisasszony — mondta halkán Hallorsen — szeretném ha átfutná a könyvemet és megjelölné azokat a részeket, melyek ön szerint igazságtalanul foglalkoznak a bátyjával. Nagyon elkeseredett hangulatban írtam azt a könyvet.

— Sajnos, ez most már alig segíthet.

— Ha akarja, kihagyom ezeket a részeket a második kiadásból.

— Nagyon kedves — mondta fagyosan Dinny — de a baj már megtörtént, tanár úr.

— Rettenetesen sajnálom, hogy fájdalmat okoztam önnek — mondta még halkabban Hallorsen.

Dinnyt vegyes érzés fogta el, a düh, a diadal, a ravasz számítás és a gúny keveréke. Hangulatát ilyen felkiáltás tudta volna a legjobban kifejezni: «Igazán, ne mondja!»

— A fivéremnek okozott fájdalmat, — mondta.

— Talán jóvá tehetnök egyesült erővel.

— Nem hiszem.

Dinny felállt. Hallorsen is felemelkedett. Meghajolt amint Dinny elment mellette. «Rettentően udvarias» gondolta magában a lány.

A délelőtti egy részét a napló tanulmányozásával töltötte a kert egy zugában. A kertnek ez a része, mely valósággal eltűnt a tiszafák között, kitűnő buvóhely volt. Melegen sütött a nap, a méhek ideg-

zsongítóan duruzsoltak a cineráriák, kövirózsák, őszirózsák és százszorszépek között. Ebben az édes, kerti zúgban megint erős ellenállást érzett az iránt, hogy Hubert legbenső érzelmeit kiteregesse a világ elé. «Nem mintha férfiatlan síránkozással volna tele a napló — gondolta, — de mindenesetre olyan élesen fejezi ki a testi és lelki fájdalmakat, hogy egyáltalában nem való a nyilvánosság számára.» Időnként lövések zaja hallatszott. Dinny felállt, a tiszafasövény tetejére támasztotta könyökét és a mezők felé nézett, ahonnan a lövések zaja szállt. Egy hang szólalt meg mögötte :

— Hát te itt vagy?

Nagynénje állt mögötte, széles szalmakalapban, melynek karimája a vállát verte.

— Téged kereslek Dinny. Boswell és Johnson, maguk most elmehetnek. Majd délután nézzük meg a portulaca=bokrot. — Felpillantott óriási kalapkarimája alól. — Majorcából való ez a kalap, — mondta — jól megvéd a naptól.

— Boswell és Johnson? Mért viselik a híres írópár nevét?..

— Boswell már régen nálunk dolgozott és nagybátyád minden áron egy Johnsont keresett melléje. Most mindig együtt dolgoztatja őket. Mi a véleményed dr. Johnsonról, Dinny?

— Azt hiszem túlsokat használta az «Uram!» felkiáltást.

— Fleurnél maradt a kerti ollóm. Hát ez itt mi ?

— Hubert naplója.

— Szomorú?

— Igen.

— Kerestem az előbb Hallorsen professzort. El kell látni a baját.

— Csak rajta, Em néni!

— Remélem, lőnek néhány nyulat, — mondta lady Mont — a nyúlleves igen kellemeseledel.

Wilmet és Henrietta Bentworth máris megállapodtak, hogy összevesznek.

— Miért?

— Nem tudnám megmondani...sohasem tudnak egyetérteni. Tudod, Hen sokáig volt az udvarnál.

— Ez hatott rá olyan végzetesen?

— Helyes nő. Szeretem Hent, csak kár, hogy mindig henceg. Mit akarsz ezzel a naplóval?

— Meg akarom mutatni Michaelnek és tanácsot akarok tőle kérni.

— Meg ne fogadd a tanácsát! — mondta lady Mont. — Nagyon kedves fiú, de ne fogadd meg a tanácsát. Sok furcsa embert ismer, kiadókat meg efféléket.

— Éppen ezért akarok hozzá fordulni.

— Beszélj inkább Fleurrel, annak van esze. Nálatok Condafordban is vannak ilyen cineráriák? Te, Dinny, én azt hiszem, hogy Adrian egy kicsit megbolondult.

— Em néni!

— Úgy járkál, mint egy holdkóros. Azt hiszem, azt sem venné észre, ha tűket szurkálnának belé. Nem szép, hogy ilyet mondok neked, de azt hiszem jó volna, ha végre megkapná Dianát.

— Én is azt hiszem.

— De nem akarja.

— Talán Diana nem akarja.

— Egyikük sem akarja. Így aztán bajosan lehet nyélbeütni. Diana negyven éves.

— És Adrian bácsi?

— Lionel után ő a legfiatalabb. Én ötvenkilenc éves vagyok, — mondta lady Mont elszántan. — Tudod, hogy ötvenkilenc éves vagyok, apád hatvan. Nagyanyád ebben az időben úgy látszik gőzerővel működött, egymásután szült bennünket. Mi a véleményed a gyermekáldásról?

Dinny leküzdte kibuggyanó nevetését és azt mondta:

— Hát, házasembereknek talán nem árt, de persze csak módjával.

— Fleur márciusban kap egy új gyereket. Rossz hónap. Micsoda gondatlanság! Hát te mikor mész férjhez, Dinny?

— Majd ha ifjú szívem lánggra lobban. Addig nem.

— Nagyon helyes. Remélem, nem mész amerikaihoz.

Dinny elpirult, vésztióslóan mosolygott.

— Mért ne mennék amerikaihoz?

— Az ember sohasem tudhatja, — mondta lady Mont és letépett egy hervadt virágot. — Az ilyesmi mindig a körülményektől függ. Mikor én Lawrence-hez hozzámentem, rettenetesen rajongott értem.

— Még most is, néni. Nem csodálatos?

— Szemtelen!

Lady Mont álmodozva nézett maga elé. Kalapja most szélesebbnek látszott mint valaha.

— A házasságról jut eszembe Em néni, hogy nagyon szeretnék egy lányt találni Hubert számára. Nagy szüksége volna egy kis szórakozásra.

— Nagybátyád azt mondaná: szerezzen magának egy táncosnőt, az majd szórakoztatja.

— Forduljunk Hilary bácsihoz, ő talán tud egy táncosnőt ajánlani?

— Nagyon tiszteletlen vagy, Dinny. Mindig mondtam, hogy nagyon tiszteletlen vagy. Várj csak, hadd gondolkozzam. Volt egy lány... nem, az már férjnél van.

— Talán azóta már elvált.

— Nem, most válnak, de az ilyesmi sokáig elhúzódik. Elragadó kis teremtés.

— Bizonyára. Gondolkodj még egy kicsit, néni.

— Ezek a méhek Boswell tulajdonai. Olasz méhek. Lawrence azt mondja, hogy fasiszták.

— Fekete ingük van és nem sokat gondolkoznak. Igen agilis méheknek látszanak.

— Igen, össze=viSSza röpKödnEk és ha a legkisebb mértékben zavarod őket, megsZúrnak. HozzáM nagyon kedvesek a méhek.

— Az egyik a kalapodra szállt. Levegylem?

— Várj! — kiáltotta lady Mont, felhajtotta kalapja karimáját és szája egy kissé nyitva maradt. — Eszembe jutott!

— Micsoda?

— Jean Tasburgh, az itteni pap leánya. Nagyon jó családból való. Pénze természetesen nincs.

— Semmi?

Lady Mont megrázta fejét, kalapja beleremegett.

— Jean nevű nőknek soha sincs pénzük. De nagyon csinos. Olyan mint egy nőténypárduc.

— Nem nézhetném meg, néni? Elég jól ismerem Hubert ízlését.

— Majd meghívom ebédre. Nekik rém rossz konyhájuk van. Valamelyik ősünk házasságot kötött egy Tasburghgal. Azt hiszem Jakab király idejében. Ezek szerint Jean unokatestvérem, persze egy kicsit távoli. Van egy fiú is a családban, a haditengerészetnél szolgál és nincs bajusza. Azt hiszem, most ő is ott van a paplakban. Vedd le ezt a méhet a kalapomról. Nagyon kedves vagy.

Dinny zsebkendőjével levette a kis méhet a nagy kalapról és a füléhez tette.

— Szívesen hallgatom a zümmögését, — mondta.

— A fiút is meg fogom hívni — Alannak hívják, nagyon helyes fiú. — Rápillantott a lány hajára. — Szép hajad van, naspolyaszínű. Azt mondják, hogy a fiúnak szép kilátásai vannak, csak nem tudom, hogy mire. A háború alatt levegőbe röpült.

— Remélem, hogy egészben került vissza a földre.

— Igen. Valami kitüntetést is kapott ezért. Azt mondja, hogy most nagyon unalmas a haditengerészet. Csupa szögmérés, hajókerék és mindenféle szagok. Csak kérdezd meg tőle.

— Mért mondtad a lányra, hogy olyan mint egy nősténypárduc?

— Tudod, ha úgy rádnéz, az az érzés fog el, hogy mindjárt rádugrik egy párduc. Az anyja meghalt, most ő uralkodik a paróchia felett.

— Hubert felett is uralkodna?

— Nem, ellenben elbánná akárkivel, aki Hubert fölött uralkodni szeretne.

— Akkor jó. Elvihetem üzenetedet a paplakba?

— Majd elküldöm Boswellt és Johnstont. — Lady Mont a karórájára pillantott. — Nem, ők most már ebédelnek. Mindig hozzájuk igazítom az órát. Akkor hát magunk megyünk, Dinny. Itt van a közelben, alig egy negyed mérföldnyire. Nem zavar a kalapom?

— Ellenkezőleg, drágám.

— Helyes. Akkor menjünk erre.

Keresztülhaladtak a tiszafaszegélyezte kerten, lementek néhány lépcsőn, végigmentek egy hosszú, füves uton, kiléptek egy kapun és hamarosan eljutottak a parochiához. Dinny megállt a befutott kapu előtt és nagynénje kalapja mögé rejtőzött. Az ajtó nyitva állt, be lehetett látni a faburkolatos, homályos folyosóra, mely barátságosnak látszott. Régi fa- és rózsalevélszag áradt belőle. Női hang kiáltott belülről:

— A=lan!

Férfihang válaszolt:

— Hal=ló!

— Ma csak hideg ebéd lesz, nem baj?

— Nincs csengő, — mondta lady Mont — legjobb lesz, ha kopogtatunk.

Egyesült erővel dörömböltek.

— Mi a mennydörgős...

Szürke flanelruhájú flatalember jelent meg az ajtóban. Széles, barna arc, fekete haj, mély, határozott pillantású szürke szem.

— Ó! — kiáltotta. — Lady Mont!... Halló,

Jean! — A széles kalap mögött megpillantotta Dinnyt, szemébe nézett és tengerésmódra elmosolyodott.

— Alan, nem vacsorázna ma este nálunk Jean-nel? Dinny, bemutatom Alan Tasburghot. Hogy tetszik a kalapom?

— Remekmű, lady Mont.

Tökéletes alakú, acélosan hajlékony testű, rugalmas járású lány közeledett most feléjük. Barna, ujjatlan dsempes és hozzávaló szoknya volt rajta. Arca és csupasz karja majdnem olyan barna volt, mint ruhája. Dinny most megértette nagynénje hasonlatát. A széles járomcsontú arc állban elkeskenyedett. Zöldesszürke szemei időnként eltűntek hosszú, fekete pillái mögött. Ha kinyitotta szemét, fény csillogott nyílt tekintetében. Orra finom metszésű, homloka alacsony és széles, rövidre vágott haja sötétbarna. «Érdekes!» — gondolta Dinny. Amikor a lány rámosolygott, Dinny valami kis izgalomféle futott végig.

— Ez itt Jean, — mondta nagynénje — ez pedig Dinny Cherrell, az unokahúgom.

Egy karcsú, barna kéz erősen megszorította Dinny kezét.

— Hol van az édesapja? — kérdezte lady Mont.

— Valamilyen egyházi konferenciára ment. Azt akartam, hogy vigyen magával, de nem vitt.

— Akkor biztosan Londonban van és színházakba jár.

Dinny észrevette, hogy a lány gyors pillantást vet nagynénjére, aztán eszébe jut, hogy lady Montal beszél és elmosolyodik. A fiatalember nevetett.

— Szóval, mind a ketten eljönnek vacsorára? Negyedkilencre. Dinny, most vissza kell mennünk ebédelni. Fecskefark kötelező — tette még hozzá széles kalapja alól és kiment a kapun.

— Társaság van nálunk — magyarázta Dinny, mikor látta, hogy a fiatalember csodálkozva vonja

fel szemöldökét. — Nagynéném frakkra és fehér nyakkendőre célzott.

— Ah, úgy. Hát akkor te is csípd ki magadat, Jean.

Kart karba öltve álltak a kapuban. «Milyen csinosak», gondolta Dinny.

— Nos? — kérdezte nagynénje, mikor ismét a füves úton haladtak.

— Igen, valóban párducszerű. Nagyon szép, de azt hiszem, hogy kurta pórázra kellene fogni.

— Ott van Boswell-Johnson — kiáltotta lady Mont, mintha csak egy személyről volna szó. — Szent Isten, úgy látszik, már elmúlt két óra.

9. FEJEZET.

Nem sokkal az ebéd után (melyhez Dinny és nagynénje későn érkezett) Adrian és a négy fiatalabb hölgy lesétált az ösvényen arra a helyre, mely a délutáni hajtóvadászat központja volt. Néhány vadászszéket vittek magukkal, melyeket a komoly vadászok hátrahagytak. Adrian Dianával és Cicely Muskhammal ment, előttük haladt Dinny és Fleur, Dinny unokafivérének felesége. A két fiatal nő körülbelül egy év óta nem találkozott. Általában felületesen ismerték egymást. Dinny ügyre vette Fleur fejét, melyet nagynénje a figyelemébe ajánlott. Kerek, határozott, jótartású fej volt, kis kalap volt rajta. Csinos arca kissé keménynek, de — mint Dinny megállapította — igen értelmesnek látszott. Finom alakjára úgy simult a ruha, mintha amerikai volna. Dinny úgy érezte, hogy ebből a forrásból talán meríthet egy kis gyakorlati józan ész.

— Hallottam, amint a rendőrbíróságon felolvasták a leveledet, Fleur.

— Igen? Én azt írtam, amire Hilarynek szük-

sége volt. Valójában nem sokat tudok azokról a lányokról. Rendkívül zárkózottak. Vannak persze olyan emberek is, akik idővel mindenkinek a bizalmába tudnak férkőzni. Én nem értek ehhez, és nincs is hozzá semmi kedvem. A falusi lányok hozzáférhetőbbek?

— Nálunk valamennyi lánynak olyan régi kapcsolata van a családdunkkal, hogy mindent előbb tudunk róluk, mint ők maguk.

Fleur vizsga szemmel mérte végig.

— Igen, azt hiszem, te nagyon ügyes lány vagy, Dinny. Remek «ősi képmást» lehet majd rólad festeni. Csak azt nem tudom, hogy kivel kellene lefestetned magadat. Olyan festőre volna szükséged, akiben van valami a korai olasz mesterek hangulatából. A preraphaelitáknál ennek nyoma sem volt, képeikből hiányzott a zene és a humor. A te arc képedhez pedig mindkettőre szükség volna.

— Nem tudod, — kérdezte Dinny kissé elkedvetlenedve — hogy Michael bent volt-e a Házban, amikor Hubert ügyében interpelláltak?

— Igen. Nagyon dühösen jött haza.

— Joggal.

— Újból szóba akarta hozni a dolgot, de két nap múlva véget ért a Ház ülésszaka. Különben is mit számít a parlament? Az emberek ma ügyet sem vetnek rá.

— Apám azonban rettenetesen szívére vette ezt az ügyet.

— No igen, a régi generáció! A közönséget azonban a parlament működéséből ma már kizárólag csak a költségvetés érdekli. Nem is csoda: minden a pénzen múlik.

— Ezt mondd Michaelnek is?

— Fölösleges mondanom. A parlament^{re} ma^{ra} nem más, mint adógyár.

— De törvényeket^{et} is hoz.

— Igen, drágám, de mindig csak a befejezett

tények után. Szentesíti azt, amit már úgyis mindenki megtesz, vagy legalábbis gondol. Sohasem kezdeményez. Hogyan is tehetné? Ez nem volna demokratikus. Bizonyítékokra van szükséged? Nézd meg az ország mai állapotát. A parlament ezzel tördik a legkevésbé.

— Hát akkor ki kezdeményez?

— Tudod, honnan indul ki minden? A kulisszák mögül. Ez a legfontosabb : a kulisszák világa. Ki mellett akarsz állni a lesen?

— Lord Saxenden mellett.

Fleur rábámult.

— Nem hiszem, hogy szép szemeiért, vagy szép címéért ragaszkodnál hozzá. Akkor hát miért?

— Mert meg kell főznöm Hubert ügyében és nincs sok veszteni való időm.

— Úgy? Akkor hadd figyelmeztesselek valamire. Saxenden nem olyan, mint amilyennek látszik. Agyafurt, öreg róka — és amellett nem is olyan öreg. Ha valamit ad, nyomban ellenszolgálatást is követel. Mit tudsz neki nyújtani? Azonnal, készpénzben kell fizetni.

Dinny elfintorította az arcát.

— Megteszek mindent, amit lehet. Lawrence bácsi már adott nekem néhány jó tanácsot.

— «Vigyázz legény, a lány bolondít» — dúdolta Fleur. — No, most megkeresem Michaelt, jobban talál célba, ha a közelében vagyok és erre nagy szüksége van szegénykének. Bentworth és a baronet örülni fognak, ha békében hagyjuk őket. Cicely természetesen Charlesszel lesz együtt, még mindig nagyon benne van a mézeshetek hangulatában. Ezek szerint Dianára marad az amerikai.

— Remélem, — mondta Dinny — hogy Diana el fogja rontani Hallorsen minden lövését.

— Azt hiszem, hogy ezt az embert senki sem tudja zavarba hozni. Adrianról megfeledkeztem. Ő majd a vadászsztékén fog kuksolni és csontokra

és Dianára gondol. Már itt is vagyunk. Látod? Menjünk át ezen a sövénykapun. Itt van Saxenden, ő kapta a díszhelyet. Kerüld meg azt a kis emelkedést, és közeledj feléje hátulról. Michael biztosan megint a vadászterület szélébe szorul, mindig ő kapja a legrosszabb helyet.

Elhagyta Dinnyt és lefelé haladt az ösvényen. Dinnynek eszébe jutott, hogy nem kérdezte meg Fleurtól azt, amit tulajdonképpen akart. Átment az emelkedésen és óvatosan lopakodott lord Saxenden felé a túlsó oldal felől. A lord a számára kijelölt sarokban fel és alá sétált két sövény között. Egy földbe szúrt hosszú bot mellett, melyen számmal ellátott fehér cédula volt, fiatal vadőr állott. Két puskát tartott a kezében. Lábánál egy kopó hevert lógó nyelvvel. Az ösvény túlsó felén meg lehetőszen meredeken emelkedett a tarló. Dinny, aki valamit értett a vadászathoz, megállapította, hogy a feléjük hajtott madarak gyorsan és magasan fognak repülni. «Ha csak — gondolta — nincs bozót a terep végében». Megfordult, körülnézett. Megállapította, hogy nincs bozót a közelben. Igen nagy füves réten volt. A legközelebbi répafield körülbelül háromszáz méter távolságnyra lehetett. «Kíváncsi vagyok, hogy rosszabbul, vagy jobban célóz-e, ha egy nő áll mellette és figyel. Azt hiszem, nincsenek is idegei.» Ismét megfordult. A lord észrevette.

— Nem zavarom, lord Saxenden? Nyugton maradok.

A lord megbillentette sapkáját, melynek elől és hátul is ellenzője volt.

— Hm, — mormogta — jól van.

— Szóval zavarom. Menjek el?

— Nem, nem. Maradhat. Ma még úgy sem táltam el semmit. Talán maga szerencsét hoz.

Dinny szétnyitotta vadászszékét. Leült a kutya mellé és játszani kezdett az állat füleivel.

— Ez az amerikai fickó már háromszor lőtte el a madarat az orrom előtt.

— Micsoda ízléstelenség!

— A leglehetőlenebb madarakat veszi célba, de el is találja őket, vinné el az ördög. Lepuffantja az összes madarakat, melyeket én eltéveszték. Úgy dolgozik, mint egy vadász : először hagyja, hogy a madarak elröpjenek mellette, aztán jobbra vagy balra fordul és hetven yard távolságból lelövi a kiszemelt zsákmányt. Azt mondja, hogy ha közvetlenül a szeme előtt röpjének el, akkor nem látja őket.

— Ez mulatságos — mondta Dinny, némi önkéntelen elismeréssel.

— Egyetlen egyszer sem tévesztett célt — mondta bosszúsan lord Saxenden — megkérdeztem tőle, hogy mért céloz olyan átkozottul jól ; mire azt felelte : «Expedícióimon megszoktam, hogy ebédre, vagy vacsorára valót lőjjek magamnak és olyankor nem szabad célt tévesztenem, mert különben felkopik az állam.»

— Kezdődik, mylord — szólalt meg a fiatal vadőr.

A vizsla halkán lihegni kezdett. Lord Saxenden az egyik puská után nyúlt, a vadőr azonban a másikat adta a kezébe.

— Raj balfelől, mylord.

Dinny surrogást és vijjogást hallott a magasból. Nyolc madár húzott el, az ösvény felé. Bumm . . . bumm . . . bumm . . .

— Azt a mindenségét! — mondta lord Saxenden. — Mi a mennydörgős . . .

Dinny látta, amint a nyolc madár elrepül a sövény fölött a rét túlsó végén.

A vizsla kissé fuldokló hangot hallatott és nagyon erősen lihegett.

— Rettenetesen vakíthat itt a fény — mondta Dinny.

— Nem a fény az oka, — kiáltotta lord Saxenden — hanem a májam.

— Három madár jön szemközt, mylord.

Bumm . . . bumm . . . bumm! Egy madár megvonaglott, összehúzódott, felfordult és négy méternyire Dinny mögött a földre esett. Valami fojtogatta a lány torkát. Lehetetlen, hogy ez a madár, mely egy pillanattal előbb még élt, most itt heverjen holtan! Gyakran látott már madarat löni, de még sohasem érezte ezt. A két másik madár most repült át a sövény felett. Eltűntek, Dinny halk sóhajjal nézett utánuk. A vadászkutya, szájában a halott madárral, visszafutott a vadórhöz, aki elvette tőle a madarat. A kutya leült és lógó nyelvvel, mereven nézte a madarat. Dinny látta, hogy a kutya nyelvéről csöpög a nyál. Behúnyta szemét.

Lord Saxenden alig hallhatóan morgott valamit.

Aztán még kevésbé hallhatóan megismételte a szót, amit az előbb morgott. Amikor Dinny újból kinyitotta a szemét, a lord célzásra emelte fegyverét.

— Fácántyúk, mylord — figyelmeztette a fiatal vadór.

A fácántyúk mérsékelt magasságban repült el felettük, mintha érezte volna, hogy még nem ütött az órája.

— Hm — mormogta lord Saxenden és térdére fektette fegyverét.

— Raj jobbfelől. Nagyon messze van, mylord.

Néhány lövés dördült, két madár röpült el a sövény fölött, az egyiknek tollai hullottak.

— Ezt eltalálták — mondta a vadór. Kezével beárnyékolta szemét, úgy nézett a madár után. — Már hullik.

A kutya lihegve pillantott rá.

Balfelől újabb lövések dördültek.

— A mindenségét, — mondta lord Saxenden — erre nem jön semmi.

— Nyúl, mylord, — mondta hirtelen a vadőr — ott, a sövény mentén.

Lord Saxenden gyorsan megfordult és felemelte fegyverét.

— Ne! — mondta Dinny — de hangja elveszett a lövés zajában. A golyó hátulról találta el a nyulat. Az állat megtorpant, aztán fájdalmas vi-sítással vánszorgott tovább.

— Aport! — kiáltotta a vadőr.

Dinny befogta fülét és becsukta szemét.

— A pokolba is! — dörmögte lord Saxenden. — Ez nem jól sikerült.

Dinny lehúnyt szemmel is magán érezte a lord fagyos pillantását. Mikor szemét kinyitotta, a nyúl már holtan feküdt a madár mellett. Végtelen szelidség volt ebben a halott állatban. Dinny hirtelen felállt, el akart menni, aztán visszaült helyére. Amíg a vadászatnak nincs vége, sehova sem mehet, mert bárhol eltalálhatja egy golyó. Ismét lehúnyta szemét. Újabb lövések dördültek.

— Sok madár jön, mylord.

Lord Saxenden visszaadta a puskát. Újabb három madár hevert a nyúl mellett.

Dinny kissé szégyelte új, szokatlan érzéseit, felállt, összecsupka a vadászszéket és az emelkedés felé indult. Dacolva a hagyományokkal, keresztülvágott az emelkedésen és megvárta a lordot.

— Sajnálom, hogy rosszul lőttem meg azt a nyulat, — mondta a lord — ma egész nap foltok táncoltak a szemem előtt. Magával nem szokott ez előfordulni?

— Nem. Néha csillagokat látok. Szörnyű a nyúl visítása, nem?

— Igen. Én sohasem szerettem.

— Egyszer pikniket rendeztünk a mezőn, és egy nyúl leült a közelünkben. Úgy ült, mint egy kis kutya. A nap keresztülsütött a fülén: egészen rózsaszínű volt. Azóta szeretem a nyulakat.

— Nem komoly sport a nyúllövés. Egyébként jobban szeretem a nyulat kisütve, mint pörkölten.

Dinny lopva rápillantott. A lord vörös arca elégedettséget árult el.

«Itt az alkalom», gondolta Dinny.

— Lord Saxenden, ha ön amerikaiakkal beszél, elismeri, hogy ők nyerték meg a háborút?

A lord fagyosan nézett rá.

— Mért tenném ezt?

— De hiszen valóban ők nyerték meg. Vagy nem?

— Ez a legény . . . ez a tanár azt állítja?

— Elöttem egyszer sem mondta, de biztos, hogy ez a véleménye.

A lord arcán ismét megjelent az előbbi gyanakvó pillantás.

— Mit tud erről az emberről?

— A fivérem résztvett az expedíciójában.

— A fivére? Úgy!

Ez úgy hangzott, mintha azt mondaná: «Ez az ifjú hölgy akar tőlem valamit.»

Dinnynek hirtelen az volt az érzése, mintha egészen vékony jégfelületen csúszkálna.

— Ha ön olvasta Hallorsen professzor könyvét, — mondta — akkor remélem, hogy el fogja olvasni a fivérem naplóját is.

— Én sohasem olvasok, — válaszolta lord Saxenden — nem érek rá. De most már emlékszem. Bolivia . . . ha jól tudom, lelőtt egy embert és emiatt felbomlott az expedíció szállítóapparátsa.

— Kénytelen volt lelőni azt az embert, hogy megmentse saját életét. Kénytelen volt két embert megkorbácsolni, mert áltandóan kínozták az öszvéreket. Erre aztán, három kivételével, valamennyien megszöktek és magukkal hajtották az öszvéreket is. Ő volt az egyetlen fehér ember a sok félvér indián között.

Dinnynek eszébe jutott sir Lawrence intelme : «vess rá egy Botticelli-pillantást», és ezért bátran viszonzta a lord fagyos, ravasz pillantását.

— Felolvashatnék önnek egy kis részletet fivérem naplójából?

— Ha lesz rá időm, igen.

— Mikor?

— Lehet ma este? Holnap vadászat után el kell utaznom.

— Amikor önnek jól esik — mondta elszántan a lány.

— Vacsora előtt bajosan. Meg kell írnom néhány levelet.

— Én fennmaradhatok akármilyen sokáig.

Dinny látta, hogy a lord fürkésző szeme tetőtől talpig végigméri.

— Majd meglátjuk — mondta röviden a lord. Ebben a percben odaértek hozzájuk a többiek.

Dinny megszökött a vadászat utolsó felvonása elől. Egyedül sétált hazafelé. Humorérzékét izgatta az új helyzet, de azért egy kissé mégis keszvesnek találta. Tisztában volt vele, hogy a napló nem teszi meg a kellő hatást lord Saxendenre, ha az nem kap valami ellenszolgáltatást azért, hogy meghallgatta. Dinny most érezte igazán, hogy milyen nehéz odaadni valamit, a nélkül, hogy megválnánk tőle. Balkéz felől egy szénaboglyáról vadgalambraj repült fel és egy folyóparti erdő felé szállt. Az alkonyuló nap fénye bearanyozta a tarlót. A fák levelei alig kezdtek sárgulni, még friss színben pompáztak. Távol, a partmenti fák közül előcsillant a folyó kék szalagja. A levegőt a kora őszi párás, kissé csípős illata töltötte be. A parasztkunyhók kéményei már füstöltek. Gyönyörű óra, gyönyörű est!

Mit olvasson fel a naplóból? Nem tudott elhatározásra jutni. Maga előtt látta Saxenden arcát, amint ezt mondja : «A fivére? úgy!» Látta arcá-

nak kemény, hideg, számító kifejezését. Eszébe jutottak sir Lawrence szavai: «De mennyire voltak ilyen emberek!... Rendkívül értékes fickók.» Dinny éppen most olvasta egy embernek az emlékiratait, aki a háború alatt kizárólag számokban gondolkodott és csapatmozdulatokkal törődött. Első elszörnyedését leküzdve, nem gondolt többé a csapatmozdulatok és számok mögött levő szenvedésekre. Meg akarta nyerni a háborút és ezért szigorúan ügyelt, nehogy a dolog emberi részére gondoljon. És még ha gondolt volna is rá, akkor sem tudta volna élethűen elképzelni. Értékes fickók! Hubert gúnyosan lebiggyesztett szájjal szokott a «karosszékben ülő hadvezérekről» beszélni, akik élvezték a háborút, akiket izgatott a számok és csapatmozdulatok játéka. Örültek, hogy ezt vagy azt előbb tudják, mint más és ez növeli jelentőségüket. Értékes fickók! Egy másik könyvet is olvasott nemrég. Eszébe jutott egy fejezet, mely azokról az emberekről szólt, akik az úgynevezett haladást irányítják. Bankokban, a City irodáiban, minisztériumokban ülnek, csapatmozdulatokkal és számokkal dolgoznak, és nem törődnek a hússal és vérrel, csak a sajátjukkal. Különféle vállalkozásokat indítanak, tervezeteket vázolnak egy darab papírra és így szólnak alantasaikhoz: «Hajtsa ezt végre, de vigyázzon, hogy jól sikerüljön!» Cilinderes, bönadrágos urak: a kezükben futnak össze trópusi vállalkozások, ásványkitermelések, nagy üzletek, vasútépítő munkálatok és koncessziók számai, innét, onnét, mindenünnét. Értékes fickók! Jókedvű, egészséges, jóltáplált, rettenthetetlen, fagyos tekintetű fickók. Mindig vacsoráznak, mindig mindent tudnak és sohasem törődnek az emberi szenvedéssel és az emberi lélekkel. «És mégis — gondolta — kell, hogy értékesek legyenek, mert nélkülük hogy volna gummink, szenünk, gyöngyünk, vasútunk, tőzsdénk vagy megnyerni való

háborúnk?» Hallorsenre gondolt : ő legalább dolgozik és szenved az ötleteiért, maga hajtja végre a terveit, nem ül otthon, mint a bennfentesek, akik sonkát esznek, ügyetlenül megsebesítik a nyulakat és mások mozdulatait irányítják.

Elérkezett a kastélyhoz tartozó mezőre és megpihent a krocketpályán. Wilmet néni és lady Henrietta, úgy látszik, megint éppen megegyeztek, hogy összevesznek. Dinnyhez fordultak döntésért.

— Úgy-e, igazam van, Dinny?

— Nem, néni. Ha a labdák összeérnek, neked tovább kell játszani, és nem szabad elmozdítanod lady Henrietta labdáját, miközben a tiedet megütöd.

— Úgy-e mondtam? — mondta lady Henrietta.

— Persze, hogy mondtad, Hen. Szép kis kutya-szorítóba jutottam. Nem bánom, egyezzünk meg abban, hogy nem értünk egyet és gyerünk tovább — mondta Wilmet néni, keresztülverte labdáját egy karikán és közben nagy távolságra gurította ellenfele labdáját.

— Teljesen lelkiismeretlen nő! — mormolta lady Henrietta panaszosan és Dinny megértette : milyen óriás előny rejlik abban, ha az emberek megegyeznek, hogy nem fognak egyetérteni.

— Olyan vagy, néni, mint Wellington, a vasherceg, azzal a különbséggel, hogy te nem használsz olyan sokszor a «fene» szót, mint ő.

— Dehogyan nem használja! — mondta lady Henrietta. — Borzalmas kifejezéseket használ.

— Te következel, Hen — mondta Wilmet néni, akinek látszólag hízelgett ez a megállapítás.

Dinny elhagyta őket és a ház felé indult.

Átöltözött, majd belépett Fleur szobájába.

Nagynénje szobalánya éppen egy kis miniatűr aratógéppel nyírta Fleur tarkóját. Michael öltözőszobájának ajtajában állott és fehér nyakkendőjét kötözte.

Fleur megfordult.

— Hallo, Dinny! Gyere be és ülj le. Köszönöm, Powers, elég lesz. Gyere ide, Michael.

A szobalány észrevétlenül eltűnt a szobából. Michael odalépett feleségéhez, aki megigazította a nyakkendőjét.

— Úgy — mondta Fleur, majd Dinnyre nézve így folytatta : — Saxenden miatt jöttél?

— Igen. Ma este felolvasok neki néhány részletet Hubert naplójából. Az a kérdés : milyen hely volna alkalmas és illő, hogy ifjúságom és ...

— És ártatlanságod? Ilyent ne mondj, Dinny, te sohasem leszel ártatlan. Úgye, Michael?

Michael mosolygott.

— Ártatlan — soha, de mindig erényes. Már kicsi korodban is rendkívül raffinált kis angyal voltál, Dinny. Úgy néztél mindig magad elé, mintha nem értenéd, mért nincsenek szárnyaid. Merengő jelenség voltál, ez a helyes kifejezés.

— Talán azt gondoltam, hogy te tépted ki a szárnyaimat.

— Kis nadrágban kellett volna járnod és lepkét fognod, úgy, mint a Nemzeti Képtárban a két kis Gainsborough=lány.

— Szüntessétek be az enyelgést, — mondta Fleur — már csöngettek a vacsorához. Azt hiszem, legjobb lesz az én kis szalonom itt mellettünk. Ha baj van, csak kopogj és Michael mindjárt be=szalad, kezében egy cipőt lobogtatva, mintha pat=kányra akarna vadászni.

— Remek, — mondta Dinny — de remélem, hogy Saxenden olyan lesz, mint a kezes bárány.

— Nem lehet tudni — mondta Michael. — Inkább bakkecskére emlékeztet, mint bárányra.

— Ez az a szoba — mondta Fleur, miközben kimentek. — *Cabinet particulier*. Sok szerencsét! ..

10. FEJEZET.

Dinny Hallorsen és a fiatal Tasburgh között ült az asztalnál. Oldalról látta nagynénjét és lord Saxendent, akik az asztalfőnél ültek és Jean Tasburghot, aki a lord jobboldali szomszédnője volt. «Csodálatos szépségű párduc.» Dinnyt lenyűgözte a fiatal nő napbarnított bőre, ovális arca és csodálatos szeme. Úgy látszik, hogy lord Saxendenre is ilyen hatással volt. A lord arca kipirult, és olyan jókedvű volt, amilyennek Dinny még nem látta. Csaknem kizárólag Jeannel foglalkozott, úgy hogy lady Mont a szófukar Wilfred Bentworthra maradt. A «Földesúr», bár sokkal előkelőbb volt, mint Saxenden, (olyan előkelő volt, hogy el sem fogadta a lordságot) mégis a háziasszony balján ült, mert pontosan betartották a rangsort. Utána Fleur következett, aki Hallorsent foglalta le, úgy hogy Dinnyvel a fiatal Tasburgh foglalkozott. A fiatalember könnyedén, közvetlenül, gátlás nélkül beszélgetett, látszott rajta, hogy a nőtársaság még nem tette fölényesen unottá. Dinnynek az volt az érzése, hogy a fiatalember imádja. Ennek ellenére többízben «álmodozásba» esett és magasra emelt fejjel mozdulatlanul bámult Tasburgh hugára.

— Mi a véleménye róla? — kérdezte Tasburgh.

— Elragadó.

— Elmondom neki, de egy arcizma sem fog megrándulni tőle. A legtárgyilagosabb nő a földkerekségen. Úgy látom, hogy alaposan elcsavarja szomszédjának a fejét. Ki az illető?

— Lord Saxenden.

— Úgy? És ki az a John Bull a mi oldalunkon?

— Wilfred Bentworth, vagy amint itt nevezik: «a Földesúr».

— És ki az aki maga mellett ül és Michael feleségével beszélget?

— Hallorsen tanár. Amerikai.

— Nagyon csinos fiú.

— Ezt mondja mindenki — mondta Dinny szárazon.

— Magának nem ez a véleménye?

— A férfiak ne legyenek túlságosan csinosak.

— Boldog vagyok, hogy ezt mondja.

— Miért?

— Mert akkor a csunyáknak is vannak magánál esélyeik.

— Ó! Gyakran indul hódító körutakra?

— Tudja, rettenetesen boldog vagyok, hogy végre találkoztam magával.

— Végre? Ma reggel még azt sem tudta, hogy a világon vagyok.

— Nem. És mégis maga az ideálom.

— Szent Isten! Ez így szokás tengerészkörökben?

— Úgy van. Mindig arra tanítanak bennünket, hogy a legfontosabb a gyors elhatározás.

— Tasburgh úr...

— Nevezzen Alannek.

— Kezdem megérteni, miért mondják, hogy a tengerésznek minden kikötőben van egy felesége.

— Nekem — mondta komolyan a fiatal Tasburgh — egyetlen egy sincs. Maga az első, akit elvennék.

— No de ilyet!

— Higyje el. Tudja, a tengerészlét kemény és fáradságos. Ha tudjuk, hogy mit akarunk, akkor nyomban hozzálátunk, hogy megszerezzük. Hiszen olyan kevés lehetőségünk van.

Dinny elnevette magát.

— Hány éves?

— Huszonnyolc.

— E szerint nem vett részt a zeebruggei tengeri csatában.

— De igen.

— Úgy? Szóval ott szokta meg a rohamozást.

— És azt is, hogy közben a levegőbe repüljek. Dinny barátságosan pillantott rá.

— Most az ellenséggemmel kell beszélnem.

— Az ellenségével? Szolgálatára lehetek valamiben?

— Most még nincs rá szükségem, hogy eltegye láb alól, mert az illetőnek először még meg kell tennie valamit, ami nekem nagyon fontos.

— Sajnálom. Veszélyesnek látszik.

— Muskhamné már régóta les magára — mondta halkán Dinny és Hallorsen felé fordult.

— Cherrell kisasszony! — mondta Hallorsen olyan áhitattal, mintha Dinny egyenesen a holdból pottyant volna melléje.

— Hallom milyen szerencséje volt a vadászaton professzor.

— Hát persze. Én nem szoktam megkérni a madarakat, hogy várjanak amíg lelövöm őket. Maguknál ez a szokás. Lehet, hogy előbb=utóbb én is megszokom. Egyelőre minden újszerű élményt jelent itt a számomra.

— Szóval, úgy érzi magát, mintha a paradicsomba került volna?

— Természetesen. Mély örömmel tölt el, hogy egy fedél alatt lehetek önnel, Cherrell kisasszony.

«Ágyú dörög jobbkéz felől, ágyú dörög balkéz felől» idézte magában Dinny a verset. Aztán hirtelen megkérdezte:

— Gondolkozott már, hogy mit tehetne a fivérének érdekében?

Hallorsen hangja elhalkult.

— Cherrel kisasszony, én rajongok önért és megteszek mindent amit akar. Ha kívánja, helyreigazítást küldök be az itteni lapoknak és visszavonom azt, amit könyvemben állítottam.

— És mit kíván ennek ellenében?

— Mit? Semmit, csak a jóindulatát.

— Fivérem odaadta nekem a naplóját, hogy nyomassam ki.

— Ha ön ezt szükségesnek tartja, tegye meg.

— Kíváncsi vagyok, hogy maguk ketten meg tudnák-e egyszer érteni egymást.

— Azt hiszem, hogy sohasem értettük meg egymást.

— Pedig mindössze négyen voltak fehérek az egész táborban. Meg tudná nekem mondani, hogy mi az, ami a fivéremben bosszantotta?

— Megharagudna rám, ha megmondanám.

— Dehogy. Én is tudok tárgyilagos lenni.

— Hát először is, a fivére túlságosan csökönyösen ragaszkodott egyes elgondolásaihoz, és semmiből sem akart engedni. Mi olyan országban voltunk, melyet egyikünk sem ismert, indiánok és félvadak vettek minket körül, a kapitány azonban mindent úgy akart berendezni, mintha odahaza volna, Angliában. Szabályokat állított fel és ragaszkodott hozzá, hogy ezeknek érvényt szerezzen. Azt hiszem, hogyha engedték volna, esténként szmokingot öltött volna a vacsorához.

— Ne felejtse el — mondta Dinny kissé megdöbbenve — hogy mi angolok talán éppen azért arattunk nagy sikereket az egész világon, mert ragaszkodtunk a formákhoz. A legvadabb, legkietlenebb tájakon is megálltuk a helyünket, mert megmaradtunk angoloknak. Én azt látom a napló alapján, hogy fivérem éppen azért vallott kudarcot, mert nem volt elég erélyes és kemény.

— Mindenesetre nem az a John Bull típus — intett fejével az asztalfő felé Hallorsen — mint lord Saxenden és Bentworth úr. Lehet, hogyha ilyen lett volna, jobban megértettük volna egymást. Nem, ő rendkívül érzékeny és igen tartózkodó. Csendben kínlódik, befelé. Olyan mint egy bérkocsiba fogott versenyló. Úgy-e az önök családja nagyon régi?

— Régi, de nem degenerált.

Hallorsen tekintete megpihent a szemközt ülő Adrianon, majd Wilmet néniére és lady Montra siklott.

— Szeretnék nagybátyjával a régi családokról beszélgetni — mondta.

— Mi kivetni valót talált még a fivéremen?

— Tudja Isten, ha együtt voltam vele, mindig olyan faragatlannak éreztem magam mellette.

Dinny kissé felvonta szemöldökét.

— Tudja — folytatta Hallorsen — átkozottul ronda helyen voltunk... bocsásson meg a kifejezésért. Olyan volt az egész ország, mint a nyers vasérc. Én is nyers vasércből vagyok: vállalni tudtam azt az életet. Ő viszont nem akarta.

— Talán nem tudta. Talán az volt a hiba, hogy maga amerikai, ő pedig angol? Vallja be, hogy az angolok nem túlságosan rokonszenvesek magának.

Hallorsen nevetett.

— Maga rettenetesen rokonszenves nekem.

— Köszönöm, de a kivételek csak megerősítik a...

— Nézze — mondta Hallorsen és arca kemény kifejezést öltött — én nem vagyok hajlandó meg-hajolni egy olyan fölény előtt, amelyben nem hiszek.

— Csak mi vagyunk fölényesek? Hát a franciák?

— Ha én orangután lennék Cherrell kisasszony, füttyülnék rá, hogy egy csimpánz többre tartja magát nálam.

— Értem. Túlságosan távol esnek egymástól. De, bocsásson meg, maguk talán nem elbizakodtak? Az amerikaiak nem tartják magukat kiválasztott népnek? Nem hangoztatják ezt elégszer? Hajlandóak volnának bármely nemzettel cserélni?

— A magam részéről semmi esetre sem.

— Ez pedig olyan fölény, amelyben *mi* nem hiszünk. Nincs igazam?

Hallorsen nevetett.

— Most megfogott, de azért ezt a kérdést még nem oldottuk meg. Bizonyos fokig mindenki sznob. Mi fiatal nemzet vagyunk, nincsenek olyan mély gyökereink és hagyományaink mint maguknak, nem vagyunk olyan megállapodottak. Sokféle elemből tevődött össze a mi népünk, mely még most is fejlődésben van. Mindenesetre más vívmányainkért is lehet irigyelni bennünket, mint a dollárjainkért és a fürdőszobáinkért.

— Mit irigyeljük maguktól? Nagyon szeretném, ha felvilágosítana.

— Nézze, Cherrell kisasszony, tudjuk hogy vannak olyan tulajdonságaink, melyekért megirigyelhetnének bennünket: az energiánk, az önbizalmunk, a lehetőségeink. Maguk ezt nem akarják elismerni, mi viszont visszautasítjuk ezt a megcsontosodott, elaggott fölényt. Olyan ez, mintha egy hatvanéves ember lenézne egy harmincéves ifjút. Átkozott oktalanság ez — ne haragudjon.

Dinny csendben elgondolkozva nézett Hallorsenre, láthatólag hatottak rá a szavai.

— Maguk angolok — folytatta Hallorsen — főleg azért bosszantanak minket, mert úgylátszik, hogy teljesen kiveszett magukból a kutató szellem, vagy ha még megvan, akkor rettentő elegánsan titkolják. Elismerem, hogy sok tekintetben mi is bosszantjuk magukat, mi azonban csak a maguk bőrfelületét ingereljük, maguk viszont a mi központi idegrendszerünket. Ez a helyzet, Cherrell kisasszony.

— Értem — mondta Dinny. — Mindez rettenetesen érdekes és azt hiszem, meglehetősen igaz. Nagynéném azonban már asztalt bont és ezért el kell innét távolítanom bőrfelületemet és magára hagynom az ön központi idegrendszerét, hogy egy kissé megnyugodjon.

Felkelt az asztal mellől, egy pillanatra még hátra-nézett és rámosolygott.

A fiatal Tasburgh az ajtóban várta. Erre is rámosolygott és odasugta :

— Beszélgessen barátommal, az ellenséggel. Érdemes.

A szalonban a «nősténypárduc» közelébe férközött, de a beszélgetés nem akart megindulni köztük, mert mind a ketten elragadtatással csodálták egymást és mind a ketten titkolni akarták ezt. Jean Tasburgh még csak huszonegy éves volt, de Dinny idősebbnek tartotta magánál. Látszott rajta, hogy tökéletes pontossággal ismeri a dolgokat és az embereket, ha nem is mélyrehatóan. Bármilyen került szóba, mindenről kiforrott véleménye volt. «Csodálatosan viselkedhetik ez a lány — gondolta Dinny — ha valamilyen válságba kerül, vagy a sarokba szorítják. Bizonyára hű marad az övéihez, de a mellett ura marad bármilyen helyzetnek.» Kemény tárgyilagossága mellett Dinny valami különös, szinte macskaszerű bájt fedezett fel, mellyel a lány, ha akarná, minden férfit meg tudna részégiteni. Hubert egy pillanat alatt a lábainál heverne. Kérdés, hogy Jean akarná-e ezt. Ilyen lányt keresett Dinny, hogy bátyját lekösse és szórakoztassa. De kérdés, hogy Hubert elég erős-e ehhez a szórakozáshoz? Mi lenne ha Hubert beleszeretne, de a lánynak nem kellene? Vagy mi lenne, ha beleszeretne és a lány teljesen a hatalmába kerítené? Aztán itt van a pénzkérdés. Ha Hubert nem kap fizetést, vagy elveszti tiszti rangját, miből fognak élni? Hubertnek a fizetésén kívül mindössze háromszáz font jövedelme van, a lánynak pedig valószínűleg semmi. Fonák helyzet! Ha Hubert ismét belevethetné magát a katonaeletbe, nem volna szüksége figyelemelterelő szórakozásra. Ha azonban végleg félreállítják, akkor nagy szüksége lesz rá, de nem engedheti meg magának. Pedig ez olyan lánynak látszik, aki jól tudná férje karrierjét egyengetni.

Egyelőre az olasz festészetről beszélgettek

— Egyébként — mondta hirtelen Jean — lord Saxenden azt mondja, hogy valamit akarsz tőle.

— Igazán?

— Miről van szó? Majd én ráveszem.

Dinny mosolygott.

— Hogyan?

Jean sokatmondó pillantást vetett rá szempillái alól.

— Csak bízd rám. Mit akarsz tőle?

— Azt akarom, hogy a fivéremet vegyék vissza az ezredébe... illetve, hogy valamilyen munkát adjanak neki. Nyomasztóan hat rá a Hallorsen-féle bolíviai expedíció ügye.

— Hallorsen az a magas ember? Szóval ezért hívtátok ide?

Dinny úgy érezte, hogy minden ruha lehull róla a lány átható pillantása alatt.

— Őszintén megvallom: igen.

— Nagyon csinos fiú.

— Ezt mondta a fivéred is.

— Alan végtelenül nagylelkű. Egyébként egészen belédhabarodott.

— Ezt is mondta.

— Igen naiv gyerek. De, tréfán kívül, intézkedjem lord Saxendennél?

— Ugyan, ne fáradj.

— Szeretem mások ügyeibe beledugni az orromat. Adj nekem szabad kezet és tálcán hozom a kinevezést.

— Megbízható értesüléseim szerint lord Saxenden igen kemény dió.

Jean kinyújtózott.

— Hasonlít rád a fivéred?

— Cseppet sem. Barna a szeme és sötétbarna a haja.

— Tudod, hogy családjaink valamikor összeházasodtak? Érdekel a fajtenyésztés problémája? Én airdeleket tenyészték, de nem sokat tartok arról

az elméletről, mely szerint kizárólag az apa, vagy kizárólag az anya tulajdonságai öröklődnek át. A kiemelkedő tulajdonságokat akár nőágon, akár férfiágon lehet örökölni és gyakran ugrások is történnek a családfán.

— Lehet. Annyi bizonyos, hogy apám és fivérem a csalódásig hasonlítanak legrégibb ősünkre, akiről képünk van, csak éppen nincs rajtuk olyan vastag, sárga firniszréteg.

— Családunkban volt egy Fitzherbert lány, aki 1547-ben ment feleségül egy Tasburgh-hoz. Megvan a képe: tökéletesen az én képem lehetne, eltekintve a fodros gallérjától. Még a keze is teljesen olyan mint az enyém.

A lány Dinny elé nyujtotta hosszúkás kezét és kissé meggömbíttette ujjait.

— Egy=egy vonás — folytatta — gyakran generációk múlva is kiütkezik, amikor látszólag már teljesen kiveszett. Rendkívül érdekes ez. Kíváncsi vagyok, hogy bátyád valóban annyira más-e mint te.

Dinny mosolygott.

— Majd intézkedem, hogy Condafordból értem jöjjön kocsival. Lehet, hogy nem fogod érdekesnek találni.

Ebben a pillanatban a férfiak bejöttek a szobába.

— Olyanok most — sugta Dinny — mintha azt mondanák magukban: «Érdemes leülni egy nő mellé? És ha igen, miért érdemes?» A férfiak nagyon furcsák vacsora után.

Sir Lawrence hangja törte meg a csendet.

— Saxenden és Bentworth, akarnak bridsezni?

E szavakra Wilmet néni és lady Henrietta gépiesen felemelkedtek a pamlagról, melyen csendes nézeteltérésben ültek, és átvonultak a másik szobába, ahol azután egész este játszottak. Lord Saxenden és a Földesúr követték őket.

Jean Tasburgh elfintorította az arcát:

— A brids=szenvedély úgy belepi az embereket, mint valami penész.

— Állítsak be még egy asztalt? — kérdezte Lawrence. — Adrian? Nem. Tanár úr?

— Azt hiszem, nem, sir Lawrence.

— Hát akkor Fleur, mi ketten játszunk Em és Charles ellen. Gyerünk, essünk túl rajta minél előbb.

— Lawrence bácsit még nem lepte be a penész — mormolta Dinny. — Á, professzor! Ismeri Tasburgh kisasszonyt?

Hallorsen meghajolt.

— Csodálatos éjszaka — szólalt meg a fiatal Tasburgh — nem mennénk ki a szabadba?

— Michael — mondta Jean és felállt — ki-megyünk.

Az éjszaka valóban csodálatos volt. A tölgyek és szilfák lombjai mozdulatlanok voltak a sötétben. Gyémántcsillogással ragyogtak a csillagok. Harmat még nem nedvesítette be a fűvet. A virágok színét csak akkor lehetett kivenni, ha egészen közel hajolt hozzájuk az ember. Hang csak ritkán hallatszott, néha a folyó felől egy=egy bagoly huhogott. Időnként egy=egy repülő bogár döngése hallatszott. A levegő meleg volt, a nyírott ciprusok között elmosódottan látszottak a kivilágított ház körvonalai. Dinny és a tengerész elől mentek.

— Ez az az éjszaka — mondta — amikor az ember egy kissé belelát a mindenség rendszerébe. Az én öregem drága öreg fiú, de istentiszteletei alkalmasak arra, hogy minden hitet kiöljenek az emberből. Maga hisz még?

— Istenben? — mondta Dinny. — I=igen, de valahogy egészen öntudatlanul.

— Nem találja, hogy csakis a szabadban és csakis egyedül lehet Istenre gondolni?

— Bennem a templom is hangulatot tud kelteni.

— A hangulat nem elég, szerintem. Az ember

szeretné felfogni a végtelen teremtetést, melynek lényege a végtelen nyugalom. Örök mozgás és örök béke egyszerre. Az amerikai derék fiúnak látszik.

— Beszélt vele a rokoni szeretetről?

— Ezt magának tartom fenn. Egyik dédükapánk közös volt, Anna királyné idejében. Megvan az arcképe, szörnyű alak, parókát viselt. Ezek szerint rokonok vagyunk — ebből pedig szerelem következik.

— Gondolja? A vérségi kapocsnak kétféle hatása lehet. Minden esetre szembetűnővé teszi a legkisebb különbséget is.

— Az amerikaiakra gondol?

Dinny bólintott.

— Lehet — mondta a tengerész — de azért veszély esetén jobb szeretném, ha amerikaiak állnának mellettem, mint másfajta idegenek. Mi a haditengerészetnél általában így gondolkozunk.

— Ennek talán csak a nyelvközösség az oka.

— Nem. Életünkben és nézeteinkben van valami közös vonás.

— De ez csak a brit származású amerikaiakra áll.

— Még ma is ezek az amerikaiak számítanak és velük együtt a hollandi és skandináv származásúak, mint például ez a Hallorsen. Hiszen tulajdonképpen mi is abból a fajtából származunk.

— Hát a német-amerikaiak?

— Bizonyos fokig. Ők is közel állnak hozzánk. De azért nézze meg a német koponyák alakját. A németek már inkább közép- vagy keleteurópaiak.

— Adrian bácsival kellene erről beszélgetnie.

— Ő az a magas, kecskeszakállas úr? Nagyon rokonszenves arca van.

— Nagyon drága ember, — mondta Dinny. — De most egészen elkerültünk a társaságtól és már a harmat is kezd leszállni.

— Még egy pillanat. Amit vacsora közben mond-

tam azt egész komolyan gondoltam. Maga az ideálom és remélem, meg fogja engedni, hogy továbbra is törekedjem ideálom elérésére.

Dinny mélyen meghajolt.

— Ah mily hizelgő, ifjú lord. De — folytatta és kissé elpirult — hadd figyelmeztessem nemes hivatására, mely . . .

— Sohasem tud komolyan beszélni?

— Ha harmat permetez ránk — soha.

Tasburgh megragadta a kezét.

— Egyszer mégis csak komoly lesz és ennek én leszek az oka.

Dinny gyengéden viszonzta kézszorítását, aztán kiszabadította kezét az övéből és tovább sétált.

— «Kéz a kézben.» — Szereti ezt a kifejezést? Úgy látszik, hogy rengeteg embernek okoz őszinte örömet.

— Szép unokahugom — mondta a fiatal Tasburgh — éjjel-nappal magára fogok gondolni. Erre nem kell válaszolnia.

Kinyitott egy üvegajtót.

Odabent Cicely Muskham a zongoránál ült, Michael mögötte állt. Dinny odalépett hozzá.

— Michael, én most bemegyek Fleur szalonjába. Légy szíves irányítsd oda lord Saxendent. Ha éjfélig nem jön, lefekszem aludni. Ki kell választanom azokat a szemelvényeket, melyeket fel akarok neki olvasni.

— Jól van, Dinny, le fogom tenni a küszöbödre. Sok szerencsét.

Dinny elővette a naplót, kitérte a kis szalon ablakát és leült, hogy kiválogassa a szemelvényeket. Féltizenegy volt. Egy hang sem hallatszott. Hat, meglehetősen hosszú részletet választott ki, melyekből kitűnt, hogy mennyire megvalósíthatatlan volt bátyjának feladata. Aztán cigarettára gyújtott, kihajolt az ablakon és várt. Az éjszaka nem volt sem csodálatosabb, sem kevésbé csodálatos, mint az

előbb, Dinnyt azonban most komolyabb hangulat fogta el. Örök mozgás és örök béke? Ha ezt jelenti az Isten, akkor nincs belőle túlságosan sok gyakorlati hasznuk a halandóknak. De miért is lenne? Amikor Saxenden golyója eltalálta a nyulat és az állat felsikoltott : hallotta ezt Isten és megremegett? Amikor az imént a fiatalember megszorította a kezét : látta ezt Isten és mosolygott rajta? Amikor Hubert a bolíviai vadonban lázban feküdt és a jégmadár vijjogását hallgatta, talán bizony leküldött hozzá Isten egy angyalt kininnel? Amikor majd sokbillió év múlva kialszik az a csillag odafent és hidegen, sötétben marad a mennybolton, Isten feljegyzi majd ezt az eseményt a kézelőjére? A sok-sok millió levél és fűszál, melynek szövevénye most sötétben festi alá az éjszakát, a sok millió és millió csillag, melynek fénye mellett ezt a sötétséget látni lehet — mindez örök mozgás és örök béke eredménye és Istennek alkatrésze. És magát Dinnyt, és cigarettájának füstjét és a láthatatlan színű jáz-mint a sötétben és Dinny agyának mozgását, mely megsejti, hogy a virág nem lehet sárga, a távoli kutyaugatást, mely vékony fonál a csend szötte-sében — mindezt át-meg-áthatja Isten távoli, végtelen, hatalmas és felfoghatatlan célja.

Megborzongott és visszalépett az ablaktól. Leült egy karosszékre, ölébe tette a naplót. Körülnézett a szobában. Fleur ízlése átalakította ezt a szobát : finom színe volt a szőnyegnek, a hangulatvilágítás szépen sugározta be Dinny tengerzöld ruháját, és a naplón nyugvó kezét. Hosszú, eseményteljes nap volt Dinny mögött, fáradt volt. Hátradőlt, felfelé fordította arcát és álmosan nézte a majolikafríz kis Ámorjait, melyekkel valamelyik régi-régi Mont díszítette fel a szobát. Mulatságos kövér kis jószágok voltak, rózsaláncok kötözték őket össze és egyik a másíknak hátulját szemlélte tiszteletteljes távolságból. «Műnek a rózsás órák, a rózsás...» Dinny

szempillája elnehezült, ajka kinyílt, elaludt. A halvány fény megvilágította arcát, haját és nyakát. Most valóban olyan szemtelenül csinos és finom volt, mint azok a szőke, angol típusú olasz nők, akiket Botticelli festett. Egyik rövid tömött hajfürtje ketté vált, félignyílt ajka körül mosoly játszadozott, hajánál valamivel sötétebb szempillája időnként megsimogatta áttetsző arcát. Orra néha-néha gyengéden megvonaglott és reszketett álmában. mintha saját piszeségét gunyolná ki. Olyan volt ez a felfelé fordított arc, mint egy virág, melyet egyetlen mozdulattal le lehetne tépni a virágszárhoz hasonló fehér nyakról.

Hirtelen megrezzent és kiegyenesedett. Lord Saxenden állt a szoba közepén. Ridegen, keményen nézett feléje kék szemével.

— Sajnálom — mondta. — Olyan jól elszundikált.

— Pástétomról álmodtam — mondta Dinny. — Igazán nagyon kedves öntől, hogy ilyen későn idefáradt.

— Remélem, nem fog sokáig tartani. Nem haragszik, ha pipára gyujtok?

Leült a diványra Dinnyvel szemben és tölteni kezdte pipáját. Látszott rajta, hogy szeretne minél előbb túl lenni a felolvasáson és ítéletét majd csak ezután fogalmazza meg. Dinny ebben a pillanatban értette meg igazán a közügyek vezetésének lényegét. «Persze — gondolta — ad valamit és nem tudja, hogy kap-e érte ellenszolgáltatást. Ennek Jean az oka.» Sem Dinny, sem más nő nem tudta volna megmondani, hogy hálás-e e pillanatban a «párducnak», amiért magára vonta a lord érdeklődését, vagy pedig féltékeny-e rá. Dinny szíve erősen vert. Gyorsan, tárgyilagos hangon kezdett felolvasni. Három fejezetet olvasott fel és csak aztán pillantott a lordra. Saxenden mozdulatlan arca olyan volt, mintha fából faragták volna. Csak ajka

mozgott, amint a pipát szívta. Még mindig kíváncsian, sőt most már kissé ellenségesen nézett Dinnyre, mintha ezt gondolná: «Ez az ifjú hölgy érzéseket akar bennem fakasztani. Késő.»

Dinny egyre nagyobb ellenszenvvel olvasott tovább. Sietett. A negyedik fejezet volt a legmegkapóbb — az utolsót kivéve. Legalább is Dinny így érezte. Kissé remegett a hangja, amint felolvasta.

— No ez egy kissé erős — jegyezte meg lord Saxenden. — Az öszvérek úgyszólván teljesen érzéketlenek. Egészen különleges bestiák.

Dinnyben háborgott az indulat. Nem is nézett többé a lordra. Tovább olvasott. Egyre mélyebben érezte át a gyötrődő vallomásokat, melyek most először szólaltak meg fennhangon, rajta keresztül. Mire a felolvasás végére ért, lélekzete kifogyott, és egész testében reszketett az erőfeszítéstől, hogy ne engedje hangját elcsuklani. Lord Saxenden állta a kezén nyugodott. A lord elaludt.

Dinny most úgy bámult rá, mint ahogy nem sokkal előbb az nézte őt. Egy pillanatig arra gondolt, hogy kiüti a lord kezét állá alól. Szerencsére volt benne annyi humor, hogy ezt nem tette meg. Úgy nézett rá, mint Vénus Marsra, Botticelli híres képén. Aztán kivett egy papirlapot Fleur íróasztalából és ezt írta rá: «Nagyon sajnálom, hogy kifárasztottam. Jó éjszakát.» A papírt végtelenül óvatosan a lord ölébe tette. Azután összegöngyölítette a naplót, az ajtóhoz lopakodott, kinyitotta és visszanézett. A lord halk hangokat hallatott, melyek már közeljártak a horkoláshoz. «Az ember az érzéseire akar hatni és ő elalszik, — gondolta. — Biztosan így nyerte meg a háborút is.» Dinny sarkon fordult: Hallorsen professzor állt előtte.

11. FEJEZET.

Amikor Dinny látta, hogy Hallorsen az alvó lordra pillant, alig tudott visszafojtani egy sikoltást. Mit gondolhat most róla ez az ember, aki azt látja, hogy éjfélkor kionson egy intím kis szobából, egy előkelő úr mellől. Hallorsen most Dinnyre nézett, pillantása végtelenül komor volt. Dinny megrémült arra a gondolatra, hogy Hallorsen azt találja mondani: «Bocsánat» és ezzel felébreszti az alvót. Ezért összehajtotta a naplót, ujját ajkára tette: «Alszik a bébi, ne ébressze fel» — súgta és kisietett a szobából.

Szobájába érve, sokáig nevetett, aztán felült és átgondolta helyzetét. Hallorsen bizonyára a legrosszabbra gondol, a nemesi családoknak rossz hírük van a demokratikus államokban. De Dinny igazságosan ítélte meg Hallorsent. Tudta, hogy bármit gondol is róla, senkinek sem fog szólni. Minden hibája ellenére is komoly és becsületes ember. Elképzelte, amint másnap a reggelinél komolyan így szól hozzá: «Cherrell kisasszony, igazán örülök, hogy ilyen jó színben van.» Hirtelen nagyon elszomorodott, amiért ilyen gyöngén intézi Hubert ügyét és lefeküdt. Rosszul aludt, fáradtan és sápadtan ébredt és a szobájában reggelizett.

A vidéki kastélyösszejövetelek napjai egyformán telnek. A férfiak mindig ugyanazokat a színes nyakkendőket, ugyanazokat a térdnadrágokat viselik, ugyanazt a reggelit eszik, ugyanazzal a barometerrel bíbelődnek, ugyanazokat a pipákat szívják és ugyanazokat a madarakat lövik le. A kutyák mindig ugyanazt a farkukat csóválják, ugyanazonokon a váratlan helyeken tűnnek fel, ugyanolyan izgatottak, csaholnak és ugyanazon a pázsiton hajszoják ugyanazokat a galambokat. A hölgyek ugyanazt

a reggelit fogyasztják el ágyban, vagy az ágyon kívül, ugyanazokat a sókat hintik ugyanabba a fürdőbe, ugyanabban a kertben sétálgatnak, és ugyanazokról az ismerősökről ugyanolyan rossz-májúan mondják: «Én természetesen nagyon szeretem őket». Ugyanazokon a sziklákon ugyanúgy gyönyörködnek a portulaca-bokorban, ugyanazokat a krocket vagy teniszpartikat játsszák ugyanolyan sikolyokkal, ugyanazokat a leveleket írják ugyanazoknak a pletykáknak megcáfolására, ugyanazokat a régiségeket tanulmányozzák, ugyanolyan egyetértéssel veszekszenek és ugyanolyan veszekedéssel értenek egyet. A személyzet mindennap egyformán láthatatlan, kivéve a hivatalos órákat, melyek mindennap egyformák. A házat mindig ugyanaz a levendula-virág, dohány-, könyv- és diványpárna-szag tölti be.

Dinny levelet írt a fivérének. Egy szót sem írt Hallorsenről, Saxendenről, vagy Tasburghékről, ellenben igen élénken foglalkozott Em nénivel, Boswellel és Johnsonnal, Adrian bácsival, lady Henriettával és arra kérte, hogy jöjjön érte kocsi-val. Délután Tasburghék átjöttek teniszezni. Dinny sem lord Saxendent, sem az amerikai-t nem látta, amíg a vadászat véget nem ért. Lord Saxenden egy sarokból, a teázó-asztal mellől, olyan hosszú és olyan különös pillantást vetett rá, amiből Dinny kiolvasta, hogy «Snubby» Bantham nem bocsátott meg neki. Úgy tett, mintha nem venné észre, de szíve nagyon nehéz lett. Eddig még csak ártott Hubert ügyének. «Rászabadítom Jeant», gondolta, és kiment, hogy megkeresse a «nősténypárducot». Útközben Hallorsennel találkozott, és hogy sürgősen visszaszerezze előtte erkölcsi alapját, így szólt:

— Hallorsen professzor, ha tegnap este valamivel korábban jött volna be, hallhatta volna azokat a szemelvényeket, amiket bátyám naplójából ol-

vastam fel lord Saxendennek. Azt hiszem, önre jobb hatással lett volna, mint őrá.

Hallorsen arca felderült.

— Aha, — mondta — én meg éppen azon törtem a fejemet, hogy miféle altató port adhatott be a szegény lordnak.

— Előkészítettem az ön könyvére. Ugye, ad neki egy példányt?

— Nem hiszem, Cherrell kisasszony. Nem nagyon érdekel, hogy a lord tud-e aludni, vagy nem. Én miattam akár egész éjjel is ébren maradhat. Nem tudom, mit kezdjek egy olyan emberrel, aki el tud aludni, miközben magát hallgatja. Egyébként mivel foglalkozik ez a lord?

— Mivel foglalkozik? Úgynevezett «nagy fiú». Nem tudom pontosan, hogy hol, és milyen tekintetben, de apám azt mondja, hogy olyan ember, aki számít. Remélem, professzor, hogy ma megint lepuffantotta az orra elől a madarakat. Mennél jobban bosszantja őt, annál több lehetősége van fivéremnek, hogy visszaszerezze állását, melyet az ön expedíciója miatt elvesztett.

— Igazán? Itt személyes érzelmi szempontból szokták elbírálni az ilyen dolgokat?

— Odaát maguknál nem?

— Dehogyan nem. De azt hittem, hogy ilyen régi országban a hagyományok ezt nem engedik meg.

— Természetesen mi nem valljuk be, hogy nálunk ezek a szempontok döntőek.

Hallorsen mosolygott.

— Remek. Az egész világ egyforma. Cherrell kisasszony, maga élvezné Amerikát. Szeretném, ha egyszer én mutathatnám meg magának.

Úgy beszélt, mintha Amerika valamilyen műtárgy volna, ami itt van vele a bőröndjében. Dinny nem tudta, hogyan válaszoljon erre a megjegyzésre, amely vagy teljesen jelentéktelen, vagy mérhetetlenül sokat jelentő. A következő pillanatban

már látta az amerikai arcán, hogy Hallorsen számára ez a mondat valóban mérhetetlenül sokat jelentett. Elmosolyodott, megmutatta fogsorát és annyit mondott:

— Köszönöm, de ön még mindig az ellenségem.

Hallorsen feléje nyújtotta kezét, de Dinny hátralepett.

— Cherrell kisasszony, minden tölem telhetőt meg fogok tenni, hogy megváltoztassam rólam táplált kedvezőtlen véleményét. Én az ön alázatos szolgája vagyok, de remélem, hogy egyszer majd más is lehetek a számára.

Nagyon magas és csinos volt, nagyon egészségesnek látszott és Dinny ezt nagyon rossz néven vette tőle.

— Semmit se vegyünk túlságosan komolyan, professzor, mert az nem vezethet jóra. Most pedig bocsásson meg, meg kell keresnem Tasburgh kisasszonyt.

Ezzel ellibeggett. Nevetséges! Megható! Hízogó! Utálatos! Örült helyzet! Bármit tesz az ember, a legnagyobb bonyodalmakba kerül. Legjobb mindezt a véletlenre bízni.

Jean Tasburgh éppen most fejezte be teniszjátzmáját Cicely Muskhammal és levette hajáról a vékony hálót.

— Gyere uzsonnázni, — mondta Dinny — lord Saxenden eleped utánad.

Az uzsonnázó-szoba ajtajában sir Lawrence fogta el Dinnyt. Azt mondta, hogy még alig látta Dinnyt és meghívta, hogy tekintse meg miniatűr-festmény gyűjteményét.

— Különböző nemzeti típusokat gyűjtök, Dinny. Amint látod, csupa nő: van francia, német, olasz, hollandi, amerikai, spanyol és orosz. Nagyon szeretnék rólad is egy ilyen képet. Hajlandó volnál modelt ülni egy fiatal festőnek?

— Én?

— Te.

— Miért?

— Azért, — mondta sir Lawrence és monokliján keresztül vizsgálgatta a lányt — mert rólad lehetne megfesteni az angol hölgy képét, melyhez eddig nem sikerült modelt találnunk. Én az egyes nemzeti kultúrák lényeges különbségeit gyűjtöm.

— Ez rendkívül izgalmasan hangzik.

— Nézd meg ezt. A francia kultúra kvintessenciája. Gyors felfogóképesség, szellem, szorgalom, határozottság, intellektuális, de nem érzelmi esztéticizmus, semmi humor, kizárólag konvencionális érzések, bírvány. Figyeld a szemét — formaérzék, nem sok eredetiség, tiszta, de korlátozott látókör. Nincs benne semmi álmodozó vonás. Vérmérséklete heves, de uralkodni tud fölötte. Egyészes egyéniség, igen határozott körvonalakkal. Ez pedig a legtisztább amerikai típus, az a bizonyos kultúrált amerikai. Figyeld meg: nem olyan az arckifejezése, mintha láthatatlan zabla volna a szájában? Szemében elektromos battéria, de ezt csak az illem határain belül hozza működésbe. Élete végéig nagyon jó karban lesz testileg. Ízlése jó, sokat tud, a nélkül, hogy sokat tanult volna. Ez meg itt a német! Érzelmileg zabolátlan és kevesebb a formaérzéke, mint a másik kettőnek, de lelkiismeretes, keményen tud dolgozni, kötelességérzése nagyon fejlett, ízlése nem túlságosan jó, humora kissé ügyetlen. Ha nem vigyáz, el fog hízni. Érzelmi élete gazdag, de ugyanakkor józan észért sem kell a szomszédba mennie. Minden tekintetben tehetségesebb, mint a többiek. Lehet, hogy nem a legtalálóbb kifejezője típusának, de nem találtam jobbat. Itt van olasz díszpéldányom. Érdekes nő, gyönyörű festékmáz borítja, de mögötte valami vadság rejlik, vagy mondjuk: valami természetes. Csinos, ízléses álarcot visel, mely igen könnyen lehullhat róla. Talán túlságosan is jól

tudja, hogy mit akar, a maga útján halad, ha teheti, ha pedig nem, akkor valaki másén. Költői hajlandóságú, de csak az érzékein keresztül. Csáládi és egyéb érzései mélyek. Józanul néz szembe a veszéllyel, nagyon bátor, de idegei könnyen felmondják a szolgálatot. Ízlése finom, de gyakran vannak súlyos kisiklásai. Nem rajong a természetért. Látod ezt a vonását? Ítélnőképessége biztos, de nem szorgalmas és nincs benne tudásvágy... Most pedig — mondta sir Lawrence és hirtelen Dinny felé fordult — nemsokára meglesz az angol díszpéldányom is. Jellemezzem őt is?

— Segítség!

— Ó, nem fogok személyeskedni. Tehát: fejlett öntudat, amely azonban olyan önuralom alatt áll, hogy szinte már önmegtagadásnak számít. E hölgy számára az Én hivatlan vendég, akinek nem tud megbocsátani. Szellemes humorérzékét találunk nála, mely bizonyos fokig uralkodik minden más érzés fölött és némileg sterilizálja őket. Egyik vonása azt árulja el, hogy szeret szolgálatot tenni, nem annyira házi, mint inkább társadalmi jellegű szolgálatokat. Ez a vonás hiányzik a többi típusból. Testileg szinte áttetsző, mintha levegőből és harmatból szövődött volna szervezete. Műveltsége, cselekedetei, gondolatai, ítéletei nem túlságosan szabatosak, de mindig határozottak. Érzékei nem nagyon fejlettek. Szépérzékét inkább a természet ragadja meg, mint a műalkotások. Hiányzik belőle a német nő munkaképessége, a francia nő éleslátása, az olasz nő sokszínűsége, az amerikai nő fegyelmezett tisztsága. De van benne valami egészen különleges vonás, — te talán szavakba tudod foglalni, én nem — ami miatt nagyon ragaszkodom ahhoz, hogy téged is besorossalak kultúra-gyűjteményembe.

— De én egy cseppet sem vagyok kultúrált, Lawrence bácsi.

— Csak azért használok ezt az átkozott szót, mert nem találok helyette jobbat. Nem a tanultságra gondolok, hanem arra a bizonyos bélyegre, amit a származás és a nevelés — a kettő mindig csak együtt — üt az egyéniségre. Ha azt a francia nőt éppen úgy nevelték volna, mint téged, egyénisége mégsem volna olyan, mint a tied — és megfordítva. Nézd meg ezt a háború előtti orosz nőt. Bizonytalanabb és állhatatlanabb, mint a többiek. A Caledonian Marketen találtam. Ez a nő mindennek a mélyére akart hatolni, de mikor odaért, nem volt kedve sokáig időzni. Fogadok, hogy vad tempóban rohant végig az életen, és még most is rohan, ha meg nem halt. Ez azonban nem jelent számára olyan sokat, mint amennyit számodra jelentene. Arcvonásaiból arra lehet következtetni, hogy sokkal több érzést élt át, mint a többiek, és ez sokkal kevésbé merítette ki. Itt van végül a spanyol nő: talán a legérdekesebb. Ez az a nő, aki a férfiaktól elkülönítve nevelkedett. Azt hiszem, ma már ritka ez a típus. Van benne valami édes vonás, a kolostor lehellete. Nem túlságosan kíváncsi, nem túlságosan erélyes, nagyon büszke, nagyon kevésbé rátartó. Szenvedélye valószínűleg pusztító erejű — nem gondold? — és, azt hiszem, nehezen lehet vele beszélni. Nos, Dinny, hajlandó vagy modelt ülni fiatal festőmnek?

— Természetesen, ha ragaszkodol hozzá.

— Ragaszkodom. Ez a vesszőparipám. Akkor hamarosan el is intézzük. Lemehet hozzád Condafordba. Most vissza kell mennem a társasághoz és el kell kísérenem «Snubbyt», aki elutazik. Megkérte már a kezét?

— Tegnap este álomba ringattam Hubert naplójával. Rettenetesen utál. Semmit sem merek tőle kérni. Valóban olyan nagy fiú?

Sir Lawrence rejtelmesen bólintott.

— Snubby az ideális politikus. Úgyszólván egy=

általában semmi szimatja sincs, és érzései kizárólag Snubby köré csoportosulnak. Az ilyen embert nem lehet elnyomni, mindig a felszínen marad. Mintha gummiból volna. Persze, persze. az államnak szüksége van rá. Ha nem volnának vastagbőrű emberek, kiket ültethetnénk a hatalmasok székeibe? Kemény fickók ezek, Dinny, mintha rézszegekkel volnának kiverve. Egyszóval kárba vesztett a fáradságod?

— Nem hiszem: kitűnő tartalékot szereztem magamnak.

— Remek. Egyébként Hallorsen is elutazik. Szeretem ezt a fiút. Nagyon amerikai, de jó fából faragták.

Lawrence bácsi elment. Dinny, aki most sem a gummival, sem a jó fával nem akart találkozni, felment a szobájába.

A vidéki összejövetelek bámulatos gyorsasággal oszlanak fel. Másnap reggel tíz órakor Fleur és Michael autójukon bevitték a városba Adriant és Dianát, Muskhamék még előbb elutaztak vonaton, a «Földesúr» és lady Henrietta autón igyekeztek northamptonshirei birtokukra. Csak Wilmet néni és Dinny maradt itt. Úgy volt, hogy Tasburghék eljönnek ebédre, és elhozzák apjukat is.

— Végtelenül kedves ember, — mondta lady Mont — a régii iskolából való, rendkívül udvarias és raccsol. Kár, hogy nincs pénzük. Jean elragadó. Nem találod?

— Kissé félek tőle, Em néni, olyan határozott.

— A házasságközvetítés — mondta a nagynéni — meglehetősen mulatságos dolog. Már régen nem foglalkoztam ezzel. Kíváncsi vagyok, mit mond majd nekem Con és az anyád. Álmatlan éjszakáim lesznek emiatt.

— Először Hubertet ejtsd törbe, néni.

— Mindig nagyon szerettem Hubertet. Megvan benne a közös családi arcvonás. Belőled hiány-

zik. Nem tudom, honnan veszed a szineidet, Dinny. Remekül üli meg a lovat. Hol szerzi be lovaglónadrágjait?

— Azt hiszem, hogy a háború óta nem is vett magának újat.

— És milyen szép, hosszú mellényeket visel. Ezek a mai feszes, rövid mellények megrövidítik a férfiak alakját. Majd elküldöm Jeannel a szikla-teraszra. A portulaca-bokor a legalkalmasabb arra, hogy fiatal párokat összehozzon. Á, itt van Boswell és Johnson. El kell csípnem.

Hubert nem sokkal tizenkettő után érkezett. Első szava ez volt:

— Dinny, meggondoltam a dolgot, nem adom ki a naplót. Rendkívül kínos dolog, sebeinket a nyilvánosság elé tárni.

Dinny örült, hogy még nem tett lépéseket ebben az irányban. Szelíden válaszolt:

— Jól van, drágám.

— Arra gondoltam, hogy ha itt nem tudok elhelyezkedni, beállhatok valamelyik szudáni ezredbe. Azt hiszem, az indiai rendőrségnek is szüksége van emberekre. Boldog leszek, ha megint ki kerülhetek az országból. Ki van itt?

— Nincs más, csak Lawrence bácsi, Em néni és Wilmet néni. Az esperes átjön ebédre a családjával. Tasburghék — távoli rokonaink.

— Ó — mondta Hubert kedvetlenül.

Dinny szinte rosszmájúan várta Tasburghék érkezését. Hubert és a fiatal Tasburgh rögtön rájöttek, hogy együtt szolgáltak Mezopotámiában, és a perzsa öbölben. Már javában beszélgettek erről, amikor Hubert hirtelen észrevette Jeant. Dinny látta, hogy hosszú, kutató, érdeklődő pillantást vet a lányra, mintha valami újfajta madarat szemlélne. Aztán levette róla a szemét, tovább beszélgetett és nevetett, majd újra ránézett.

A nagynéni megszólalt:

— Hubert nagyon sovány.

Az esperes felemelte karjait, mintha tömzsi teremtére hívná fel a figyelmet :

— Kedves asszonyom, az ő kochában én még soványabb voltam.

— Én is — mondta lady Mont — valamikor olyan sovány voltam, mint te, Dinny.

— Échdemtelenül gyachapodunk, ha=ha. Nézzék meg Jeant. Most olyan, mint egy nádszál, de negyven év múlva . . . Különben az is lehet, hogy a mai fiatalok sohasem fognak meghízni. Fogyókucháznak, he=he.

Délben már rövid asztal mellett ebédeltek. Az esperes, sir Lawrence=szel ült szembe, a két idősebb hölgy ült köztük. Alan Huberttel, Dinny pedig Jeannel ült szembe.

— Hálát adunk neked, Ucham, azért, amit osztályrészünkül juttatsz!

— Remek ima, — súgta a fiatal Tasburgh Dinny fülébe — megáldja a gyilkosságot.

— Nyulat kapunk, — mondta Dinny — látam, amint megölték. Vonított.

— Szívesebben ennék kutyahúst, mint nyulat. Dinny hálás pillantást vetett rá.

— Ugy=e eljönnek hozzánk Condafordba, hugával?

— Hívjon meg.

— Mikor tér vissza a hajójára?

— Még egy hónapi szabadságom van.

— Ugy=e nagyon szereti a hivatását?

— Igen, — mondta egyszerűen a másik — átöröklött vonzalom ez. Mindig volt a családukban egy tengerész.

— A mienkben pedig mindig volt egy katona.

— Rendkívül stramm flú a bátyja. Nagyon örülök, hogy megismertem.

— Köszönöm, Blore, — mondta Dinny a lakáj-

nak — inkább hideg foglyot kérek. Tasburgh úr is valami hideget kér.

— Marhahúst, bárányt, vagy foglyot parancsol, uram?

— Köszönöm, foglyot.

— Egyszer láttam egy nyulat, amint a fülét mosta — mondta Dinny.

— Amikor így maga elé néz, — mondta a fiatal Tasburgh — akkor olyan, mintha...

— Mintha?

— Mintha itt se volna.

— Köszönöm.

— Dinny, — szólalt meg sir Lawrence — ki is mondta, hogy a világ olyan, mint egy osztriga? Én azt mondom, hogy olyan, mint egy óriáskagyló. Mi a te véleményed?

— Nem tudom, milyen az óriáskagyló, Lawrence bácsi.

— Szerencséd van. A tisztességes kéthéjű kagylónak ez a paródiája az amerikai ideáлизmus egyetlen kézzelfogható bizonyítéka. Piedesztálra helyezték, sőt odáig mennek, hogy meg is eszik. Ha az amerikaiak egyszer lemondanak az óriáskagylóról, akkor ezzel együtt át is térnek a realpolitikára és belépnek a Népszövetségbe. Mi ezt már nem fogjuk megérni.

Dinny ezalatt Hubert arcát figyelte. Hubert arcáról eltűnt a merengő kifejezés, pillantása szinte megbabonázva szegződött Jean mély, csábító szemére. Dinny felsóhajtott:

— Igazán kár, — mondta sir Lawrence — hogy nem érhetjük meg, amikor az amerikaiak feladják az óriáskagylót és magukhoz ölelik a Népszövetséget. Mert — folytatta és felvonta bal szemöldökét — végeredményben mégis csak egy amerikai alapította a Népszövetséget, amely korunk egyetlen értelmes alkotása. Viszont rendkívül lelkesen undorodott tőle egy másik amerikai, egy hi-

zonyos Monroe nevű, aki 1831-ben halt meg, és akiről a Snubby=szerű emberek nem tudnak gúnyszavak nélkül megemlékezni.

Egy bős vigyor, egy két rugás,
Kevés gúnyszó, de milyen ragyogó.

Ismered ezt a verset? Elroy Flecker írta?

— Igen — mondta Dinny és összerezsent — Hubert is idézi naplójában. Felolvastam lord Saxen=dennek, éppen akkor, amikor elaludt.

— Persze, hogy elaludt. De ne felejtse el, Dinny, hogy Snubby átkozottan okos fickó és remekül ismeri a maga világát. Ebben a világban te talán még meghalni sem szeretnél, viszont a közelmúltban tízmillió többé=kevésbé fiatal ember meghalt miatta. Furcsa, — fűzte hozzá sir Lawrence elgondolkozva — hogy az utóbbi időben milyen kitűnő ételeket kapok a saját házamban. Nem tudom, mi történhetett nagynénéddel.

Ebéd után kroszt-játszma következett. Dinny Alan Tasburghgal játszott, annak apja és Wilmet néni ellen. Közben megfigyelte, hogy Jean és Hubert a sziklaterraszok felé mennek. A kert mélyenfekvő részéből haladtak egy régi gyümölcsös-kert felé, amely után kissé lejtős mező következett.

— Ők nem időznek a portulaca mellett — gondolta.

Dinny két játszmát fejezett be, amikor Jean és Hubert ismét feltűnt. Más irányból jöttek, mély beszélgetésbe merülve. «Ez — gondolta, miközben teljes erejéből ráütött az esperes labdájára — a leggyorsabb dolog a világon.»

— Jóságos Isten — dörmögte a megvert tiszteletes. Wilmet néni, aki olyan egyenesen állt, mint egy gránátos, elkiáltotta magát:

— Dinny, az ördögbe is, lehetetlenül viselkedel.

Később, mikor Dinny a fivére mellett ült a nyitott autóban, csendben elgondolkozott. Bekövet=

kezett ugyan, amit remélt, de mégis szomorúságot érzett. Eddig ő állt az első helyen Hubert szívében. Minden filozófikus önuralmát össze kellett szednie, amint a bátyja ajka körül játszadozó mosolyt figyelte.

— Nos, mi a véleményed rokonainkról? — kérdezte.

— Nagyon derék fiú. Azt hiszem, meglehetősen belédbolondult.

— Azt hiszed? Mikorra hívjam meg őket?

— Amikor akarod.

— A jövő hétre?

— Igen.

Dinny látta, hogy bátyja most nincs közlékeny kedvében. Elhallgatott és érzékei megteltek a lassan hanyatló nap fényével és szépségével. A wantagei dombokat és a faringdoni utat beragyogta a rézsút eső napsugár. Wittenham Clumps bátyyaként emelkedett a láthatáron. A kocsi jobbra kanyarodott. Hamarosan elérkeztek a hídra. A híd közepén Dinny megérintette bátyja karját.

— Látod, ott az a hely, ahol egyszer jégmadarakat láttunk. Emlékszel?

Az autó megállt. Nézték a csendes, elhagyatott folyót, mely alkalmas tanya volt e csillogó tollú madarak számára. A hunyó nap fénye keresztül-villant a déli part fűzfáinak ágai között. A világ legnyugodtabb folyója ez, hűsége senki számára nem alkalmas az emberek szeszélyeihez, egyenletesen, tisztán áramlik a napfényes mező és a hajlongó, karcsú fák között. Egyénisége van ennek a folyónak, különös, bájos, barátságos lénye.

— Háromezer évvel ezelőtt — mondta hirtelen Hubert — ez a vén folyó még olyan volt, mint amilyeneket én láttam a vadonban: szabálytalan áramlással tört magának utat a sűrű dzsungelben.

Tovább hajtott. Most háttal ültek a napfény-

nek. A táj, mely felé közeledtek, olyan volt, mint valami festmény.

Így mentek tovább, miközben az eget elborította az alkony pírja. A tarló lassanként homályba borult. Madarak röpködtek a csendes, magányos estében.

A condafordi kastély kapuja előtt Dinny kiugrott a kocsiból. «Gyönyörű pásztorlányka volt» dúdolta és bátyja arcába nézett. Hubert azonban a kocsival foglalatoskodott és úgy látszik, nem értette meg a célzást.

12. FEJEZET.

Nehéz megrajzolni annak a fiatal angol férfinak a jellemképét, aki a hallgatag típushoz tartozik. A beszédes típust könnyű leírni. Modora, szokásai szembetűnőek, de nem jelentékenyek a nemzet életében. Hangos, kritizáló természetű, ötletes. Csak a saját fajtáját ismeri és hirdeti. Olyan, mint a láp felszínén csillogó szivárványszínű fény, mely elrejtí az alatta lévő sarat. Nincs mondanivalója, de ezt szünet nélkül és szellemesen mondja. Azok, akik életüket céltudatos munkával töltik, láthatatlankok maradnak, de azért egyéniségük mégis erős. Mert az állandóan hangoztatott érzések előbb-utóbb megszűnnek érzések lenni, a sohasem hangoztatott érzéseket viszont mélyebbé és erősebbé teszi a némaság. Hubert nem látszott erőteljesnek, és nem is volt korlátolt: a hallgatag típusnak még ezek az ismérvei is hiányoztak belőle. Úgyes volt, érzékeny, cseppet sem buta és olyan nyugodt és találó véleményeket formált emberekről és eseményekről, hogy alaposan meglepte volna a bőbeszédűeket. Ő azonban véleményét mindig megtartotta magának. Egészen mostanáig nem is igen volt ideje és alkalma a hangos véleménymondásra. De

aki csak egyszer látta őt a szalonban, vagy az ebédlőasztal mellett, olyan helyeken, ahol a beszédes, fecsegő emberek csillognak — rögtön megállapíthatta róla, hogy ezt az embert sem a ráérő idő, sem a bőségesen kínálkozó alkalom nem tudná fecsegővé tenni. Nagyon fiatalon vonult hadba, mint hivatásos katona, és így elkerülte az egyetemi élet és a londoni társaság hatását. Nyolc évet töltött Mezopotámiában, Egyiptomban és Indiában, egy évig beteg volt, aztán a Hallorsen-féle expedíció következett: ezek az élmények zárkózott, hűvös, kissé keserű arckifejezést adtak neki. Ahhoz a fajtához tartozott, amelynek szívét fájdalmasan emésztí a tétlenség. Lóháton vagy vadászpuskával a kezében, kutyával az oldalán még valahogy elviselhetőnek találta a tétlenséget — de éppen csak elviselhetőnek. És ha még erről is le kellett mondania, teljesen magábaroskadt.

Három nappal azután, hogy Dinnyvel együtt hazamentek Condafordba, a terraszon odalépett Dinnyhez, egy *Times*-szel a kezében.

— Olvasd ezt el.

És Dinny olvasta:

«Levél a szerkesztőhöz.

Uram!

Bocsásson meg, hogy lapját igénybe veszem. Tudomásomra jutott, hogy «A titokzatos Bolivia» című, júliusban megjelent könyvemnek egyes fejezetei súlyosan megbántották helyettes parancsnokomat, Hubert Charwell kapitányt, a vitézségi érem tulajdonosát, aki az expedíció jármű-csoportját irányította. Újból elolvastam ezeket a fejezeteket, és arra a megállapításra jutottam, hogy expedícióm részleges kudarca fölötti elkeseredésemben és túlfeszített, kimerült idegállapotomban igazságtalan bírálatot gyakoroltam Charwell kapitány magatartása fölött. Miután könyvemnek második, javított kiadása

előreláthatólag nemsokára megjelenik, megragadom az alkalmat, hogy az önök nagy nyilvánossága előtt visszavonjam sértő szavaimat. Kellemes kötelességemnek tartom, hogy Charwell kapitányt és a brit hadsereget őszintén megkövessem és sajnálkozásomat fejezzem ki, ha esetleg Charwell kapitányt megbántottam.

Igaz híve:

Piedmont Hotel, London. Edward Hallorsen, tanár.

— Nagyon rendes — mondta Dinny, kissé reszketve.

— Hallorsen Londonban! Az ördögbe is, mit jelentsen ez most egyszerre?

Dinny egy agapantus elsárgult leveleit kezdte tépdésni. Most látta csak, hogy milyen veszélyes dolog mások érdekében cselekedni.

— Ez úgy hangzik, drágám, — mondta — mintha megbánta volna, amit tett.

— Ez a fickó bánna meg valamit? Lehetetlen. Emögött lappang valami.

— Valaki. Én.

— Te!

Dinny mosolyogva próbálta rémületét leplezni.

— Dianánál véletlenül találkoztam Hallorsennel. Aztán Lippinghallban is ott volt. Így aztán . . . Megpróbáltam . . .

Hubert sápadt arca elvörösödött.

— Kérted? . . . Könyörögtél neki . . .?

— Dehogy!

— Hát akkor?

— Úgy látszik, megtetszettem neki. Ez furcsa, de igazán nem tehetek róla, Hubert.

— Szóval azért tette, hogy megnyerje kegyeidet.

— Ezt férfihez és fivérhez illően fogalmaztad meg.

— Dinny!

Most már Dinny is elvörösödött. Megint mosoly=

gott, de most már harag volt a mosolya mögött.

— Nem kezdtem ki vele. Oktalanul belémbolondult, annak ellenére, hogy folyton hideg zuhanyokat kapott tőlem. De, hogy őszinte legyek Hubert, alapjában véve egészen tisztességes ember.

— Természetes, hogy ez a véleményed — mondta hidegen Hubert. Arca megint sápadt volt, szinte hamúszerű.

Dinny hirtelen megragadta a karját.

— Drágám, ne légy buta. Nem mindegy, hogy milyen okból ad neked a nyilvánosság előtt elégtételt? Az a fontos, hogy ez használ ügyednek.

— De akkor nem, ha a nővérem keze van benne. Én most olyan vagyok ... mintha ... mintha — a fejéhez kapott — pellengérre állítottak volna, mindenki belém rughat és én meg sem mozdulhatok.

Dinny nyugalma visszatért.

— Ne félj, nem foglak kompromittálni. Ez a nyílt levél igen hasznos, elveszi a dolognak az életét. Ki szólhatna egy szót is ezután a nyilatkozat után?

Hubert Dinny kezében hagyta az ujságot és bement a házba.

Dinny nem ismerte a kicsinyes büszkeséget. Humorérzéke mindig megóvta attól, hogy túlzott jelentőséget tulajdonítson saját cselekedeteinek. Úgy érezte, hogy számolnia kellett volna ezzel az eshetőséggel, bár nem tudta, hogyan.

Meglehetősen érthető, hogy Hubert bosszankodik. Ha Hallorsen nyilatkozata meggyőződésből fakadt volna, kiengesztelte volna Hubertet. Most azonban csak fokozta elkeseredettségét, hogy Hallorsen azért szolgáltatott neki elégtételt, mert tet-szeni akart a hugának. Iszonyat töltötte el arra a gondolatra, hogy Hallorsen szerelmes a hugába. Ezt Dinny megértette. De hiába, a levél mégis megjelent: Hallorsen nyíltan és határozottan elismerte, hogy helytelenül ítélte meg Hubertet és

ezzel megváltozott az egész helyzet. Dinny azon gondolkozott, miképpen lehetne kihasználni ezt a kedvező fordulatot. Beküldje a nyilatkozatot lord Saxendennek? Elhatározta, hogy ezt fogja tenni, ha már úgy is belekeveredett ebbe az ügybe. Be=ment szobájába és megírta a kísérőlevelet :

Condaford, szeptember 21.

Kedves Lord Saxenden !

Engedje meg, hogy elküldjem önnek a mellékelt nyilatkozatot, mely a Times mai számában jelent meg. Úgy érzem, hogy a nyilatkozat tartalma bizonyos fokig menti legutóbb tanúsított vakmerőségemet. Igazán nem lett volna szabad Önt egy hosszú, fárasztó nap végén fivérem naplójával untatnom. Ez megbocsáthatatlan cselekedet volt és nem csodálkozom, hogy Ön úgy védekezett ellenem, ahogy lehetett. A mellékelt közleményből azonban meg fogja látni, hogy milyen igazságtalanság érte bátyámat. Remélem, hogy meg fog nekem bocsátani.

Önzógi Széchenyi

Szívélyes üdvözléssel

Elizabeth Charwell.

Betette a borítékba az ujságkivágást, a «Who's Who»-ból kikereste lord Saxenden londoni címét, megcímezte a borítékot és ráírta : «Magánügy».

Ezután Hubertet kereste. Közölték vele, hogy Hubert autón Londonba utazott.

Hubert teljes sebességgel haladt London felé. Rendkívül megzavarta az, amit Dinny a nyilatkozat háttéréről elmondott. Az ötven egynéhány mérföldnyi utat alig két óra alatt tette meg. Egy órára érkezett a «Piedmont Hotel»-be. Egy szót sem váltott Hallorsennel azóta, hogy hat hónappal ez=előtt elváltak. Felküldte hozzá névjegyét és a hall=ban várakozott. Nem volt vele tisztában, hogy mit

fog mondani. Amikor az amerikai magas alakja feltűnt az egyenruhás boy mögött, hideg dermedtség járta át egész testét.

— Cherrell kapitány — kiáltotta Hallorsen és feléje nyujtotta kezét.

Hubert semmitől sem irtózott úgy, mint a «jele-
netektől» és ezért elfogadta Hallorsen kezét, de nem szorította meg.

— A *Times*ből tudtam meg, hogy ön itt van. Hol beszélgethetnénk néhány percre?

Hallorsen egy ablakmélyedéshez vezette. «Két cocktailt» mondta a pincérnek.

— Én nem kérek, köszönöm. Ellenben rágyujthatok?

— Remélem, kapitány, hogy ez a békepipa lesz.

— Nem tudom. Egy olyan elégtételnek, mely nem meggyőződésből fakadt, számomra a semminél is kevesebb értéke van.

— Ki mondja, hogy nem meggyőződésből fakadt?

— A hugom.

— Az ön huga, Cherrell kapitány, páratlanul bájos ifjú hölgy és nem szeretném megcáfolni szavait.

— Megengedi, hogy őszintén beszéljek?

— Természetesen.

— Sokkal szívesebben vettem volna, ha egyáltalában nem adott volna elégtételt, ahelyett, hogy egy hozzátartozóm iránti vonzalma miatt nyilatkozott volna.

— Sajnos — mondta rövid szünet után Hallorsen, — nem írhatok a *Times*nek egy újabb levelet, melyben kijelentem, hogy tévedésből adtam önnek elégtételt. Azt hiszem ezt nem közölné. Én azt a könyvet rendkívül elkeseredett lelkiállapotban írtam. Ezt megmondtam a hugának és megmondom most önnek is. Egy időre kiveszett belőlem a szánságom és ezt utólag nagyon megbántam.

— Nekem nem száanalomra, hanem igazságra van szükségem. Én okoztam expedíciója kudarcát vagy nem?

— Nem vitás, hogy az rontotta el utolsó esélyemet, hogy ön nem tudta összetartani a tábort.

— Ezt elismerem. Kérdés, hogy miért nem voltam erre képes : önhibámból-e vagy azért, mert feladatomból megoldhatatlan volt?

A két férfi egy percig némán nézett egymásra. Aztán Hallorsen ismét kezét nyújtott :

— Csapjon bele — mondta, — én voltam a hibás.

Hubert önkéntelenül is feléje nyújtotta kezét, de féluton visszarántotta.

— Még egy pillanat! Ezt azért mondja, hogy hugom kedvében járjon?

— Nem, uram. Meggyőződésből mondom.

Hubert megszorította kezét.

— Remek — mondta Hallorsen, — mi annak idején nem tudtuk egymást megérteni kapitány, de amióta néhány napot töltöttem egy régi, angol kastélyban, azt hiszem rájöttem, hogy miért. Azt kívántam öntől, amit a magukfajta előkelő angoltól sohasem lehet megkapni : érzéseinek őszinte megnyilatkozását. Magukat valósággal le kell fordítani, ha megértésükre törekszünk. Én erre nem voltam képes és ezért nem tudtuk egymást megérteni. Ez vezetett azután az összetűzésre.

— Annyi bizonyos, hogy alaposan összetűztünk.

— Szeretném, ha újra kezdhethők az egész ügyet.

Hubert megborzongott.

— Én nem.

— Most pedig kapitány, ebédeljen velem és mondja meg miképpen lehetnék szolgálatára. Mindent megteszek, amit csak akar, hogy helyrehozzam hibámat.

Hubert egy pillanatig hallgatott, arca mozdulatlan volt, de kezei kissé reszkettek.

— Köszönöm — mondta, — szóra sem érdemes. Ezzel bementek a grill=roomba.

13. FEJEZET.

Sok minden kétséges, de egy dolog biztos : a bürokráciában semmi sem történik úgy, mint ahogy a magánember várná.

Egy Dinnynél tapasztaltabb és kevésbbé naivan hűségese nővér nem zavarta volna fel az alvó orosz=lánt. Ő azonban még nem tudta, hogy ha magasrangú uraknak leveleket írunk, ezek a levelek rendszerint éppen az ellenkező hatást érik el, mint amit akartunk. Dinny levele lord Saxenden híúságát érintette — ami közéleti szereplőknél mindig gondosan kerülendő — és ezért a lord elejtette az ügyet. «Azt hiszi ez a fiatal nő — gondolta, — hogy nem látom, hogy ez az amerikai fickó úgy szalad utána, mint egy kis kutya?» A sors iróniája volt, hogy Hallorsen nyilatkozata csak fokozta a hatóságok gyanakvását és ridegségét Hubert ügyében. Két nappal szabadságának lejártá előtt Hubert értesítést kapott, hogy szabadságát bizonytalan időre meghosszabbították, és fél fizetést kap mindaddig, amíg a vizsgálat be nem fejeződik abban az ügyben, melyet Motley őrnagy=képviselő vetett fel az alsóházban. Ez a civil=katona nyílt levélben válaszolt Hallorsen nyilatkozatára. Felvetette a kérdést, hogy tévesek voltak=e könyvének azok az állításai, melyek szerint Charwell kapitány korbácsolt és lövöldözött. Ha valóban megtörténtek ezek a dolgok, mivel tudja megindokolni Hallorsen azt a meglepő különbséget, mely könyve és nyilatkozata között mutatkozik. Hallorsen erre a maga részéről ismét válaszolt és kijelentette, hogy azok

a tények, melyeket könyvében felsorolt, valóban megtörténtek, viszont ő téves következtetéseket vont le belőlük, és azóta rájött, hogy Charwell kapitány eljárása teljesen jogosult volt.

Amikor Hubert értesítést kapott, hogy szabadságát meghosszabbították, felment a hadügyminis=teriumba. Itt azonban semmi vigasztalót sem hal=lott. Egy ismerőse nem=hivatalosan közölte vele, hogy a bolíviai kormány is beleavatkozik az ügybe. Ez a hír mély megdöbbenést keltett Condafor=d=ban. A fiatal nemzedék négy képviselője (Tas=burghék még ott voltak vendégségben, Clare viszont Skóciában volt) nem értékelte teljes mértékben a hír jelentőségét. Nem tudták, hogy milyen messzire képes elmenni a bürokrácia, ha egyszer a fejébe vette, hogy teljesíteni fogja kötelességét. A tábor=nokra azonban olyan lesújtóan hatott a hír, hogy nyomban felutazott Londonba és klubjában töltötte az éjszakát.

Uzsonna után Jean Tasburgh a billiard=szobá=ban bekrétázta dákóját és nyugodt hangon kér=dezte :

— Mit jelent ez a bolíviai hír, Hubert?

— Sok mindent jelenthet. Tudod, hogy lelőttem egy bolíviait.

— De hiszen ő meg akart téged ölni.

— Igen.

Jean letette az asztalra a dákót. Karcsú, barna, erős keze az asztal posztóbevonatába mélyedt. Hir=telen odalépett Huberthez és átölelte a nyakát.

— Csókolj meg — mondta, — a tied akarok lenni.

— Jean!

— Nem Hubert, hagyjuk most a lovagiasságot és minden egyéb ostobaságot. Nem fogod egyedül elviselni ezeket az aljasságokat. Meg akarom veled osztani a sorsodat. Csókolj meg.

Hubert megcsókolta. Hosszú csók volt : mind=

kettőjüket megnyugtatta. De Hubert rögtön utána így szólt :

— Jean, teljesen lehetetlen, mindaddig, amíg ügyem nem jön rendbe.

— Feltétlenül rendbe fog jönni, de én is segítek rendbehozni. Esküdjünk meg minél előbb, Hubert. Apámtól évi száz fontot kaphatok. Mennyit tudsz te szerezni?

— Évi háromszáz font jövedelmem van a magánvagyonomból és ezenkívül a fél fizetésem. Ezt azonban megvonhatják.

— Tehát négyszáz font biztos jövedelem. Sokkal gyengébb anyagi alapon is kötöttek már házasságokat. Különben is, később jobbra fordulhat a helyzet. Feltétlenül megházasodhatunk. Hol lesz az esküvő?

Hubertnek elállt a lélekzete.

— A háború alatt — folytatta Jean, — az emberek hirtelen házasodtak. Nem várhattak, hiszen a férfit halál fenyegette. Még egy csókot!

Ismét átfonta Hubert nyakát. Hubert lélekzete még jobban elakadt. Így talált rájuk Dinny.

Jean nem is vette le karjait Hubert nyakáról, úgy szólt oda Dinnynek :

— Összeházasodunk, Dinny. Mit gondolsz, hol tartsuk meg az esküvőt? Anyakönyvi hivatalban? A kihirdetés oly sok időt vesz igénybe.

Dinny alig tudott szóhoz jutni a megdöbbenéstől.

— Nem hittem volna, Jean, hogy ilyen hamar megkéred a kezét.

— Kénytelen voltam. Hubert tele van gyerekes lovagiassággal. Apám nem szívesen venné, ha anyakönyvvezető előtt esküdnénk. Nem lehetne dispensációt kérni?

Hubert Jean vállára tette kezét és kissé eltolta magától.

— Beszélj végre komolyan, Jean.

— Azt teszem. Ha dispensációt kapunk, az

emberek csak utólag fogják megtudni, tehát nem tehetnek ellene semmit.

— Azt hiszem — mondta nyugodtan Dinny, — hogy igazad van. Ha valamit elhatároztunk, hajtsuk végre a leggyorsabban. Azt hiszem, Hilary bácsi szívesen összead benneteket.

Hubert keze tehetetlenül lehanyatlott.

— Mind a ketten megbolondultatok.

— Milyen udvarias vagy — mondta Jean. — A férfiak igazán lehetetlenek. Kívánnak valamit, de ha felajánlják nekik, úgy viselkednek, mint a vénasszonyok. Ki az a Hilary bácsi?

— A St. Augustine's-in-the-Meads-i esperes. Nagyon kevés érzéke van az illendőség iránt.

— Remek. Akkor Hubert, te holnap a városba mész és megszerzed az engedélyt. Mi utánad jövünk. Hol kaphatunk szállást, Dinny?

— Diana biztosan szívesen lát bennünket.

— Helyes. Közben be kell térnünk Lipping-hallba is, hogy néhány ruhát vegyek magamhoz és apámmal beszéljek. Akkor adom be neki a dolgot, mialatt a haját nyírom. Így nem fog sokat akadémuskodni. Alan is velünk jöhet, hiszen úgyis szükségünk van vőfélyre. Dinny, beszélj Hubert lelkére.

Mikor Dinny magára maradt bátyjával, így szólt hozzá :

— Csodálatos lány, Hubert, és igazán nem bolond. Gyors a tempója, de rendkívül okos. Mindig szegény lány volt, úgyhogy az anyagi szempontok nála nem játszanak szerepet.

— Nem erről van szó. Az bánt, hogy valami, ami Damoklesz kardjaként lebeg felettem, most már őt is fenyegeti.

— Ha nem veszed el, még súlyosabban fogja fenyegetni. Én a te helyedben elvenném. Apának nem lesz kifogása ellene. Szereti őt és örül, ha inkább jócsaládból való derék lányt vesz feleségül, mint valami pénzeszsákot.

— Nem egészen rendes dolog . . . dispenzációval — mormogta Hubert.

— Nagyon romantikus és megvan az az előnye is, hogy az embereknek nem lesz alkalmuk beleszólni és kifogásokat emelni. Szokás szerint elfogadják majd a befejezett tényeket.

— Anya mit fog szólni?

— Majd én bejelentem neki, ha akarod. Nem lesz ellene kifogása. Örülni fog, hogy nem követed a divatot és nem valami görlt vagy más efélét veszel feleségül. Bámulja Jeant, éppen úgy, mint Em néni és Lawrence bácsi.

Hubert arca felderült.

— Rendben van, megteszem. Milyen csodálatos ez! De hát utóvégre nem követtem el semmit, ami miatt szégyenkeznem kellene.

Odalépett Dinnyhez, csaknem hevesen megcsókolta és kisietett. Dinny a szobában maradt és egy billiárdlökést gyakorolt. Látszólagos nyugalma izgatott lelkiállapotot takart. Rendkívül heves volt az az ölelés, melyre rányitott. Ez a lány különös keveréke a szenvedélynek és önuralomnak, a lánvának és az acélnak. Olyan parancsolóan erős és közben olyan nevetségesen fiatal! Lehet, hogy a lépés kockázatos, de Hubertre máris jó hatással van. De azért Dinny tudta, hogy ő maga nem volna képes erre, nem tudná magát ilyen hallatlanul gyors odaadásra szánni. Ha ő egyszer odaadja valakinek a szívét, akkor ezt nem rohamlépésben fogja tenni. Már öreg skót dajkája is mondogatta: «Dinny kisasszony mindig tudja, honnan fuj a szél.» De azért nem volt büszke «szellemes humorérzékére, és amely bizonyos fokig minden más érzés felett áll és némileg sterilizálja őket». Irigyelte Jean friss határozottságát, Alan nyílt meggyőződését, Hallorsen robusztus vakmerőségét. «De azért nekem is megvannak a jó oldalaim», mondta és halványan elmosolyodott. Aztán elindult, hogy felkeresse anyját.

Lady Cherrell a hálószoobája melletti szentélyben tartózkodott. Muszlin zacskókat varrt az illatos verbénalevelek számára, melyeknek indái a ház falára kúsztak.

— Drágám — mondta Dinny, — szedd össze magad, egy kis megrázkódtatás fog érni. Nemrég azt mondtam, jó lenne ha egy remek lányt talál= nánk Hubert számára. Most megtaláltuk. Jean éppen az előbb kérte meg a kezét.

— Dinny!

— Sürgősen megesküsznek, dispenzációval.

— De . . .

— Igen drágám. Holnap bemegyünk a városba. Én Jeannel Dianánál fogok lakni az esküvőig. Hubert majd bejelenti apának.

— De Dinny, igazán . . .

Dinny keresztültörte magát a muszlinrengetegen, letérdelt anyja mellé és átölelte.

— Teljesen veled érzek — mondta, — legfeljebb annyi a különbség érzéseink között, hogy mégsem én szültem őt. Ne félj anyukám, nincs semmi baj. Jean csodálatos teremtés és Hubert fülig bele= bolondult. Ez nagyon jót tett neki már eddig is. Jean gondoskodik majd róla, hogy ne hagyja el= csüggedni.

— De Dinny . . . mi van a pénzzel?

— Semmit sem kívánnak apától. Valahogy csak meglesznek. Gyerekekre egyelőre nincs szükségük.

— Azt elhiszem. Szörnyen hirtelen jött ez az egész. Mi szükség van dispenzációra?

— Nagyon egészséges ötlet — mondta Dinny és gyengéden megszorította anyja karcsú testét, — Jeannek jutott eszébe. Hubert helyzete nem a leg= kedvezőbb.

— Tudom, nagyon félek. Apád is fél, érzem, bár nem beszél róla.

Ennél jobban egyikük sem árulta el nyugtalan=

ságát. Arról kezdtek tanácskozni, hogy hol fog lakni a vállalkozó szellemű ifjú pár.

— Mért ne lakhatnának itt, amíg az ügy nem rendeződik? — mondta lady Cherrell.

— Azt hiszem sokkal mulatságosabbnak fogják találni, ha a saját konyhájukban mosogathatják az edényt. Most csak az a fontos, hogy Hubertet valamivel lekössük.

Lady Cherrell felsóhajtott. A levelezés, kertészkedés, a személyzet irányítása és a községi bizottságok ülésein való részvételek valóban nem nevezhetők izgalmasnak. A fiataloknak még ennyi elfoglaltságban sem lenne részük, úgyhogy Condaford még kevesebb izgalmat jelentene számukra.

— Hát bizony, itt meglehetősen csendes az élet — ismerte be.

— Hála Istennek — mormolta Dinny, — azt hiszem azonban, hogy Hubertnek most mozgalmas életre van szüksége és ezt majd megtalálja Jean mellett Londonban. Talán egy bérkaszárnnyában vesznek lakást, persze nem hosszú időre. Anyuskám, ma este tégy úgy, mintha nem tudnál semmiről, de mi azért valamennyien fogjuk tudni, hogy már tudod.

Megcsókolta anyja gondterhelten mosolygó arcát és kiment.

Másnap reggel az összeesküvők már korán talpon voltak. Hubert, Jean szerint, olyan volt, mint ha akadályversenyre készülne.

Dinny elhatározta, hogy mindent humorosan fog felfogni. Alan máris tökéletes vőfélyjelölt volt. Csak Jean volt olyan, mintha egyáltalában nem érintenék az események. Tasburghék barna túrakocsiján indultak el. Hubertet letették a pályaudvaron, aztán továbbmentek Lippinghall felé. Jean vezette a kocsit, a másik kettő mögötte ült.

— Dinny — mondta a fiatal Tasburgh, — nem szerezhetnénk mi is dispencziót?

— Gondolja, hogy nagyobb megrendelésnél ár=engedményt adnak? Viselkedjék rendesen. Nem=sokára újra tengerre száll és egy hónap alatt elfelejt engem.

— Olyannak látszom?

Dinny ránézett barna arcára.

— Helyenként.

— Beszéljen komolyan.

— Képtelen vagyok rá. Elképzelem, amint Jean levágja apjának egy fürtjét és azt mondja : «Apám, add ránk áldásodat, különben kopaszra nyírom a hajadat.» Az esperes erre azt mondja : «Nahát, ez bochzalmas». Jean levágja még egy fürtjét és így szól : «Rendben van, ígérd meg, hogy évi száz fon=tot kapunk, különben lenyírom a szemöldöködet.»

— Jean valóságos terrorista. Legalább azt ígérje meg Dinny, hogy máshoz nem megy feleségül.

— Mi lesz, ha találkozom valakivel, aki nekem rettenetesen tetszeni fog? Azt akarja, hogy ifjú életem elhervadjon?

— Azt.

— A filmekben nem így szoktak válaszolni.

— Dinny, maga még egy szentet is káromko=dásra kényszerítene.

— Egy szentet igen, de egy tengerésztisztet nem. Erről eszembe jut valami. Ismeri azokat a rövid bibliai idézeteket, melyeket a *Times* közöl minden nap az első oldal negyedik hasábjának élén? Ma reggel eszembe jutott, hogy milyen remek titkos levelezésre lehetne felhasználni a salamoni énekeket, vagy a Leviathanról szóló zsoltárt. «Hasonlatos az én szerelmesen a fiatal őzhöz», ez esetleg annyit jelenthetne : «Nyolc német cirkáló a doveri kikötőben, jöjjetek azonnal.» Vagy : «Ez pediglen az a Leviathan, melynek öröme telik benne», annyit jelenthet : «Tirpitz vezényli a német flottát» és így tovább. Senki sem tudná megfejteti a titkos nyelv kulcsa nélkül.

— Fokozom a sebességet! — szólt Jean és hátranézett.

A sebességmérő rohamosan emelkedett: 40—45—50—55 mérföld!... A tengerész keze Dinny karja alá siklott.

— Fel fog robbanni ez a kocsi. De azért izgalmas ez a száguldás!

Dinny megkövült mosollyal ült. Irtózott a túlságos sebességtől. Amikor Jean visszatért a rendes 35 mérföldes sebességre, Dinny panaszosan megszólalt:

— Jean, a gyomrom úgylátszik még XIX. századbeli.

Folwellnél ismét előrehajolt.

— Nem akarom, hogy Lippinghallban meglássanak. Menjünk egyenesen a paplakhoz. Rejts el valahol, mialatt atyáddal tárgyalasz.

Jean az ebédlőben rejtette el, azzal a régi arcképpel szemközt melyről megismerkedésük estéjén beszélt. Dinny figyelmesen vizsgálgatta a képet. Ez a felírás volt alatta: «1553. Catherine Tastburgh, szül. Fitzherbert, sir Walter Tastburgh neje, 35 éves korában.»

Eltekintve a csipkegallértól, mely hosszú nyakát körülfogta, a megsárgult arc szakasztott olyan volt, mint amilyen Jean lesz majd tizenöt év múlva. Ugyanaz a vonal, ugyanazok a kiálló arccsontok, ugyanaz az áll, ugyanazok a hosszú fekete pillájú csábító szemek. Még a fűző fölött keresztbetett kezek is szakasztott másai voltak Jean kezeinek. Milyen lehet ennek a különös ősnak az élettörténete? Vajjon ismerik-e és vajjon Jean élete is szakasztott mása lesz-e az övének?

— Úgy-e rettenetesen hasonlít Jeanre? — mondta a fiatal Tasburgh. — A feljegyzések szerint remek pofa volt. Azt mondják, hogy előre megrendeztette és lejátszatta a saját temetését. A XVI. század hatvanas éveiben, amikor Erzsébet üldözni

kezdte a katolikusokat, elhagyta az országot. Tudja mi várt akkoriban valakire, aki katolikus misén vett részt? Többek között felvágta a hasát, de ez csak kis incidens volt ahhoz képest, amit ezen kívül műveltek vele. Kereszténység! Szép! Ez a hölgy, azt hiszem, mindig tudta honnan fuj a szél. Biztosan idejében elszelelt az országból.

— Mi hír a frontról?

— Jean bevonult apám dolgozószobájába egy régi *Times*szel, egy törülközővel és egy ollóval felfegyverkezve. A többi néma csend.

— Nem figyelhetném valamilyen rejtekhelyről, hogy mikor jönnek ki?

— Leülhetünk a lépcsőre. Nem fognak minket észrevenni, ha csak véletlenül nem találnak felmenni.

Kimentek, leültek a lépcsőház egy sötét sarkában, ahonnan a korláton keresztül figyelhették a dolgozószoba ajtaját. Dinny gyermekes izgalommal várta, mikor nyílik az ajtó. Hirtelen kilépett Jean. Egyik kezében újságpapírzacskó volt, másik kezében olló. Hallották amint visszaszólt:

— Vigyázz drágám, nehogy kalap nélkül menj el.

Az érthetetlen dörmögést elnyelte a becsukódó ajtó zaja. Dinny felállt és kihajolt a korlát fölött. «Nos?

— Minden rendben van. Egy kissé nyugösködik, nem tudja, hogy ki fogja ezemtúl a haját lenyírni és más hasonló aggályai vannak. A dispenzációt felesleges pénzkiadásnak tartja, de megadja a havi 100 fontot. Mikor elhagytam, éppen a pipáját tömkölte. — Elhallgatott, belenézett a zacskóba. — Nagyon hosszú volt már a haja. Rögtön ebédelünk Dinny, aztán megyünk tovább.

Az esperes ebédnél udvarias volt, mint mindig. Dinny csodálattal figyelte. Utóvégre nem mai gyerekek, özvegy ember, megfosztják egyetlen lányától, aki a háztartás lelke volt és még borbélyi szolgálatokat is teljesített, de ő mégis teljesen nyugodt,

egyetlen halk zokszó sem hagyja el ajkát. Mi ez? Jólneveltség, jóindulat, vagy talán titokban örül, hogy megszabadul a lányától? Nem lehet tudni. Dinny szíve kissé megremegett. Nemsokára Hubert foglalja el Jean mellett a pap helyét. Figyelmesen nézte Jeant. Ő is képes volna rá, hogy előre megrendeztesse a temetését, sőt talán másokét is. Parancsoló lény, de parancsolásában nincs semmi nőietlen vagy nyers, távol áll a «házisárkány»-típustól. Bárcsak elég humorérzék volna benne és Hubertben is.

Ebéd után az esperes félrevonta Dinnyt.

— Dchága Dinny — ugy-e megengedi, hogy így szólítsam — mi a véleménye echől az ügychől és mit szól a kedves anyja?

— Mind a ketten úgy érezzük, hogy az eset kissé emlékeztet arra, mikor «A bagoly és a cica tengerre szállt».

— «Szép bochsózöld ladikban.» Valóban így van, de attól félek, hogy sok pénzt nem visznek magukkal. De azécht, — tette hozzá elgondolkozva — Jean jó lány, nagyon . . . ő . . . tehetséges. Nagyon öchülök, hogy családjaink megint . . . ő . . . egyesülni fognak. Nekem pechsze hiányozni fog, de hát nem szabad . . . ő . . . önzőnek lenni.

— Amit elvesztünk a vámon, azt megnyerjük a réven — mondta halkan Dinny.

A pap kék szemével hunyorított.

— Igen — mondta, — úgy van. Ki fogják egészíteni egymást. Jean nem engedi, hogy a szechtachtásnál én adjam át féchjének. Itt a születési bizonyítványa, ha esetleg . . . ő . . . kéchdezősködnének. Nagykochú.

Hosszú, sárgult lapot vett elő. «Nahát — mondta elérzékenyülten, — nahát.»

Dinny még mindig nem tudta, hogy sajnálja-e vagy nem. Átvette a születési bizonyítványt, aztán tovább folytatták útjukat.

14. FEJEZET.

Alan Tasburghot letették a klubja előtt, aztán tovább haladtak Chelsea felé. Dinny nem sürgönyözött, a véletlen szerencsére bízta magát. Az Oakley Streeti ház előtt kiszállt a kocsiból és becsöngetett.

— Fersené őnagysága itthon van?

— Nem, kisasszony, Ferse kapitány úr van itthon.

— Ferse kapitány úr?

A lány lopva körülnézett, aztán izgatottan sutogta :

— Igen, kisasszony. Rettenetesen oda vagyunk, nem tudjuk, mit csináljunk. Ferse kapitány úr ebédidőben állított be hirtelen, nem is sejtettünk semmit. A nagyságos asszony nem volt itthon. Később sürgönyt hoztak számára, de a kapitány úr vette át. Azóta valaki kétszer is kereste a nagyságos asszonyt, de nem hagyott üzenetet.

Dinny szava elakadt az aggodalomtól.

— Milyen . . . milyennek látszik?

— Nem tudom, kisasszony. Csak bejött és anynit mondott: «Hol van a nagyságos asszony?» Úgy látszik, mintha rendben volna, de nagyon félünk, mert senki sem jelezte az érkezését. A gyerekek itthon vannak, és nem tudjuk, hogy hol van a nagyságos asszony.

— Várjon egy kicsit — szólta Dinny és visszament a kocsihoz.

— Mi baj? — kérdezte Jean, miközben kiszállt.

A két lány a járdán tanácskozott, a kapuból a szobalány figyelte őket.

— Értesíteni kellene Adrian bácsit — mondta Dinny. — Itthon vannak a gyerekek.

— Ezt majd te elintézed, én azalatt bemegyek a lakásba és megvárlak. Úgy látszik, hogy a lány rettenetesen fél.

— Úgy tudom, hogy Fersenek annak idején dührohamai voltak. Lehet, hogy most megszökött az intézetből.

— Csak vidd magaddal a kocsit, velem ne törődj.

Dinny megszorította a kezét.

— Taxival megyek, a kocsit itthagynom neked, ha esetleg szükséged lenne rá.

— Helyes. Mondd meg a lánynak, hogy ki vagyok, aztán robogj el. Már négy óra.

Dinny felnézett a házra. Hirtelen egy férfi arca tűnt fel az ebédlőablakban. Annak idején mindössze kétszer látta Ferset, de most rögtön megismerte. Ezt az arcot nem lehetett elfelejteni: vasrácsos mögött lobogó tűzre emlékeztetett. Éles vonású, kemény arc, fogkefeszzerű bajusz, széles arccsontok, erősnövésű, sötét, alig-őszülő haj, acélszürke, szikrázó szemek. Ez a szempár most olyan nyugtalan erővel meredt rá, hogy fájdalmas volt elviselni. Dinny félrepillantott.

— Ne nézz fel. Ott van az ablakban — mondta Jeannak. — A szemétől eltekintve, egész normálisnak látszik. Öltözete kifogástalan. Tudod mit, Jean, menjünk el együtt, vagy pedig maradjunk itt együtt.

— Nem. Nem történik semmi bajom. Menj — mondta Jean és bement a házba.

Dinny elsietett. Megdöbbentő volt ennek az embernek hirtelen visszatérése, hiszen mindenki azt hitte, hogy lelke reménytelenül elborult. Dinny nem ismerte Ferse internálásának közelebbi körülményeit, nem tudott róla semmit, csak azt, hogy borzalmas szenvedéseket okozott Dianának, mielőtt teljesen kitört volna rajta a téboly. Valószínűleg Adrian az egyetlen, aki részleteket tud ezekről a dolgokról.

Végtelenül hosszúnak tűnt előtte az idő, amíg végre megérkezett a múzeumhoz. Nagybátyja ép-

pen távozni akart az épületből, Dinny lélekszakadva számolt be az esetről. Nagybátyja elborzadva meredt rá.

— Nem tudod, hol van Diana? — fejezte be beszámolóját Dinny.

— Ma este Fleurnél és Michelnél kell vacsoráznia. Én is hivatalos vagyok oda. Hogy addig hol van, azt nem tudom. Menjünk vissza az Oakley Streetre. Villámcsapásként ért ez a hír.

Beszálltak a taxiba.

— Nem telefonálhatnál az elmeógyógyintézetbe, Adrian bácsi?

— Nem merek, mielőtt nem beszéltem Dianával. Azt mondd, hogy normálisnak látszik?

— Igen, csak a szeme . . . de ha jól emlékszem, a szeme mindig ilyen volt.

Adrian a fejéhez kapott.

— Szörnyű! Szegény Dianám!

Dinnynek összeszorult a szíve: Adrian miatt éppen úgy, mint Diana miatt.

— Az is szörnyű — mondta Adrian — hogy ilyen érzéseket kelt bennünk a szegény ördög viszatérése. Jóságos Ég, nagyon szomorú úgy ez, Dinny, nagyon szomorú!

Dinny megszorította a karját.

— Foglilag mi a helyzet?

— Tudja Isten. Hivatalosan sohasem nyilvánították elmebetegnek, ezt Diana nem engedte. Mint magánbeteget vették fel a szanatóriumba.

— De azért valószínűleg nem hagyhatja el az intézetet, amikor jólesik neki.

— Ki tudja, mi történhetett? Lehet, hogy éppen olyan örült, mint azelőtt, de egy világos pillanatban kiszabadult. Akárhogy is áll a dolog, — tette hozzá olyan arckifejezéssel, ami Dinnyt egészen megrendítette — őrá épp úgy tekintettel kell lennünk, mint magunkra. Nem szabad szenvedéseit fokoznunk. Szegény Ferse! A legnagyobb gondo-

kat, a betegséget, szegénységet, a bűnöket össze sem lehet hasonlítani az elmebajjal. Ez a legtragikusabb, a hozzátartozókat is ez sújtja a legjobban.

— Mi lesz éjszaka? — kérdezte Dinny.

Adrian felnyögött.

— Dianát mindenestre biztonságba kell helyezni.

Az Oakley Street sarkán elküldték az autót és gyalog mentek a ház felé...

Amikor Jean magára maradt és belépett a házba, így szólt a szobalánynak:

— Jean Tasburgh vagyok. Dinny kisasszony elment Cherrell urért. A szalon fennt van? Ott fogok várni. Láta már a kapitány a gyermekeket?

— Nem, kisasszony. Csak egy félórája, hogy megjött. A gyerekek fennt vannak a tanulószobában a francia kisasszonnyal.

— Akkor én majd vigyázok rájuk. Vezessen fel.

— Maradjak a kisasszony mellett?

— Nem. Lesse, hogy mikor jön a nagyságos asszony és rögtön mondjon el neki mindent.

A lány csodálattal bámult rá, aztán magára hagyta a szalonban. Jean félig kinyitotta az ajtót és kifigyelt. Egy hang sem hallatszott. Ha Diana a házhoz közeledik, elébe szalad, és értesíti a helyzetről. Ha Ferse jön fel, kimegy hozzá a folyosóra. Szíve kissé gyorsabban vert a szokottnál, de nem volt ideges. Egy negyedóra hosszat járkált fel és alá a szobában. Hirtelen zajt hallott. Megfordult Ferse lépett a szobába.

— Ó, — mondta Jean — a nagyságos asszonyt várom. Ön Ferse kapitány?

A férfi meghajolt.

— És ön?

— Jean Tasburgh. Attól félek, hogy nem ismer engem.

— Kivel jött az előbb?

— Dinny Cherrellel.

— Hova ment?

— Azt hiszem, valamelyik nagybátyját kereste fele.

Ferse furcsa hangot hallatott — majdnem nevetés volt.

— Adriant?

— Azt hiszem.

Ferse végigjártatta szikrázó szemét a csinos szobán.

— Szebb itt, mint valaha — mondta. — Egy ideig nem voltam itthon. Ismeri a feleségemet?

— Lady Montnál találkoztam vele.

— Lippinghallban? Diana jól van?

Nyers mohósággal szakadtak ki belőle ezek a szavak.

— Igen. Teljesen.

— És szép?

— Nagyon.

— Köszönöm.

Jean figyelmesen nézte hosszú pillája mögül. Végignézte tetőtől talpig, de az elmezavar legcsekélyebb jelét sem tudta felfedezni rajta. Polgári ruhás katona állt előtte, elegáns, tartózkodó férfi... Minden rendben volna, csak azok a szemek!...

— Négy év óta nem láttam a feleségemet — szólalt meg Ferse — egyedül akarok vele maradni.

Jean az ajtó felé indult.

— Megyek — mondta.

— Nem! — ijesztő hirtelenséggel csapott le ez a szó. — Maradjon.

Ferse elállta az ajtót.

— Miért?

— Nem akarom, hogy mástól tudja meg, hogy hazajöttem.

— Ez természetes.

— Hát akkor maradjon.

Jean visszament az ablakhoz.

— Ahogy tetszik — mondta. Aztán hallgattak.

— Mit hallott rólam? — mondta hirtelen Ferse.

— Nagyon keveset. Úgy tudom, hogy nem volt jól.

Ferse közelebb jött hozzá.

— Lát rajtam valami rendelleneset?

Jean felpillantott, merően a szemébe nézett, míg végül Ferse félrefordította szikrázó tekintetét.

— Semmit. Nagyon egészségesnek látszik.

— Az is vagyok. Kérem, üljön le.

— Köszönöm. — Jean leült.

— Helyes — mondta Ferse. — Tartson szemmel.

Jean a cipője orrát nézte. Ferseből ismét ki-
tört az előbbi furcsa nevetés.

— Úgy látom, hogy maga sohasem volt elme-
beteg. Ha lett volna, akkor tudná, hogy mindenki
állandóan szemmel tartja az embert, úgyhogy
végül maga is kénytelen mindenkit szemmel tar-
tani. Most le kell mennem, au revoir.

Gyorsan megfordult, kiment, betette maga mö-
gött az ajtót. Jean mozdulatlanul ült, mert arra
számított, hogy Ferse ismét benyit. Legyőzöttnek
érezte magát, furcsa, égő érzés futott végig egész
testén, mintha nagyon közel járt volna a tűzhöz.
Ferse nem nyitott be többé, ezért ő maga lépett
az ajtóhoz, hogy kinyissa. Az ajtó zárva volt. Jean
elgondolkozva bámult az ajtóra. Csengessen? Dö-
römböléssel hívja fel a szobalány figyelmét? El-
határozta, hogy egyiket sem teszi, visszament az
ablakhoz és az utcát figyelte. Dinny nemsokára
visszaérkezik, és akkor majd lekiálthat neki. Hűvös
nyugalommal gondolta át helyzetét. Ferse bezárta,
mert nem akarta, hogy megzavarják feleségével
való találkozását. Mindenkre gyanakszik — ez
nagyon érthető! Jean fiatal, egészséges lelke hal-
ványan megsejtette: mit jelenthet az, ha valakit

mindenki elmebetegnek néz. Szegény ember! Törte a fejét, hogy nem szökhete=e meg feltűnés nélkül az ablakon át, aztán megállapította, hogy ez lehetetlen. Állt az ablak mellett és az utcát figyelte, várta a segítséget. Hirtelen, minden látható ok nélkül végigfutott rajta a hideg. Ez még a Ferse=zel való találkozás utóhatása volt. Azok a szemek! Borzalmas sorsa lehet a feleségének. Még jobban kitárta az ablakot és kihajolt...

15. FEJEZET.

Dinny és nagybátyja megálltak a küszöbön, amikor észrevették Jeant az ablakban.

— Bezárt a szalonba — mondta nyugodtan Jean. — Kiengedhetnétek.

Adrian visszavezette unokahugát az autóhoz.

— Maradj itt, Dinny. Majd kiküldöm hozzád Jeant. Kerüljünk minden feltűnést.

— Vigyázz, Adrian bácsi. Olyan vagy, mint Dániel, aki az oroszlanbarlang felé indul...

Adrian bágyadt mosollyal becsengetett a házba. Ferse maga nyitott ajtót.

— Á, Cherrell. Jöjjön be.

Adrian kezét nyújtott, Ferse nem fogadta el.

— Igazán nem számíthatok meleg fogadtatásra — mondta Ferse.

— Drága barátom!

— Nem, nem számíthatok meleg fogadtatásra, de azért látni akarom Dianát. Ne próbáljon ebben megakadályozni, Cherrell... Sem maga, sem más!

— Persze, hogy nem. Megengedi, hogy kihozzam a lakásból a fiatal Jean Tasburghot? Dinny várja a kocsiban.

— Bezártam — mondta komoran Ferse. — Itt a kulcs. Küldje haza.

Bement az ebédlőbe.

Jean már az ajtóban állott.

— Menjen ki Dinnyhez — mondta Adrian — és vigye magával. A többit én elintézem. Remélem, nem esett bántódása.

— Nem történt semmi, csak rázmárta az ajtót.

— Mondja meg Dinnynek, — folytatta Adrian — hogy Hilary minden bizonnyal szállást tud adni mindkettőjüknek. Menjenek most oda, ott fogom keresni magukat szükség esetén. Ön igazán bátor ifjú hölgy.

— Szóra sem érdemes, — mondta Jean — viszontlátásra.

Lefutott a lépcsőn. Adrian hallotta, amint az ajtó becsukódott, azután lassan az ebédlőbe ment. Ferse az ablakból figyelte a lányok távozását. Hirtelen megfordult. Olyan ember mozdulata volt ez, aki megszokta, hogy folyton lesnek rá. Négy év óta alig változott: valamivel kevésbé karcsú és szikár, haja valamivel szürkébb, mint akkor — ennyi az egész. Öltözködése gondos, mint mindig, modora nyugodt — csak a szemei... azok a szemek!

— Nos, — mondta Ferse barátságtalanul — bizonyára sajnál, de azért jobb szeretné, ha holtan látna. Mindenki így gondolkozik. Aki megbolondul, az így jár — ne bolondult volna meg. De most már megint teljesen egészséges vagyok, Cherrel, jól vigyázzon!

— Egészséges? Most valóban annak látszik — de meddig?

Ferse ismét megszólalt:

— Persze, valamennyien azt hitték, hogy nem térek többé vissza. Három hónappal ezelőtt kezdett javulni az állapotom. Ezt sokáig gondosan titkoltam. Gondozóinknak — végtelen keserűséggel mondta ezt a szót — olyan bizonyítékok keltenek a gyógyulásunkról, hogy, ha rajtuk állna, sohasem gyógyulnánk meg. Ez az ő érdekük. (Égő

pillantása Adrian szemébe szegződött, mintha azt mondta volna: «És a maguké is.») Ezért titokban tartottam gyógyulásomat. Volt bennem annyi akarat, hogy teljesen józan állapotban három hónapig úgy viselkedtem, mintha még mindig örült volnék. Csak a múlt héten mutattam meg nekik, hogy egészséges vagyok. Ők azonban ilyenkor még sokáig várnak, mielőtt a családot értesítenék. Nem akartam, hogy hazairjanak, egyenesen haza akartam jönni, és meg akartam mutatni magamat. Nem akartam, hogy Diana, vagy bárki más előre tudja, hogy jövök. Tisztába akartam jönni magammal és ez most megtörtént.

— Szörnyű! — lihegte Adrian.

Ferse égő pillantása megint belefúródott Adrian szemébe.

— Cherrell, maga valamikor szerelmes volt a feleségembe. Most is az. Nos?

— A helyzet azóta nem változott, — mondta Adrian — jó barátok vagyunk, ennyi az egész.

— Mást nem is mondhatna.

— Lehet. De nincs is semmi más mondani valóm, legfeljebb annyi, hogy első sorban mindig az ő érdekét tartom szem előtt — mint mindig.

— Szóval most is azért jött ide.

— Az Istenért, hát nem látja be, hogy milyen megrázkódtatást jelentene ez az ő számára? Talán még emlékszik rá, hogy mennyi szenvedést okozott neki, mielőtt oda bevonult. Azt hiszi, hogy ő már elfelejtette? Nem volna sokkal kíméletesebb Dianával szemben és önmagával szemben is, ha esetleg nálam találkozának először, a múzeumban?

— Nem. Itt akarok vele találkozni, a saját házamban.

— Ez az a ház, ahol annak idején pokollá tette az életét, Ferse. Talán jól tette, hogy az orvosok előtt titkolta gyógyulását, de képzelje el, milyen

érzés lesz Diana számára, ha itt hirtelen, váratlanul eléje áll.

Ferse heves mozdulatot tett.

— Maga távol akarja tartani tőlem.

Adrian lehajtotta fejét.

— Lehet — mondta szelíden. — De figyeljen ide, Ferse. Magának épp úgy meg kell értenie ezt a helyzetet, mint nekem. Képzeld magát Diana helyébe. Képzeld el : bármely percben megérkezhet, mitsem sejtve. Semmit sem tud arról, hogy maga meggyógyult, csak a borzalmas napok emléke él benne — és egyszerre csak megpillantja magát. Ez a helyzet a maga számára sem kedvező.

Ferse felnyögött.

— És akkor talán kedvezőbb lesz, ha az egyetlen kínálkozó lehetőséget sem ragadom meg? Azt hiszi, hogy tudok még bízni valakiben? Próbálja meg, csinálja utánam ezt a négy évet — pillantása gyorsan körüljárt a szobában — próbálja meg mi az, amikor folyton figyelik az embert, és úgy bának vele, mint egy veszedelmes gyerekkel. Az utolsó három hónap alatt tökéletesen józan állapotban figyeltem, hogy bánnak velem. Ha még a feleségem sem hisz a felgyógyulásomban, most, amikor teljesen józanul, rendesen felöltözve állok előtte, akkor ki higgyen benne?

Adrian odalépett hozzá.

— Ne vesse el a sulykot — mondta. — Nincs igaza. Ne felejtse el, hogy felesége akkor látta magát utoljára, amikor a legrosszabb állapotban volt. Éppen ezért az ön helyzete most nehezebb, mint bárki másé.

Ferse eltakarta az arcát.

Adrian várt, arca hamuszürkére vált az izgalomtól. Amikor Ferse ismét feltekintett rá, nem tudta elviselni a pillantását, és félrenézett.

— Cherrell, tudja mi az elhagyatottság? — mondta Ferse. — Bolonduljon meg, akkor majd

megtanulja, mit jelent az, amikor az embert életfogytiglani elhagyatottságra ítélik.

Adrian rátette kezét a vállára.

— Nézze, kedves barátom, a lakásomban van egy felesleges szoba, jöjjön, lakjék nálam, amíg a dolgok rendbejönnek.

Ferse arcára ismét kiült a gyanú kifejezése. Át-
ható, fürkésző pillantással nézte Adriant. Aztán
szinte hálásan meglágyult az arca, majd keserű
lett, de végül ismét szelíd kifejezést öltött.

— Maga mindig derék ember volt, Cherrell,
de nem, köszönöm, ez lehetetlen. Itt kell marad-
nom. Még a rókának is megvan a maga oduja.
Ez a zúg itt az enyém.

Adrian felsóhajtott.

— Helyes. Akkor meg kell várnunk Dianát.
Látta már a gyerekeket?

— Nem. Emlékeznek még rám?

— Nem hiszem.

— Tudják, hogy életben vagyok?

— Igen. Úgy tudják, hogy távol van, mert
beteg.

— De azt nem tudják, hogy ... — Ferse a
homlokára mutatott.

— Nem. Menjünk fel hozzájuk?

Ferse megrázta fejét. Adrian ebben a pillanat-
ban az ablakon át látta, hogy Diana közeledik a
ház felé. Gyorsan az ajtó felé indult. Mit tegyen,
mit mondjon neki? Keze már a kilincsen volt,
amikor Ferse odaugrott és kilökte a hallba. Dianá-
nak saját kapukulcsa volt, maga nyitotta ki az ajtót.
Adrian észrevette, hogy Diana halálosan elsápad
kis kalapja alatt. Az asszony a falnak tántorodott.

— Nincs semmi baj, Diana — mondta gyorsan
Adrian, és kinyitotta az ebédlőajtót. Diana mind-
kettőjük mellett elsietett és bement az ebédlőbe.
Ferse követte.

— Ha valami tanácsot akarnak tőlem kérni, itt

vagyok — mondta Adrian és becsukta maga mögött az ajtót...

Férj és feleség lihegve álltak egymással szemben, mintha messziről futottak volna.

— Diana! — mondta Ferse. — Diana!

Az asszony nem tudott beszélni, Ferse hangosabban folytatta:

— Meggyógyultam. Nem hiszed el?

Diana még mindig nem szólt, lehajtotta fejét.

— Egy szavad sincs hozzám? Még egy kutyához is lehet beszélni.

— Nagyon... nagyon megijedtem.

— Gyógyultan jöttem el. Három hónap óta egészséges vagyok.

— Úgy örülök... úgy örülök!

— Úristen, szebb vagy, mint valaha!

Hirtelen megragadta, magához szorította és mohón csókolni kezdte. Amikor ismét elengedte, Diana elfulladva rogyott egy székbe, és a rémületnek olyan kifejezésével nézett rá, hogy Ferse eltakarta az arcát.

— Ronald... nem lehet... nem lehet úgy, mint azelőtt. Nem bírnám ki... nem bírnám.

Ferse térdreesett előtte.

— Nem akartalak bántani, bocsáss meg.

Aztán mind a ketten felálltak, az izgalomtól kiemerülten és eltávolodtak egymástól.

— Nyugodtan kellene ezt megbeszélni — mondta Ferse.

— Igen.

— Nem lakhatom itt?

— Tied a ház. Tedd azt, ami számodra a legjobb.

Ferse torkából megint kiszakadt a nevetésszerű hang.

— A legjobb az lenne a számomra, ha te és mindenki úgy kezelnétek, mintha semmi se történt volna.

Diana hallgatott. Olyan sokáig hallgatott, hogy Ferseből ismét kiszakadt az a hang.

— Ne! — mondta Diana. — Megteszek minden tőlem telhetőt ... de ... de ... külön hálószobára van szükségem.

Ferse bólintott. Hirtelen vadul ránézett.

— Szeretted Cherrellt?

— Nem.

— Valaki mást?

— Nem.

— Tehát félsz?

— Igen.

— Értem. Ez természetes. Játékszerek vagyunk Isten kezében. Mi nem szabhatjuk meg életünk feltételeit. Elfogadjuk azt, amit kapunk. Légy szíves, táviratozz arra a helyre, hogy küldjék utánam a dolgaimat. Ezzel elejét vesszük, hogy lármát csapjanak. Búcsúzás nélkül jöttem el tőlük. Valószínűleg tartozunk is nekik még valami pénzzel.

— Természetesen. Mindent elintézek.

— Hazaküldhetjük most Cherrellt?

— Majd szólok neki.

— Nem. Én.

— Nem, Ronald. Én — mondta Diana és határozott léptekkel kisietett.

Adrian az ajtóval szemben levő falhoz támaszkodott. Ránézett Dianára és mosolyogni próbált. Sejtette, hogy mi lesz az eredmény.

— Itt marad, de külön szobánk lesz. Kedvesem, hálásan köszönök mindent. Kérem, intézze el helyettem az ügyet a szanatóriummal. Mindenről értesíteni fogom. Most felviszem őt a gyerekekhez. Isten vele.

Adrian megcsókolta az asszony kezét és elment.

16. FEJEZET.

Hubert Cherrell megállt apja klubhelyisége előtt a Pall Mallban. Idősebb urak klubja volt ez, ő még nem lehetett a tagja. Kissé izgatott volt, mert tisztelte apját, ami meglehetősen ritkaság napjainkban, amikor az apákat a fiatal emberek öccsökként kezelik, vagy pedig «az öreg»-nek nevezik. Idegesen lépett be tehát az épületbe, melyben több gőg és előítélet honolt, mint a világ bármely más épületében. A gőgből és előítéletekből azonban most nem sokat mutattak annak a szobának a vendégei, amelybe Hubertet bevezették. Egy alacsony, élénk, sápadt arcú, fogkefebajuszú férfi a tollát rágva, nyílt levelet szerkesztett a *Times* számára az iraki kérdésről. Egy szerény külsejű, alacsony tábornok, kinek kopasz feje és szürke bajusza volt, egy szerény külsejű magas alezredessel vitatkozott Cyprus flórájáról. Egy tagbaszakadt, kiálló pofacsontú, oroszlánszemű férfi olyan komoran ült az ablak mellett, mintha most jött volna a nagynénje temetéséről, vagy azon töprengene, hogy átússza-e jövőre a La Manche-csatornát. Sir Conway a «Whitaker's Almanac»-ot olvasta.

— Halló, Hubert. Ez a szoba nagyon kicsi. Menjünk az előcsarnokba.

Hubert rögtön érezte, hogy nemcsak ő akar az apjával közölni valamit, hanem annak is mondani valója van az ő számára.

Egy kis alkóvban foglaltak helyet.

— Mi szél hozott ide?

— Meg akarok nősülni, atyám.

— Meg akarsz nősülni?

— Jean Tasburghot akarom elvenni.

— Ó!

— Arra gondoltunk, hogy dispenzációt szerzünk és teljes csendben esküszünk meg.

A tábornok a fejét csóválta.

— Nagyon bájos lány, örülök, hogy tetszik neked, helyzeted azonban e pillanatban igen nehéz. Éppen most értesültem valamiről.

Hubert hirtelen észrevette, hogy apja arca mennyire gondterhelt.

— Arról a fickóról van szó, akit agyonlőttél. Kiadatásodat követelik, gyilkosság címén.

— Micsoda?

— Borzalmas dolog, de nem tudom elképzelni, hogy bekövetkezzék, hiszen, mint mondd, ő támadott meg téged. Szerencsére még ott van a sebhely a karodon. A bolíviai lapok átkozott lármát csapnak az ügy miatt. Ezek a félvérek az ilyen ügyekben nagyon összetartanak.

— Azonnal beszélnem kell Hallorsennel.

— Azt hiszem, hogy hatáságaink nem fogják túlságosan elsietni a dolgot.

Csendben ültek egymás mellett a nagy előcsarnokban és egyforma arckifejezéssel néztek maguk elé. Lelkük mélyén mind a ketten régóta féltek ettől a lehetőségtől, de egyikükben sem érlelődött határozottá ez a gondolat. Ezért most fokozott erővel sujtotta le őket ez a hír. A tábornokot még jobban gyötörte, mint Hubertet. Az a gondolat, hogy egyetlen fiát gyilkosság vádjával végighurcolják a fél világon, olyan szörnyű volt, mint valami lidércnyomás.

— Ne töprengjünk most efölött, Hubert — szólalt meg végül. — Ha még akad egy kis józan ész ebben az országban, akkor meg fogják akadályozni. Nem tudom milyen befolyásos emberhez lehetne fordulni. Én egészen gyámoltalan vagyok ilyen ügyekben, de vannak egyesek, akik mindenkit ismernek és mindenütt van befolyásuk. Azt hiszem, a legjobb lesz, ha Lawrence Monthoz fordulunk. Ő mindenesetre ismeri Saxendent és valószínűleg a külügyminisztériumi embereket is. Ne-

kem Topsham szolt a dologról, de ő nem tehet az ügyben semmit. Menjünk egy kicsit sétálni. Jót fog tenni mindkettőnknek.

Hubertet nagyon meghatotta, hogy apja ennyire azonosítja magát vele. Megszorította apja karját és mindketten elhagyták a klubot. Amikor a Piccadillyre értek, a tábornok minden erejével semleges témára akarta terelni a társalgást.

— Nagyon megváltozott ez a hely. Kár.

— Én alig veszek észre valami változást, a Devonshire Housetól eltekintve.

— Különös, hogy a Piccadilly szelleme erősebb, mint maga az utca. Ezt az atmoszférát nem lehet elpusztítani. Ma már nem látni itt cilindereket, de ez nem tesz semmit. Amikor a háború után végigsétáltam a Piccadillyn, ugyanazt éreztem, mint mikor ifjúkoromban megérkeztem Indiából. Az embernek itt mindig az az érzése, hogy végre hazaért.

— Igen, az ember néha különös honvágyat érez a Piccadilly iránt. Ezt éreztem Mezopotámiában és Boliviában. Csak le kellett hunynom a szememet és máris feltűnt előttem ez az utca.

— Ez itt az angol élet ütőere — mondta a tábornok és hirtelen elhallgatott. Meglepődött azon, hogy ilyen tömör meghatározást mondott.

— Még az amerikaiak is megérik ezt — mondta Hubert, amikor befordultak a Half Moon Streetre.

— Hallorsen említette, hogy odaát náluk nincs ehhez hasonló jelentőségű utca. «Nemzeti élet-erejüknek nincs gyújtópontja», így fejezte ki magát.

— Pedig mégis van bennük életerő — mondta a tábornok.

— Kétségtelenül, apám, de nem lehet tudni, hogy minek köszönhetik. Talán a gyors tempójuknak.

— Hová vezeti őket az a gyors tempó? Elvben mindenhova, de lényegében sehova. Nem, én azt hiszem, hogy a pénzükben van az erejük.

— Én azt hiszem, hogy e tekintetben tévesen ítélik meg az amerikaiakat, mert ők a pénzt önmagában véve kevésre becsülik. Szeretik gyorsan megszerezni, de könnyen túladnak rajta. Inkább gyorsan elvesztani, mint lassan megszerezni — ez az elvük.

— Furcsa dolog, hogy egy országnak nincs belső tartalma.

— Túlnagy az országuk. De azért mégis van valami belső tartalmuk: nagyon büszkék a hazájukra.

A tábornok bólintott.

— Furcsák ezek a régi kis utcák. Emlékszem, itt mentünk végig az apámmal a Curzon Streetről a St. James klubba 1882-ben, aznap, amikor először mentem a harrowi kollégiumba. Azóta úgyszólván semmi sem változott itt.

Tovább beszélgettek ezekről a semleges témákról, amíg a Mount Streetre értek.

— Ott megy Em nénéd. Ne szólj neki a dologról.

Néhány lépésnyire előttük lady Mont libegett hazafelé. Néhány száz méternyire a kaputól utólérték.

— Con, — mondta — nagyon megsoványodtál!

— Világéletemben sovány voltam, drágám.

— Dehogy! Ejnye, Hubert, szerettem volna valamit kérdezni tőled. Tudom már! Dinny azt mondja, hogy a háború befejezése óta nem vettél magadnak új lovaglónadrágot. Hogy tetszik Jean? Úgy-e elragadó?

— Igen, Em néni.

— Sohasem csapták ki az iskolából.

— Miért csapták volna ki?

— Mit lehet tudni? Az bizonyos, hogy engem sohasem terrorizált. Lawrence-szel akartok beszélni? Most Voltairebe és Swiftbe bolondult bele. Én feleslegesen tartom, mert rendkívül elcsépelet téma, de ő nagyon szeret velük foglalkozni,

mert nagyon harapós írók voltak. Hogy is volt csak azokkal az öszvérekkel, Hubert?

— Milyen tekintetben?

— Mindig elfelejtem, hogy a szamár apja-e az öszvérnek vagy anyja.

— A szamár az apa és a ló az anyja.

— Igen. És az öszvérek sohasem szülnek — micsoda áldás! Hol van Dinny?

— Valahol a városban.

— Férjhez kellene mennie.

— Miért? — kérdezte a tábornok.

— Hen azt mondja, hogy nagyon jó udvarhölgy válna belőle, olyan önzetlen. Ez nagyon veszedelmes.

Lady Mont elővette retiküljéből a kapukulcsot és bedugta a zárba.

— Nem tudom rávenni Lawrencet, hogy teát igyék. Ti nem akartok teát?

— Nem, köszönjük, Em.

— Menjetek a könyvtárszobába, ott gubbaszt. — Megcsókolta fivérét és unokaöccsét és a lépcső felé imbolygott. Amikor a tábornok és Hubert a könyvtárszobába léptek még hallották, hogy Em néni ezt mondja: «Furcsa.»

Sir Lawrence Voltaire és Swift könyveibe temetkezett. Képzletbeli párbeszédet írt, melyet e két komoly férfiú folytatna egymással. Komoran hallgatta a tábornok beszámolóját.

— Úgy látom — mondta, mikor sógora befejezte, — hogy Hallorsen megbánta tettét... Azt hiszem ez Dinny hatása. Össze kellene jönnünk Hallorsennel. Itt nem lehet... Nincs szakácsnőnk, Em még mindig fogyókurát tart. Ebédeljünk valamennyien a Coffee House klubban.

Felvette a telefonkagylót.

— Hallorsen nincs otthon — közölték vele a szállodában — öt óra tájban jön haza, át fogják adni neki az üzenetet.

— Azt hiszem — mondta sir Lawrence — hogy ügyed inkább a külügyminisztérium, mint a rend=
őrség hatáskörébe tartozik. Menjünk el az öreg
Shropshirehez. Azt hiszem nagyon jól ismerte az
apádat. Az unokaöccse Bobbie Ferrar, a külügy=
minisztérium legnélkülözhetetlenebb oszlopa. Men=
jünk most át, az öreg Shropshire mindig otthon
van.

A Shropshire=palotában sir Lawrence így szólt
a komornyikhoz.

— Beszélhetünk a márkival, Pommett?

— Azt hiszem, hogy most leckeórája van, sir
Lawrence.

— Leckeórája? Mit tanul?

— Valami Heinsteint. Azt hiszem így hívják, sir
Lawrence.

— Szóval vak vezeti a világtalant. Meg kell őt
mentenünk. Itt az alkalmas pillanat. Vezessen be
minket, Pommett.

— Igenis, sir Lawrence.

— Nyolcvannégy éves korában Einsteint ta=
nulja! Ki meri ezek után azt állítani, hogy az
arisztokraták dekadensek? Szeretném látni azt a
marhát, aki tanítja. Különös rábeszélő ereje lehet,
mert az öreg Shropshire nem esett a fejelágyára.

E pillanatban az egyik belső szobából aszkéta=
külső, átható, hideg pillantású, erősen kopaszodó
férfi lépett a hallba. Egy székről felvette kalapját
és esernyőjét és eltávozott.

— Íme a tettes! — mondta sir Lawrence. —
Kíváncsi vagyok, mit kér egy óráért. Einstein olyan,
mint az elektron, vagy a vitamin : megfoghatatlan.
Ez az ember a legszemérmetlenebbül csálja ki a
pénzt Shropshire zsebéből. Menjünk be.

Shropshire márki fel és alá járkált dolgozó=
szobájában. Szürkeszakállas fejével gyorsan, rö=

viden bólintott, mintha sajátmagának köszönne.

— Á, a fiatal Mont! — mondta. — Találkozott

azzal az emberrel? Ha felajánlja, hogy Einstein-órákat ad, ne álljon vele szóba. Nem tudja jobban megmagyarázni a korlátozott, de mégis végtelen tér fogalmát, mint jómagam.

— Maga Einstein sem tudja, márki.

— Még nem vagyok elég öreg ahhoz — mondta a márki, — hogy mással foglalkozzam, mint exakt tudományokkal. Megmondtam neki, hogy ne jöjjön többet. Kihez van szerencsém?

— Sógorom, sir Conway Cherrell tábornok és fia, Hubert Cherrell kapitány, a vitézségi érem tulajdonosa. Bizonyára emlékszik még Conway apjára, márki — madridi nagykövet volt.

— Persze, persze. Hilary fivérét is jól ismerem, rendkívül eleven flú. Üljenek le. Üljön le, fiatalember. Az elektromossággal kapcsolatban akarnak velem beszélni?

— Nem egészen, márki. Inkább kiadatási ügyről van szó.

— Igazán?

A márki egyik lábát egy székre tette, térdére könyökölt és szakállát tenyerére támasztotta. Ebben a helyzetben maradt, miközben a tábornok előadta ügyét. Hubertre bámult, aki összeszorított szájjal, lesütött szemmel ült. Amikor a tábornok befejezte előadását, a márki megszólalt.

— Nagybátyja azt mondja, hogy vitézségi érme van. A háborúban szerezte?

— Igen uram.

— Megteszek minden tőlem telhetőt. Láthatom azt a sebhelyet?

Hubert feltúrte bal kabátujját, kigombolta ingujját és megmutatta csupasz karját, melyen hosszú, fényes sebhely húzódott végig a csuklótól majdnem a könyökig.

A márki halkán füttyentett a fogán keresztül (még a saját foga volt).

— Veszélyes helyzetben lehetett, fiatalember.

— Igen uram, az utolsó pillanatban emeltem fel a karomat.

— És aztán?

— Hátraugrottam és mikor másodszor is felémrohant, lelőttem. Aztán elájultam.

— Ön ezt az embert előzőleg megkorbácsoltatta, mert kínozte az öszvéreket?

— Állandóan kínozte őket.

— Állandóan? — kérdezte a márki. — Egyes verziók szerint a húsiparosok és a zoológusok is állandóan kínozzák az állatokat, de még nem halottam, hogy ezért megkorbácsolták volna őket. De hát, az ízlések természetesen különbözők. Nézzük csak, mit tehetnénk? Mondja, ifjú Mont, Bobbie a városban van?

— Igen, márki. Tegnap láttam a Coffee-House-ban.

— Meg fogom hívni reggelire. Ha jól emlékszem, nem engedi meg a gyermekeinek, hogy házinyulakat tartsanak és van egy kutya, mely mindenkit megharap. Ezt jó jelnek tartom. Aki szereti az állatokat, az mindig hajlandó megkorbácsolni azokat az embereket, akik nem szeretik őket. Mielőtt elmenne, ifjú Mont, legyen szíves mondjon véleményt valamiről.

Visszahelyezte lábát a földre és a szoba sarkából előhozott egy falnak támasztott vásznat. A világosságra vitte a képet, mely többkevesebb hasonlatossággal egy meztelen fiatal nőre emlékeztetett.

— Steinvitch festette — szólt a márki — úgy-e nem hatna erkölcstelenül, ha felakasztanám?

Sir Lawrence feltette monokliját.

— Kubista-irányzat... Hasáb-alakú nő. Erre vezet az, ha az ember mindig csak egyforma alakú nőkkel él együtt. Nem, ez a nő nem árt az erkölcsnek, viszont annál inkább árt az étváagnak: tengerzöld hús, paradicsomszínű haj, pacni-stílus. Vette?

— Dehogy, — szólt a márki. — Azt mondják,

hogy nagyon sok pénzt ér. Mondja, ön . . . ön nem volna hajlandó megszöktetni ezt a hölgyet?

— Uram, sok mindenre kapható vagyok az ön kedvéért, de erre nem, nem, semmi esetre sem, — mondta sir Lawrence és hátralépett.

— Mindjárt gondoltam — mondta a márkí — pedig azt mondják, hogy dinamikus ereje van ennek a képnek. Hát jól van. Nagyon szerettem az ön apját, tábornok — mondta komolyabban — ha az ő unokájának szava kevesebbet ér, mint egy sereg félvér öszvérhajcsáré, akkor ez az ország elérkezett az altruizmusnak olyan fokára, melyet már bajosan élhet túl. Értesíteni fogom, hogy mit mondott az unokaöcsém. Isten önnel, tábornok, Isten vele, kedves fiatalember — nagyon csunya a sebe. Isten vele ifjú Mont, maga javíthatatlan!

Sir Lawrence a lépcsőn elővette óráját.

— Az ügy eddig húsz percig tartott — mondjuk huszonöt percig, ha a két ház közötti távolságot is hozzászámítjuk. Ilyen tempóban Amerikában sem tudnak dolgozni — és közben majdnem ráadást is kaptunk egy hasábalakú fiatal hölgy képében. Most pedig menjünk a Coffe=Houseba Hallorsenhez.

Elindultak a St. James Street felé.

— Ez az utca — mondta sir Lawrence — a nyugati férfi Mekkája, mint ahogy a rue de la Paix a nyugati nő Mekkája.

Derült mosollyal nézte társait. Milyen kitűnő példányai annak a típusnak, melyet minden nemzet irigyel és egyben kicsúfol. Végig az egész brit birodalomban, mindenütt többé-kevésbé ilyen=fajta emberek végzik a brit világ munkáját és játszák játékaikat. A nap sohasem nyugszik le e típus fölött. A történelem rápillantott és elhatározta, hogy élni engedi. A gúny nyilai mindenünnen rázudulnak, de visszapattannak róla, mintha valami láthatatlan páncél védené. «Ez a típus nyugodtan sétál az idők változásán keresztül, — gondolta — a

világ utcáin és terein minden különösebb egyéni módor, rendkívüli műveltség, erő vagy egyéb erények nélkül, önmagába vetett, csendes, rendíthetetlen hittel.»

— Ez itt — mondta, amikor a Coffe=House küszöbére értek — szerintem a világegyetem vízvezetéki központja. Mások azt tartják, hogy a föld középpontja az Északi Sark, Róma, a Montmartre — szerintem azonban a Coffe=House, a világ legrégebbi klubja, mert itt van a világ legrosszabb vízvezetéki hálózata. Mosdjunk meg, vagy halasszuk ezt kedvezőbb alkalomra? Rendben van. Akkor ülünk le és várjuk meg Hallorsent, a vízvezeték apostolát. Rendkívül agilis fiatalember. Kár, hogy nem lehet valamilyen meccset rendezni közte és a márkí között. Én az öregre fogadnék.

— Itt jön — mondta Hubert.

Az amerikai hatalmas alakja még nagyobbnak látszott, amint belépett a világ legrégebbi klubjának alacsony mennyezetű előcsarnokába.

— Á, sir Lawrence Mont! — mondta. — Üdvözlöm kapitány! Sir Conway Cherrell tábornok úrhoz van szerencsém? Büszke vagyok, hogy találkozhatom önnel, tábornok. Uraim, mivel lehetek szolgálatukra.

Arca fokozatosan elborult, mialatt sir Lawrence beszámolóját hallgatta.

— Hiszen ez borzalmas! Ezt nem is tudom nyugodtan végighallgatni. Azonnal felkeresem a bolíviai követet. Kapitány, szerencsére megőriztem egyetlen hűséges emberének, Manuelnek a címét. Azonnal táviratozom la paz-i konzulunknak, hogy szerezzen tőle vallomást, mely megerősíti az ön előadását. Ki hallott már ilyen átkozott ostobaságot? Bocsássanak meg, uraim, de nem tudok nyugton maradni addig, amíg nem tettem meg minden elképzelhető.

Fejének egyetlen mozdulatával bólintott mind=

nyájunk felé és a következő pillanatban már el is tűnt. A három angol visszaült helyére.

— No, az öreg Shorpshire emberére akadna benne — mondta sir Lawrence.

— Szóval ez Hallorsen — jegyezte meg a tábornok. — Remek fiúnak látszik.

Hubert megindultan hallgatott.

17. FEJEZET.

A két lány némán, nyugtalan hangulatban hajtattott St. Augustine' s=in=the=Meads felé.

— Nem tudom melyiküket sajnáljam jobban, — szólalt meg hirtelen Dinny — eddig még sohasem gondolkodtam az elmebaj problémájáról. Az emberek vagy tréfálnak erről a kérdésről, vagy nem beszélnek róla. Én azt hiszem, hogy ez a legszomorúbb dolog. Különösen, ha az elmebaj csak részleges, úgy mint Ferse esetében.

Jean meglepetten nézett rá. Sohasem látta még Dinnyt a humor álarca nélkül.

— Merre forduljak most?

— Erre. Keresztül kell vágnunk a Euston Roadon. Nem hiszem hogy May néni szállást tudna nekünk adni. Biztosan tele van a háza olyan emberekkel, akik a nyomortanyákat akarják tanulmányozni. Ha nem kapunk nála helyet, akkor telefonálunk Fleurnek. Mindjárt ezt kellett volna tennünk.

Dinny sejtelve nem csalt, a paplakban nem volt üres hely. Csak nagybátyja volt otthon, nénje elment hazulról.

— Ha már itt vagyunk — sugta Dinny — tisztázzuk, hogy Hilary bácsi hajlandó-e összeadni benneteket.

Hilary bácsi most élvezte első szabad óráját három nap óta. Ezt az órát azzal töltötte, hogy

ingujjban faragta egy vikinghajó modelljét. Most amikor már sem ideje, sem ereje nem volt a hegyi túrázáshoz, az volt a kedvenc szórakozása, hogy régimódi hajók miniatűrjeit faragta ki fából. Ekkor még nem kedvetlenítette el, hogy ez a munka rendkívül hosszadalmas és neki soha sincs annyi ideje, hogy egy ilyen hajót befejezhessen. Kezet szorított Jeannel és engedélyt kért, hogy tovább folytathassa munkáját.

— Hilary bácsi — mondta hirtelen Dinny — Jean feleségül megy Huberthez. Dispenzációval akarnak esküdni, arra kérünk téged, hogy add össze őket.

Hilary abbahagyta az esztergályozást, összehúzta a szemét, úgyhogy csak keskeny rés látszott belőle és így szólt:

— Azért siettek úgy, mert féltek, hogy megtaláljátok gondolni magatokat?

— Dehogyan — mondta Jean.

Hilary figyelmesen nézte a lányt. Jean csak egyetlen szót mondott, egyetlen pillantást vetett rá, de a pap rögtön látta, hogy ez a lány jellem.

— Ismerem az édesapját — jegyezte meg. — Ő sohasem szokott sietni.

— Apa rendkívül előzékeny volt ebben az ügyben.

— Ez igaz — mondta Dinny — jelen voltam.

— És a te apád, Dinny?

— Ő is előzékeny lesz.

— Ebben az esetben — felelte Hilary és újból faragcsálni kezdte a hajó orrát — összeadom a fiatal párt. Valóban nincs célja a halogatásnak, ha egyszer már elhatározták a dolgot.

Jeanhez fordult:

— Maga jó turistának látszik. Ha nem volna vége a szezonnak, azt ajánlanám, hogy a hegyekbe menjenek nászútra. Nem volna kedvük egy teherhajón az Északi tengerre menni?

— Hilary bácsi egyszer visszautasított egy diakonusi kinevezést — mondta Dinny. — Híres aszkéta hajlamairól.

— A szép kalapdíszek miatt történt, Dinny. — Bevallom, hogy azóta is savanyú nekem a szőlő ezzel kapcsolatban. Nem is értem, hogy tudtam lemondani a nyugalmas életről. Ha elfogadtam volna a kinevezést, most nyugodtan kifaraghatnám a világ összes hajótípusait, elolvashatnám elejétől végig a világ összes ujságait és gyönyörködhetnék növekvő pocakomban. Nagynénéd állandó szemrehányást tesz emiatt. Ha elgondolom, hogy milyen méltóságteljesen élt Cuthbert bácsi és hogy milyen imponálóan halt meg, akkor eszembe jut egész elpocsékolt életem és szeretnék elsüllyedni szégyenben. Édesapja nagyon sokat dolgozik, Tasburgh kisasszony?

— Éppen csak hogy nem ül tétlenül — mondta Jean — vidéken nincs sok munka.

— Ez nemcsak vidéken van így. Nagyon sokan vannak, akik éppen csak hogy nem ülnek tétlenül, de azért azt hiszik, hogy rengeteget dolgoznak. A legtöbbjükről azt tartják: «Ez az ember valaki!»

— Kivéve — mondta Dinny — azokat, akikre ez a meghatározás illik: «Ez az ember senki». Képzeld csak, Ferse kapitány ma hirtelen hazajött. Hilary arca elkomorult.

— Ferse! Ez vagy nagyon borzalmas, vagy nagyon jó hír. Adrian bácsi tud már róla?

— Igen, rögtön érte mentem. Most együtt van Ferse kapitánnyal. Diana nem volt otthon.

— Láttad Ferset?

— Én beszéltem vele — mondta Jean. — Tökéletesen józannak látszott, eltekintve attól, hogy bezárt az egyik szobába.

Hilary mozdulatlanul nézett maga elé.

— Most elbúcsúzunk Hilary bácsi. Michaelékhez megyünk.

— Isten önnel, Cherrell úr, nagyon hálásan köszönöm.

— Igen, reméljük a legjobbat — mondta szórakozottan Hilary.

A két lány ismét autóba ült és a Westminster felé indult.

— Úgy látszik, a legrosszabbra számít — mondta Jean.

— Nem is csoda, hiszen mindkét eshetőség borzalmas.

— Nagyon szépen köszönöm.

— Dehogy, dehogy — mondta Dinny — nem rólad beszéltem. — Csodálattal vette észre, hogy Jean gondolatai milyen erősen összpontosulnak arra az egy dologra, ami a legjobban foglalkoztatja.

Michaelék háza előtt Adrannel találkoztak, aki időközben telefonon beszélt Hilaryval és megtudta, hogy a lányok odamentek. Miután meggyőződött róla, hogy Fleur szállást tud adni a lányoknak, eltávozott. Dinny, akit megdöbbentett nagybátyjának arckifejezése, utánafutott. A tér sarkán érte utol nagybátyját, ki a folyó felé igyekezett.

— Nem zavarlak, Adrian bácsi?

— Téged szívesen látlok, Dinny. Kísérj el.

Gyors léptekkel haladtak a rakparton, nyugat felé. Dinny belekarolt nagybátyjába. Nem szólt egy szót sem, várta, hogy nagybátyja szólaljon meg, ha akar.

— Tudod, többször lentjártam abban az intézetben — szólalt meg rövid hallgatás után Adrian — érdeklődtem Ferse állapota iránt és utánanéztem, hogy rendesen bánnak-e vele. Az utóbbi hónapokban azonban elhanyagoltam és most itt a büntetés. Mindig rettegettem ettől a lehetőségtől. Most telefonon beszéltem velük. Fel akartak jönni érte, de lebeszéltem őket. Mi célja volna ennek? Elismerik, hogy két hét óta teljesen normális volt. Ilyen esetekben az intézet legalább egy hónapig vár, és

csak azután számol be a gyógyulásról. Ferse azt mondja, hogy már három hónapja teljesen normális.

— Milyen az a hely?

— Meglehetősen nagy vidéki kastély. Körülbelül tíz beteget ápolunk benne. Minden betegnek megvan a maga lakosztálya és a maga ápolója. Azt hiszem, ennél jobb intézetet nem lehetne találni. Bennem mégis mindig borzadást keltett hegyes drótkerítéssel felszerelt kőfala, amely az egész birtokot körülveszi. Az egész azt a benyomást kelti, mintha rejtegetnének valamit benne. Talán túlérzékeny vagyok, Dinny, de ez a betegség egészen borzalmas hatással van rám.

Dinny megszorította a karját.

— Rám is. Hogy tudott elszabadulni onnan?

— Olyan normálisan viselkedett az utóbbi időben, hogy már nem is vigyáztak rá. Azt mondta, hogy felmegy a szobájába lefeküdni és ebédidőben kiszökött az épületből. Úgy látszik, megfigyelte, hogy valamilyen kereskedő a napnak egy bizonyos órájában szokott megjelenni, mert azalatt szökött meg, míg a portás csomagokat vett át. Gyalog ment a pályaudvarra és ott felült az első vonatra. A szanatórium mindössze húsz mérföldnyire van London-tól. Azt hiszem, még észre sem vették eltűnését, amikor már a városban volt. Holnap odautazom.

— Szegény Adrian bácsi! — mondta halkan Dinny.

— Drágám, ilyen az élet. De azért nem a legnagyobb élvezet, két borzalmas lehetőség között vergődni.

— Családi betegség ez nála?

Adrian bólintott.

— Nagyatyja mint dühöngő elmebeteg halt meg. Lehet, hogy ha a háború nem jön közbe, Fersen nem tört volna ki a betegség. Különben ki tudja? Öröklött elmebaj? Igazságos dolog ez? Nem, Dinny, én nem hiszek az isteni kegyelemnek semmi

olyan formájában, melyet mi halandók megérthetnénk, vagy éppen mi magunk is gyakorolhatnánk. Mindent átfogó teremtető erő, tervező hatalom, melynek nincsen kezdete sem vége, ez a legvalószínűbb. De ezt az erőt mi nem fogadhatjuk be a mi magunk gyenge szekerébe. Képzeld el, milyen lehet egy tébolyda! Szinte nem is merek rágondolni. Nem merek rágondolni, és tudod, hogy ez a gyávaság mennyit árt azoknak a szerencsétleneknek, akiknek ott kell szenvedniük? Az érzékeny lelkűek elborzadnak tőlük és rábízzák őket az érzéketlenekre. Akkor aztán az Isten irgalmazzon nekik!

— Szerinted nem fog irgalmazni.

— Valaki egyszer azt mondta, hogy Isten nem más, mint az ember támogató segítsége embertársa iránt. Mindenesetre ez az egyetlen elképzelhető gyakorlati magyarázata Istennek.

— És az ördög?

— Nem más, mint az ember gonosztette embertársa ellen, sőt, szerintem az állatok ellen is.

— Ez tiszta Shelley, Adrian bácsi.

— Talán még annál is rosszabb. Gonosz nagybácsi vagyok, megmételtyezem az ifjúság hitét.

— Nem mételtyezheted meg azt, ami nincs, kedvesem. No, itt az Oakley Street. Akarod, hogy bem menjek a házba és megkérdezzem Dianától, hogy nincs-e szüksége valamire?

— De mennyire akarom. Megvárlak itt a sarkon, Dinny. Nagyon szépen köszönöm.

Dinny nem nézett sem jobbra, sem balra, gyors léptekkel haladt a ház felé. Becsöngetett. Az előbbi szobalány nyitott ajtót.

— Nem akarok bemenni. Kérem, feltűnés nélkül kérdezze meg a nagyságos asszonytól, hogy nincs-e semmi baj és nincs-e szüksége valamire. Mondja meg neki, hogy én Michael Montéknál lakom és bármikor rendelkezésére állok. Ha akarja, nála is lakhatom.

Mialatt a szobalány felment, Dinny megfeszített figyelemmel hallgatózott, de egyetlen hangot sem hallott, amíg a lány vissza nem jött.

— A nagyságos asszony nagyon szépen köszöni a kisasszony szívességét és majd elküld a kisasszonyért, ha szükség lesz rá. Most nincs semmi baja. Jaj, kisasszony, mi egészen odavagyunk! Reméljük a legjobbat. Azt is mondta a nagyságos asszony, hogy csókoltatja a kisasszonyt és kéri Cherrell urat, hogy ne aggódjon.

— Köszönöm — mondta Dinny, — adja át üdvözlötünket és mondja meg, hogy valamennyien készen állunk.

Megint nem nézett sem jobbra, sem balra, hanem gyors léptekkel sietett Adrianhoz. Átadta az üzenetet, aztán tovább sétáltak.

— Vihar előtti csend — mondta Adrian. — Van-e ennél borzalmasabb? Ki tudja meddig fog tartani, Úristen, ki tudja meddig? Azt üzente, hogy ne aggódjunk.

Keserűen, halkan felnevetett. Már alkonyodni kezdett, nem volt sem nappal, sem este és a barátságosan félhomályban az utcák és hidak szürkén elmosódtak. Aztán besötétedett, kigyulladtak a lámpák és a tárgyak ismét tisztább és lágyabb körvonalakat kaptak.

— Kedves Dinny — mondta Adrian, — én most nem vagyok jó hölgykísérő. Forduljunk vissza.

— Gyere velem és vacsorázz Michaeléknál. Igazán!

Adrian a fejét rázta.

— Csontvázak ne járjanak lakomákra. Nem találom a helyemet ma este, mint ahogy öreg dajkád mondogatta annak idején.

— Nem hiszem, hogy ilyeneket mondott volna, mert skót volt. Ferse nem skót származású?

— Lehet, hogy a család eredetileg Skóciából

származott, Ferse azonban Sussex nyugati részéből való, valahonnan a dombos vidékekről. Nagyon régi családból származik.

— A régi családok hajlamosak az elmezavarokra?

— Nem hiszem. Miért? Mindössze arról van szó, hogyha egy régi ismert családban előfordul egy ilyen eset, arról mindenki tudomást szerez, míg más családoknál titokban marad az ilyesmi. A régi családok nem keverednek egymással annyira, mint egyes elszigetelt falvak lakosai.

Dinny ösztönszerűleg megérezte, hogy ez a téma érdekli Adriant és elvonja figyelmét szomorú gondolataitól. Ezért folytatta a kérdezősködést.

— Számít valamit, ha egy család nagyon régi?

— Minden család egyformán régi, bizonyos szempontból. Ha azonban az a kérdés, hogy milyen lesz az egyének minősége, ha egy kaszt tagjai számos nemzedékeken át csakis egymás között házasodnak, ezen már gondolkozni lehet. Ilyen körülmények között mindenesetre kialakul egy bizonyos «jó fajta», olyan értelemben, mint ahogy ezt kutyákról vagy versenylovakról szoktuk mondani. Ezt az eredményt azonban mindenütt megkapjuk, ahol az emberek kedvezőbb fizikai körülmények között élnek: völgyekben, tengerparton. Az egészséges törzsnek egészséges a hajtása, ez nyilvánvaló. Ismerek falvakat egészen fent, Észak-Olaszországban, amelyekben nem él egyetlen magasabbrangú polgár sem, de azért mégis minden egyes lakosuk szép és jófajtájú. Ha azonban azt a kérdést vizsgáljuk, hogy milyen utódaik vannak a zseniknek, a különleges képességű embereknek, akkor élénk a gyanúm, hogy az ilyen esetekben a faj többször degenerálódik, mint ahányszor megőrzi értékeit. A legjobb kilátásaik talán a katonai és tengerészcsaládoknak vannak: jó fizikum, nem túlsok agyvelő. A tudomány, a jog, vagy a kereskedelem rossz

hatással vannak az utókorra. Én azt hiszem, hogy a «régi» családok felsőbbrendűsége mással magyarázható: határozottabb elvek alapján nevelik gyermekeiket, határozott hagyományaik és határozott céljaik vannak, rendszerint kedvezőbb lehetőségeik nyílnak a házassági piacon, a legtöbben sokat tartózkodnak vidéken, szabad levegőn és bátran merik követni és gyakorolni kitűzött céljaikat. Amit az embereknél «fajnak» neveznek, az inkább szellemi, mint testi tulajdonságokra vonatkozik. Az egyén gondolatait és érzéseit elsősorban a hagyományok, szokások és a nevelés befolyásolják. De azt hiszem, untatlak, kedvesem.

— Dehogy, dehogy. Rettenetesen érdekel ez a dolog. Szóval szerintem nem annyira az átöröklődés a fontos, mint inkább az egyes tulajdonságok és életformák ismétlődése generációkon át.

— Igen, de ez a két dolog szorosan összefügg egymással.

— Azt gondolod, hogy a «régi» családok hagyományai lassanként elhalnak és nem marad belőlük semmi.

— Nem hiszem. A hagyományok rendkívül erősek és minálunk hatalmas apparátus gondoskodik arról, hogy életben maradjanak. Hatalmas adminisztrációs gépezet működik nálunk. Erre a munkakörre azok az emberek a legalkalmasabbak, akiket már gyermekkorukban önállóságra, céltudatosságra és kötelességtudásra neveltek. Ők dolgoznak az állami hivatalokban és azt hiszem, hogy ez a helyzet nem is fog megváltozni. A származás előjogai azonban ma már csak akkor érdemelnek tiszteletet, ha az ember addig dolgozik, amíg össze nem esik a fáradságtól.

— Sokan — mondta Dinny, — előbb esnek össze és csak aztán kezdődik a karrierjük. No, visszaérkeztünk Fleurékhez. Igazán maradj itt,

Adrian bácsi! Így legalább Diana is megtalál, ha valamire szüksége lesz.

— Nem bánom — azon a ponton fogtál meg, amely nagyon sok gondot okoz nekem. Kígyó!

18. FEJEZET.

Jean hosszabb telefonálgatás után a Coffee-Houseban találta meg Hubertet és megtudta tőle a legújabb eseményeket. Rögtön elindult hazulról, a kapuban találkozott Dinnyvel és Adriannel.

— Hova=hova?

— Mindjárt visszajövök — mondta Jean és egy pillanat múlva eltűnt a sarkon.

Alig ismerte Londont. Beült az első taxiba. Az Eaton Square egy nagy és rideg külsejű palotája előtt megállott, elbocsátotta a taxit és becsöngetett.

— Lord Saxenden Londonban van?

— Igen asszonyom, de nincs itthon.

— Mikor jön haza?

— Őlordsága hazajön vacsorára, de ...

— Akkor megvárom.

— Bocsásson meg ... nagyságos asszony ...

— Nem vagyok nagyságos asszony — mondta Jean és átadta névjegyét, — de azért a lord mindenestre fogadni fog.

A lakáj egy pillanatig habozott, majd Jean átható pillantásának hatása alatt megszólalt:

— Hát ... tessék bejönni, nagys ... kisasszony.

Jean belépett. A kis szobában csak néhány aranyozott empire szék, egy csillár és két márványlapú konzolasztal volt.

— Kérem, adja át neki a névjegyemet, amint megérkezik.

A lakáj láthatóan összeszedte minden erejét:

— Őlordságának aligha lesz ideje, kisasszony.

— Nem siethet jobban mint én. Magának csak ne legyen erre gondja.

Leült az egyik aranyozott székre. A lakáj visszavonult. Jean hol a sötétedő térre nézett ki, hol az aranyozott márványtalapzatú állóórára esett pillantása. Ott ült, karcsún, elegánsan, életerejére teljében. Napbarnított kezéről lehúzta a kesztyűt és ujjait összekulcsolta. A lakáj ismét bejött és összehúzta a függönyöket.

— Nem akar a kisasszony inkább valami üzenetet hagyni, vagy néhány sort írni?

— Nem, köszönöm.

A lakáj egy pillanatig ránézett, mintha arra gyanakodna, hogy nincs-e nála fegyver.

— Ugyebár Tasburgh kisasszony?

— Tasboroughnak kell kiejteni — mondta Jean.

— Lord Saxenden ismer engem — tette hozzá és ránézett.

— Természetesen kisasszony — mondta gyorsan a lakáj és ismét visszavonult.

Az óra már majdnem hetet mutatott, amikor Jean hangokat hallott a hallból. A következő pillanatban kinyílt az ajtó és lord Saxenden lépett be, Jean névjegyével a kezében és olyan arccal, melyen kifejezte egész multját, jelenét és jövőjét.

— Á, örvendek — mondta, — nagyon örvendek.

Jean rávetette pillantását és ez jutott eszébe: «Olyan mintha egy tőkehal akarna behízelve dorombolni». Kezét nyujtotta feléje.

— Végtelenül kedves öntől, hogy fogad.

— Ó kérem.

— Szeretném bejelenteni önnek, hogy eljegyeztem magam Hubert Cherrellel. Talán emlékszik a hugára, Montéknál voltunk vele együtt. Hallotta, hogy Hubert kiadatását kéri? Példátlan! Olyan ostobaság, hogy nem is találok szavakat a jellemzésére. Hiszen önvédelemből lőtt, még most is ott van a karján egy éktelen sebhely, mit bármely pillanatban megmutathat önnek.

Lord Saxenden alig hallhatóan morgott valamit. Pillantása fagyos lett.

— Szóval, azért jöttem — folytatta Jean, — hogy megkérjem önt: vessen véget ennek az ügynek. Tudom, hogy önnek ez hatalmában áll.

— Hatalmamban? Nem, egyáltalában nem.

Jean mosolygott.

— Dehogynem. Mindenki tudja. És számomra oly sokat jelentene ez.

— Amikor a multkor találkoztunk, még nem voltak jegyesek, ha jól emlékszem?

— Nem.

— Hirtelen történt.

— De hiszen minden eljegyzés hirtelen történik, nem igaz?

Jean talán nem is tudta megérteni, milyen hatással lehet ez a hír egy ötvenen felüli férfire, aki legalább is azzal a halvány reménnyel lépett a szobába, hogy hatást tett egy fiatal lányra. Azt azonban Jean észrevette, hogy nem váltotta be a lord várakozásait és a lord sem az övéit. Saxenden arca most ravaszul udvarias kifejezést öltött.

«Keményebb dió, mint amilyennek képzeltem», villant át Jean agyán. Hirtelen hangnemet változtatott és hidegen csak ennyit mondott:

— Egyébként pedig Cherrell kapitány a vitézségi érem tulajdonosa és angol katonatiszt. Az angolok, úgy tudom, nem hagyják egymást cserben, különösen ha egy iskolából kerültek ki.

A rendkívül ravasz célzás megtette hatását Saxendenre, ebben a fanyar helyzetben.

— Ó! Ő is odajárt?

— Igen. Egyébként pedig nagyon sokat szenvedett azon az expedíción. Dinny felolvasott önnek néhány részletet a naplójából.

Saxenden elvörösödött és ingerülten csattant fel a hangja.

— Önök, fiatal hölgyek, azt hiszik, hogy nincs

más dolgom, mint olyan ügyekbe avatkozni, melyek nem tartoznak rám. A kiadatás kérdésével a bíróság foglalkozik.

Jean hosszú szempillája alól felnézett rá. A szerencsétlen lord olyan mozdulatot tett, mintha le akarná hajtani a fejét.

— Mit tehetek? — mondta nyersen. — Nem hallgatnának meg.

— Próbálja meg — mondta Jean, — vannak emberek, akiket mindig meghallgatnak.

Lord Saxenden szeme kissé kidülledt.

— Azt mondja, hogy megvan még az a sebhely. Hol van?

Jean feltúrte jobbkarján az ujját.

— Innen idáig húzódik. Csak akkor lőtte le azt az embert, mikor az másodszor is rárohant.

— Hm.

Figyelmesen nézte Jean karját, megismételte mélyértelmű megjegyzését, aztán csend állt be. Jean hirtelen megszólalt.

— Mit szólna ön, lord Saxenden, ha önt akár=

nák kiadni.

A lord türelmetlen mozdulatot tett.

— De kérem, ifjú hölgy, ez kizárólag a ható=

ságok dolga.

Jean ismét ránézett.

— Valóban igaz lenne, hogy soha semmilyen téren nem érvényesül semmiféle befolyás?

A lord nevetett.

— Ebédeljen velem a «Piedmont»-szálló grill roomjában holnapután... nem, az utána követ=

kező napon. Addigra választ tudok adni, hogy tehetek-e valamit az érdekében.

Jean még annakidején az egyházkerületi tanács=

üléseken megtanulta, hogy mikor kell idejében abba=

hagyni a rábeszélést. Felállt, kezét nyujtott.

— Nagyon szépen köszönöm. Fél kettőkor?

Lord Saxenden csodálkozva bólintott. Ez a fiatal

nő rendkívül őszinte volt és ez nem tévesztette el hatását arra az emberre, aki egész életét politikai körökben töltötte, ahol az őszinteség a legritkább tünemény.

— A viszontlátásra — mondta Jean.

— A viszontlátásra, Tasburgh kisasszony, sok szerencsét.

— Köszönöm, ez öntől függ, nem igaz?

Mielőtt még a lord válaszolhatott volna, Jean már kint volt a szobából. Minden izgalom nélkül sétált hazafelé. Világosan, gyorsan átgondolta helyzetét. Természetből fogva irtózott attól, hogy ügyeit másokra bízza. Még ma este találkoznia kell Huberttel. Amint hazaért, azonnal a telefon után nyúlt és felhívta a Coffee-Houset.

— Te vagy, Hubert? Itt Jean.

— Igen drágám. ,

— Gyere át vacsora után. Beszélnem kell veled.

— Kilenc felé?

— Igen. Csókollak. Viszontlátásra. — Letette a kagylót

Mielőtt felment átöltözni, egy pillanatig megállt és magaelé nézett. Most valóban olyan volt mint egy «nősténypárduc». Maga volt a megtestesült ifjúság, mely ugrásra készen néz a jövő felé, rugalmas, erőteljes, szigorúan céltudatos. Fleur kifinomult stílú szalonjában otthonosnak és mégis idegennek látszott, mint egy macska.

Ha egy vacsora valamelyik résztvevőjének komoly aggodalomra van oka és a többiek ezt tudják, akkor egész este gondosan ügyelnek arra, hogy csak felületes, közömbös dolgokról essék szó. Senki sem tett célzást a Ferse-ügyre. Adrian, alig hogy feketéjét megitta, eltávozott. Dinny kísérte ki.

— Jó éjszakát, kedves Adrian bácsi. Úti nesz-szerem ott lesz az ágyam mellett, bármikor taxiba ugorhatok, ha értesítést kapok. Ígérd meg, hogy nem fogsz nyugtalankodni.

Adrian mosolygott, de arcán a kétségbeesett aggodalom kifejezése ült. Amikor Dinny visszafelé indult, Jeannel találkozott, aki elmondta neki a Hubertről szóló legújabb híreket. A hír először teljesen lesújtotta Dinnyt, aztán lángoló felháborodást keltett benne.

— Határtalan gazság!

— Igen — mondta Jean. — Hubert néhány perc múlva itt lesz, négyszemközt akarok vele beszélni.

— Vezesd Michael dolgozószobájába. Majd én szólók Michaelnek. A parlamentben kellene szót tenni ezt a dolgot, sajnos azonban, most nincsenek ülések. A parlament, úgy látszik, csak akkor tart üléseket, amikor nem kellene.

Jean a hallban várta meg Hubertet, aztán felmentek abba a szobába, melynek falait az utolsó három nemzedék karikatura-metszetei borították. Jean Michael kényelmes székébe kényszerítette Hubertet, majd az ölébe ült. Itt maradt néhány percig, karjával átfonta a nyakát és ajkát csaknem egész idő alatt ajkára szorította.

— No, elég — mondta aztán, felállt és cigaretta gyújtott. — Ebből a kiadatási ügyből semmi sem lesz, Hubert.

— És ha mégis?

— Semmi sem lesz belőle. És ha mégis lenne, eggyel több ok, hogy sürgősen megesküdjünk.

— Drágám, nem tehetem meg.

— Meg kell tenned. Csak nem képzeled, hogy ha kiadnának, nem mennék veled? Természetesen veled mennék, ugyanabban a hajóban, akár házasok volnánk, akár nem.

Hubert ránézett.

— Csodálatos vagy — mondta, — de...

— Tudom, tudom. Az apád, a lovagiasság, boldogtalanná akarsz tenni saját érdekemben, satöbbi. Már beszéltem Hilary nagybátyáddal. Hajlandó

összeadni minket. Ő pap és tapasztalt ember. Elmondjuk neki a legújabb fejleményeket és ha ennek ellenére is hajlandó minket összeadni, akkor megesküszünk. Holnap délelőtt együtt elmegyünk hozzá.

— De...

— Semmi de. Benne igazán bízatsz. Talpig derék embernek látszik.

— Nincs nála derekabb ember.

— Akkor rendben van, ezt el is intéztük. Most megint megcsókolhatsz.

Visszaült Hubert ölébe. Ilyen helyzetben lepheték volna meg őket, ha Jeannek nem lett volna rendkívül fejlett hallása. Ennek köszönhetőék, hogy mikor Dinny benyitott, Jean éppen a falon függő «Fehér majom» képet tanulmányozta, Hubert pedig cigarettatárcájával foglalatostkodott.

— Kitűnő ez a majom — mondta Jean. — Az újabb ostoba fejlemények ellenére is megesküszünk Dinny, feltéve, ha Hilary bátyád ezekután is hajlandó bennünket összeadni. Holnap délelőtt felkeressük, ha akarsz, gyere velünk.

Dinny Hubertre nézett, aki felállt.

— Reménytelen eset — mondta Hubert, — nem lehet ezzel a nővel boldogulni.

— Nélkülem még kevésbbé boldogulhatsz. Képzeld csak, Dinny, azt hitte, hogy ha bekövetkezne a legrosszabb és elküldenék Dél-Amerikába, nem kísérném el. A férfiak valóban olyanok, mint a csecsemők. Nos, Dinny, mit szólna mindehhez?

— Boldog vagyok.

— Most Hilary bácsin múlik a dolog — mondta Hubert, — ezt ne felejtsd el, Jean.

— Helyes. Ő ért a gyakorlati élethez. Azt fogjuk tenni, amit ő tanácsol. Gyere értünk holnap reggel tíz órakor. Fordíts hátat Dinny, még egy utolsó csókot adok neki, aztán el kell mennie.

Dinny hátat fordított.

— Úgy — mondta aztán Jean. Lekísérték Hu-

bertet, majd a két lány nyugovóra tért. Egymás mellett voltak a szobáik, melyeknek berendezése Fleur ízlésének bélyegét viselte. Egy darabig beszélgettek, aztán megölelték egymást és elváltak. Dinny lassan, elgondolkozva vetkőzött.

A csendes téren csak kevés ablak volt világos. Ezen a téren főleg képviselők laktak és nagyrészüket vakációra utazott. A szélcsendben mozdulatlanok voltak a fák sötét ágai. A nyitott ablakon beáramló levegő nem volt édes és balzsamos. A város dübörgő lármája behallatszott és Dinny nem tudta elfelejteni a hosszú viszontagságos nap eseményeit.

Nem tudnék Jeannel együtt élni — gondolta. — Aztán igazságosan hozzátette: De Hubert tudna. Neki szüksége van az ilyesmire. — Kissé fanyarul mosolygott, kicsúfolta magát, amiért szívére vette, hogy elfoglalták helyét bátyja oldalán. Az ágyban eszébe jutott Adrian félelme és kétségbeesése, Diana és szegény nyomorult férje, aki vágyódik utána . . . de láthatatlan rácsok választják el tőle . . . és mindenkitől. A sötétben Ferse szikrázó, égő szemeit látta: egy olyan lénynek a szemét, aki otthonra, nyugalomra vágyik, reménytelenül. A paplant egészen a szeméig húzta, és hogy megnyugtassa magát, újra és újra elismételte a gyermekverset:

Mary, Mary, kicsi Mary,
Sétálj kint a kertben,
Szép virágok, szép kis lányok
Sütkéreznek csendben.

19. FEJEZET.

Ha valaki Hilary Cherrellnek, a St. Augustine's-in-the-Meads-i papnak a szívébe láthatott volna, a kimondott szavak és az emberi gesztusok mögé, akkor megállapíthatta volna, hogy ez a pap nem hisz abban, hogy hűségese munkája sok eredményre

vezethet. De már a vérében és csontjában volt a «szolgálat». A szolgálat az ő számára mások vezetését és irányítását jelentette. A vizsla, ha nem is idomították, mégis nyomban szimatolni kezd, amint sétálni viszik. A vadászkutya, ha lovasa magával viszi, az első pillanattól kezdve kitartóan fut a ló után. Éppen így Hilarynak, akinek családja nemzedékek óta állt a köz szolgálatában, már a vérében volt, hogy életét a körülötte élő emberek vezetésével, irányításával és kiszolgálásával töltse. Nagyon jól tudta, hogy kötelességteljesítéséért nem számíthat jutalomra. Egy oly korban, melyben mindent elhomályosított a kétkedés és senki sem tudott ellenállni a kísértésnek, hogy kigúnyolja egy kaszt hagyományait. Hilary klasszikus példája volt egy «rendnek», melyet arra neveltek, hogy elvégezze munkáját, nem azért, mintha ezzel másoknak vagy önmagának sokat használhatna, hanem egyszerűen azért, mert aki a munkáját abbahagyja, az szerint katonaszökevénynek számít. Hilarynak sohasem jutott eszébe, hogy életmódjával bebizonyítsa «rendének» létjogosultságát vagy plasztikussá tegye azt a kötelességteljesítést, melyet apja, a dilomata, nagybátyja, a püspök, fivérei, a katona, a «kurátor» és a bíró (Lionel éppen most kapta meg kinevezését) végeztek a maguk módján. Véleménye az volt, hogy hozzátartozói és ő maga is egyszerűen csak «húzzák az igát», minden különösebb cél nélkül. Különböző tevékenységeinek megvolt ugyan a maga célja, ez a cél azonban — így érezte szíve mélyén — inkább csak futóhomokra, mint kősziklára épült.

A Ferse visszatérését követő reggel féltízkor éppen sokirányú levelezését intézte kissé kopott dolgozószobájában, amikor Adrian belépett.

Adriannak sok barátja volt, de csak Hilary fivére tudta igazán megérteni érzéseit és helyzetét. Mindössze két év korkülönbség volt köztük. Gyermeke-

korukban jó pajtások voltak, később együtt turistáskodtak. A háború előtti években együtt mászkáltak fel és le a legképtelenebb hegycsúcsokra és még képtelenebb völgyekbe. A háborúban mindketten részt vettek. Hilary tábori lelkész volt Franciaországban, Adrian pedig, aki arabul tudott, a Keleten volt összekötő tiszt. Temperamentumuk erősen eltérő volt és ez mindig elősegíti a maradandó barátságot két ember között. Kevés szóval meg tudták érteni egymást. Most is nyomban a dologra tértek.

— Mi a legújabb hír? — kérdezte Hilary.

— Dinny azt jelenti, hogy teljes a nyugalom. Ferse nyugalomát azonban előbb-utóbb fel fogja borítani az a feszültség amit az okoz, hogy megint otthon van. Pillanatnyilag talán jó hatással van rá, hogy szabad ember és otthon lehet. Ez az állapot azonban nem tarthat egy hétnél tovább. Leutazom az intézetbe, bár biztosan tudom, hogy ott sem tudnak többet, mint én.

— Bocsáss meg öregem, de én azt hiszem, hogy a legjobb volna, ha Ferse ismét normális házasiéletet élne a feleségével.

Adrian arca megremegett.

— Ez emberfeletti megpróbáltatás volna. Olyan borzalmas dolgokkal jár az ilyesmi, amit nem is lehet szavakkal kifejezni. Ezt nem lehet egy nőtől kívánni.

— Ha ez a szerencsétlen ember egészséges marad, akkor igen.

— Ebben a kérdésben a döntés nem a mienk, nem is Ferseé, hanem csakis Dianáé. Olyan megpróbáltatás volna ez számára, amit nem lehet tőle megkívánni. Ne felejtsd el, hogy mi minden ment keresztül, mielőtt Ferse az intézetbe került! Ferset el kellene távolítani a házból.

— Egyszerűbb lenne, ha Diana menne el valahova.

— Ki adhatna neki szállást? Legfeljebb én, de ez aztán okvetlenül felborítaná Ferse lelki egyensúlyát.

— Ha Dianának nincsenek túlságosan nagy igényei, nálunk lakhatna.

— És a gyerekek?

— Nekik is tudnánk helyet szorítani.

— De a magány és a tétlenség nem fog használni Ferse állapotának. Alkalmas volna valamilyen munkára?

— Nem hiszem. Négy ilyen esztendő mindenkit tönkretesz. Különben is ki adna neki munkát? Bárcsak rá tudnám venni arra, hogy hozzám eljöjjön.

— Dinny és a másik lány azt mondja, hogy teljesen normálisnak látszik.

— Bizonyos fokig. Az intézetben talán többet tudnak mondani.

Hilary megragadta fivére karját.

— Szörnyű lehet ez számodra, öreg flú. De azért fogadok tizedet egy ellen, hogy a helyzet nem olyan súlyos, mint amilyennek látszik. Én mindenesetre beszélek May-vel, te pedig keresd fel azokat az embereket, és ha úgy véled, hogy Dianának jót tenne, ha hozzánk költözne, hívd meg a nevünkben.

Adrian megszorította a karján nyugvó kezét.

— Most azonnal vonatra ülök.

Hilary magára maradt. A szoba közepén állt és komor arccal nézett maga elé. Munkássága során a gondviselésnek annyi kifürkészhetetlen cselekedetével találkozott, hogy most már templomi beszédeiben sem nevezte jótékonynak a gondviselést. Másrészt viszont sok olyan embert látott, akik tisztán kitartással fölébe tudtak kerekedni minden szerencsétlenségnek. Látott olyan embereket is, akiket legyőzött ugyan a szerencsétlenség, de ennek ellenére aránylag egész elégedetten

éltek. Ezért arra a meggyőződésre jutott, hogy az emberek általában túlbecsülik a szerencsétlenség jelentőségét. Az életben a nyereségek és a veszteségek általában kiegyenlítik egymást. Csak az a fontos, hogy az ember kitartson és ne tépelődjön túlsokat. Amikor idáig jutott, újabb látogatót kapott Millicent Pole személyében. A lány, bár a rendőrbíróság felmentette, elvesztette állását a Petter és Poplin cégnél — mert egy felmentő ítélet még nem tudja eloszlatni az ember rossz hírét.

Már előre bejelentette magát a papnál és most pontosan meg is érkezett csinos kék ruhájában. Úgy látszott, hogy minden megtakarított pénzt ruhára költi. Csendben várta, hogy a pap kikérdezze.

— No, Millie, hogy van a nővére?

— Tegnap már ismét munkába állott, Cherrill úr.

— Már annyira jól van?

— Nem hiszem, de azt mondja, hogy elveszti az állását, ha sokat mulaszt.

— Ez nem valószínű.

— De igen, azt mondja, hogy ha sokáig távol marad, akkor azt hiszik, hogy velem együtt belekeveredett abba az ügybe.

— No és mi van magával? Nem volna kedve vidékre menni?

— Ő nem.

Hilary elgondolkozva nézte. Csinos lány, csinos az arca és a bokája, a szája érzéki. A pap arra a meggyőződésre jutott, hogy legjobb volna, ha a lány minél előbb férjhez menne.

— Van valakije, Millie?

A lány elmosolyodott.

— Nem komoly a dolog, tiszteletes úr.

— Nem elég komoly ahhoz, hogy megesküdjenek?

- Azt hiszem, nincs kedve hozzá.
- És magának?
- Nekem sem sürgős.
- Mégis, mik a tervei?
- Szeretnék . . . szeretnék manneken lenni.
- Ugyan? Pettersék adtak magának bizonyít-

ványt?

— Igen. Azt mondták, nagyon sajnálják, hogy el kell küldeniök, de miután olyan sokat szerepeltem az ujságokban, félnek, hogy a többi lány . . .

— Értem. Figyelmeztetem, Millie, hogy a saját hibájából került abba a kínos helyzetbe. Én megvédtem magát, mert láttam szorult helyzetét, de azért én sem vagyok vak. Ígérje meg, hogy nem teszi többé. Ez az első lépés a romlás útján.

A lány válasza az volt, amire Hilary pontosan számított : semmi.

— Most bevezetem magát a feleségemhez. Kérjen tőle tanácsot. Ha nem tud olyan állást kapni, mint amilyen az előbbi volt, akkor gyorsan kiképeztetjük és megpróbáljuk elhelyezni pincérnőnek. Megfelelne?

— Nem bánnám.

Félig mosolygó, félig félénk pillantást vetett a papra. Hilary azt gondolta : «Az ilyen arcú lányokat az államnak kellene hivatalból kiházasítania, ez volna az egyetlen mód, hogy biztonságba helyezzük őket».

— No, Millie, adjon kezet és ne felejtse el, amit mondtam. A szülei barátaim voltak, és remélem, hogy nem fog szégyent hozni az emlékükre.

— Igenis Cherrell úr.

«Képzelem», gondolta Hilary és bevezette a lányt a szomszéd szobába, ahol felesége ült az írógép mellett. Aztán visszatért dolgozószobájába, kihúzta íróasztala egyik fiókját és bonyolult számadásokba fogott. Nincs még egy hely a világon, ahol olyan sokat számítana a pénz, mint e nyomor-

negyed keresztény községében, melynek vallása hivatalosan megveti a pénzt.

«A mezők lilioma — gondolta Hilary — nem dolgozik, nem sző és nem fon, hanem koldul. Honnan az ördögből teremtsék elő annyi pénzt, hogy az intézetet fenn tudjam tartani az év végéig?»

A problémát még nem sikerült megoldania, mikor már jelentkezett a szobalány.

— Cherrell kapitány, Cherrell kisasszony és Tasburgh kisasszony van itt.

«Tyű — gondolta Hilary — itt ma nem nő fű.»

Unokaöccsét még nem látta, amióta az az expedícióról visszaérkezett. Megijesztette, hogy Hubert arca milyen sötét és mennyire megöregedett.

— Gratulálok, öreg flú — mondta. — Már tegnap értesültem terveidről.

— Hilary bácsi, — mondta Dinny — készülj el Salamon szerepére.

— Vedd tudomásul, tiszteletlen hugom, hogy Salamon bölcs híre a lehető legalaptalanabb. Gondolj csak arra, hogy milyen sok felesége volt. Nos?

— Hilary bácsi, — mondta Hubert — arról értesültem, hogy esetleg kiadatásomat kéri, amiért lelőttem azt az öszvérhajtsárt. Jean azt akarja, hogy ennek ellenére azonnal házasodjunk meg...

— Nem ennek ellenére, hanem éppen ezért — szólt közbe Jean.

— Én túl kockázatosnak találom ezt a lépést és úgy érzem, nem volnék elég becsületes Jeannel szemben, ha megtenném. Abban állapodtunk meg, hogy a te bölcseségedre bízunk a döntést.

— Köszönöm, — mormogta Hilary — mért éppen az enyémre?

— Azért, — szólt közbe Dinny — mert neked már nagyobb gyakorlatod van a gyors ítélelhoztalban, mint egy rendőrbírónak.

Hilary elfintorította az arcát.

— Te olyan jól ismered a szentírást, Dinny,

hogyan eszedbe juthatna a tevé és az a bizonyos utolsó szalmaszál, dehát... — Jeanre nézett, aztán Hubertre, aztán megint Jeanre.

— A várakozással semmit sem nyerünk, — mondta Jean — ha neki el kell mennie, én így is, úgy is vele megyek.

— Igazán?

— Ez csak természetes.

— Meg tudnád ezt akadályozni, Hubert?

— Nem hiszem.

— Úgy látszik, hogy itt a «Szerelem első pillan-
tásra» című esettel állunk szemben.

Hubert és Jean nem felelt, Dinny szólalt meg helyettük.

— A legnagyobb mértékben. Én már a lip-
pinghalli kirokrepályán észrevettem.

Hilary bólintott.

— Ez nem a legrosszabb megoldás. Velem is ez történt, és mind a mai napig nem bántam meg. Valószínű, hogy kiadnak?

— Nem — felelt helyette Jean.

— Mi a te véleményed, Hubert?

— Nem tudom. Apa nagyon aggódik, de több-
ben fáradoznak, hogy megakadályozzák a dolgot. Szerencsére megvan még ez a sebhely — mondta és felgyúrte kabátujját.

Hilary bólintott.

— Nagy szerencse.

Hubert elmosolyodott.

— Akkor nem volt szerencse, abban az éghaj-
latban.

— Megvan már a diszpenzáció?

— Még nincs.

— Gyorsan szerezd meg és nyomban össze-
adlak benneteket.

— Komolyan?

— Lehet, hogy meggondolatlanul cselekszem...
de nem hiszem.

— Bizony nem. — Jean megszorította a kezét.
— Holnap délután két órakor alkalmas volna önnek, Cherrell úr?

— Mindjárt megnézem a naplókönyvemben.
Megnézte, aztán bólintott.

— Remek! — kiáltotta Jean. — Most pedig
gyerünk, Hubert, szerezzük meg a diszpenzációt.

— Igazán nagyon hálás vagyok neked, Hilary
bácsi — mondta Hubert. — Szóval nem találod,
hogy aljasság tőlem?

— Kedves fiam, — mondta Hilary — ha valaki
egy olyan lánynak udvarol, mint amilyen Jean,
akkor számítania kell az ilyesmire. Au revoir, Isten
áldjon meg mindkettőtöket.

Mikor a fiatal pár kiment, Hilary Dinnyhez
fordult.

— Igazán meghat, Dinny, hogy hozzám for-
dultak. Kinek az ötlete volt ez?

— Jeané.

— Akkor Jean vagy nagyon jó, vagy nagyon
rossz emberismerő. Ez gyors munka volt. Tíz óra
öt perckor jöttetek be, most tíz óra 14 perc. Rö-
videbb idő alatt még nem döntöttem két ifjú lélek
sorsa fölött. Ugye, a Tasburghoknak nincs semmi
különösebb hibájuk?

— Nincs. Legfeljebb talán egy kicsit hirtelen
emberek.

— Én szeretem a gyors elhatározású embere-
ket. A legtöbb esetben bátrak.

— Ezt bebizonyították a zeebruggei tengeri üt-
közetben.

— Persze, hiszen a lány fivére tengerész, nem?
Dinny szempillája megremegett.

— Még nem közeledett hozzád hasonló szán-
dékkal?

— Már több ízben.

— És?

— Én nem vagyok hirtelen elhatározású.

— Alaposan meghányod=veted a dolgokat?

— Főleg vetem. Elvetem.

Hilary szeretettel mosolygott kedvenc unoka=hugára.

— Kék szem, igaz szem — mondta. — Egy=szer még téged is férjhezadlak, Dinny. De most bocsáss meg, beszélnem kell egy emberrel, aki=nek súlyos részletfizetési gondjai vannak. Belemá=szott valami részletüzletbe és most nem tud kievic=kélni belőle. Alaposan bent van szegény a kutya=szorítóban. Erről jut eszembe, itt van az a lány, akit a multkor a rendőrbíróság felmentett. Bent van nagynénédnél. Nem akarsz vele találkozni? Attól félek, hogy az úgynevezett megoldhatatlan problémák közé tartozik. Más szóval halandó em=ber. Tégy egy kísérletet, talán meg tudod oldani a problémáját.

— Szívesen megtenném, de attól félek, hogy nem engedi.

— Nem tudom. Mind a ketten fiatal lányok vagytok, azt hiszem, ki tudnál hozni belőle egyet=mást... ha sok jót nem is. Ez — tette hozzá — cinikusan hangzik. A cinizmus gyakran nagyon megnyugtató.

— Bizonyára.

— E tekintetben a római katolikusok előnyö=sebb helyzetben vannak, mint mi. No, de most Isten veled, kedvesem. Eljössz holnap a kivég=zésre?

Hilary elzárta számadásait, a hallba vezette Dinnyt és beszólt:

— Drágám, itt van Dinny. Ebédre visszajövök.

Ezzel elsietett, még kalapját sem vitte magával.

20. FEJEZET.

A két lány együtt indult el a paplaktól a South Square felé. Fleurhöz igyekeztek, akitől Millie ajánló levelet akart kérni.

— Azt hiszem, — mondta Dinny, elfogódottságát leküzdve — hogy én a maga helyében bosszút állnék valakin. Nem látom be, hogy mért kellett magát kitenni az állásából.

A lány kutató oldalpillantást vetett rá és láthatóan azon törte a fejét, hogy őszinte legyen-e, vagy sem.

— Hírbe hoztam magamat — mondta végül.

— Tudom, véletlenül ott voltam a rendőrbírószágon, mikor felmentették. Felháborítónak találtam, hogy odahurcolták magát.

— Tényleg megszólítottam egy embert, — mondta meglepetésszerűen a lány — Cherrell úrnak nem akartam bevallani. Megtettem. Nem volt pénzem, nagyon el voltam keseredve. Mit gondol, rosszul tettem?

— Hát... én a magam részéről egyszerűen csak pénzhány miatt nem tudnám megtenni.

— Maga nem tudja, mi az, amikor az embernek egy vasa sincs.

— Lehet, hogy igaza van, bár nekem sincs sok pénzem.

— Még mindig jobb, mint lopni — mondta keserűen a lány. — Tulajdonképpen mi van abban? Az ember elfelejti, aztán kész. Legalább is ezt gondoltam akkor. A férfit senki sem veti meg az ilyesmiért. De azért ne tessék elmondani Montné nagyságának, amit most mondtam.

— Persze, hogy nem. Hát igazán olyan súlyos helyzetben volt?

— Átkozott helyzetben voltam. A nővérem és én, ha munkában vagyunk, éppen annyit keresünk,

hogy ne haljunk éhen. De a nővérem öt hétig beteg volt, és én meg hozzá elvesztettem a pénztárcámat. Benne volt az egész dohányom: harminc shilling. Igazán nem az én hibám volt!

— Átkozott szerencsétlenség!

— Rohadt dolog. Azt hiszi, hogy ha igazán rossz lány volnék, akkor lebuktam volna? Azért buktam le, mert még egészen zöld voltam. Fogadok, hogy az előkelő lányok nem kerülnek bajba, ha pénzzavarban vannak és hasonló módon segítenek magukon.

— Mindenesetre — mondta Dinny — minden körben akadnak lányok, akik nem válogatják meg a pénzszerzési lehetőségeket. Az én véleményem az, hogy ilyesmit csak szerelemből volna szabad tenni. Lehet, hogy régimódi vagyok.

A lány megint hosszan ránézett, pillantása most szinte csodálatot fejezett ki.

— A kisasszony úrihölgy. Én is szívesen lennék hölgy, de hát az ember már az marad, aminek született.

Dinny legyintett.

— Hölgy! Hagyjuk ezt a szót! Azok az ismerőseim, akik a legjobban megérdemelnék ezt az elnevezést, öreg parasztasszonyok.

— Igazán?

— Igen. Azt hiszem, hogy sok londoni bolti kiszolgáló lány is felér akármilyen hölgygel.

— Hát igen. Vannak rém rendes lányok is. Az én nővérem sokkal rendesebb, mint én. Ő sohasem tett volna olyasmit. A kisasszony nagybátyja mondott valamit, amit sohasem fogok elfelejteni, de azért nem tudok felelni magamért. Én ott keresem az örömeiket, ahol akadnak. Mért ne?

— Az a kérdés, hogy mit nevez tulajdonképpen örömnak? Egy jöttment férfitől, akivel az utcán összeakad, nem kaphat sok örömet, sőt ellenkezőleg.

A lány bólintott.

— Hát ez már igaz. De, tetszik tudni, amikor az ember agyonemésztí magát, hogy honnan szerezzon pénzt, akkor sok mindennel hajlandó megbarátkozni, ami különben nem tetszene neki. Hígyje el.

Erre most már Dinny bólintott.

— Ugye, a nagybátyám kedves ember?

— Üriember. Sohasem dumál az embernek a vallásról. És mindig a zsebébe nyúl, ha van valamije.

— Azt hiszem, ez ritkán fordul elő, — mondta Dinny — családom meglehetősen szegény.

— Nem a pénz teszi az úriembert.

Dinnyből nem váltott ki különös lelkesedést ez a megállapítás. Mintha már hallotta volna valahol.

— No, most szálljunk fel egy autobuszra — mondta.

Sütött a nap, az autobusz tetején helyezkedtek el.

— Hogy tetszik az új Regent Street? — kérdezte Dinny.

— Csodaszép.

— Nem volt szebb a régi utca?

— Nem. Unalmas, sárga utca volt, nem volt benne semmi változatosság.

— De nem hasonlított egyetlen más utcára sem, és azért volt olyan szabályos, mert az megfelelt az utca vonalának.

A lány észrevette, hogy itt most már az ízlés kérdése merült fel. Kicsit habozott, aztán határozottan mondta:

— Most sokkal elevenebb ez az utca, mozgás van benne és nem olyan rideg, unalmas.

— Igen?

— Szeretek az autobusz tetején utazni, — folytatta a lány — mert innét annyi mindent lehet látni. Olyan érdekes az élet, nem?

A lány kissé külvárosias hangja és szavai ütés-

szerűen hatottak Dinnyre. Érdekes az élet? Az ő élete csendes, előre kiszabott, eseménytelen. Nincs benne kaland vagy kockázat. Sokkal kalandosabb azoknak az élete, akik a munkájukból élnek. Dinnynek eddig az volt a hivatása, hogy nem dolgozott. Jeanre gondolt és ezt mondta magában: «Attól félek, hogy nagyon unalmas az életem. Mindig csak várok, várok valami eseményre».

A lány ismét oldalpillantást vetett rá.

— De hiszen a kisasszony élete nagyon mulatságos lehet, mert a kisasszony nagyon csinos.

— Csinos vagyok? Ezzel a pisze orral?

— A megjelenés a fontos. Mindig csak a megjelenés. Akármilyen csinos valaki, nem sokat ér, ha nem jó a megjelenése.

— Én inkább csinos szeretnék lenni.

— Ó, dehogy. Csinos mindenki tud lenni. Az nem jelent semmit.

— És mégis olyan kevesen vannak. — Rápillantott a lány profiljára és hozzátette: — Magának szerencséje van.

A lány hátravetette fejét.

— Szóltam Cherrell úrnak, hogy manneken szeretnék lenni, de, úgy látszik, nem tetszik neki a dolog.

— Én is azt hiszem, hogy valamennyi haszontalan foglalkozás közül ez a legrosszabb. Folyton csak öltözködni egy csomó bolond, szeszélyes nő előtt.

— Ilyennek is kell lenni — mondta dacosan a lány. — Különb is, szeretek szép ruhákat viselni. De az ilyen álláshoz protekció kell. Talán Montné nagyságos asszony tehet valamit az érdekében. A kisasszonyból bezzeg remek manneken lenne, hiszen olyan karcsú és előkelő megjelenésű.

Dinny elnevette magát. Az autobusz megállt a Whitehall végén, a Westminster apátság előtt.

— Leszállunk. Volt már a Westminster apát-ságban?

— Nem.

— Ajánlom, nézze meg, még mielőtt le találják bontani, hogy bérházakat vagy mozit építsenek a helyébe.

— Nahát! Ezt akarják tenni?

— Azt hiszem, egyelőre még csak homályosan gondolnak rá. E pillanatban csak arról beszélnek, hogy tatarozni akarják.

— Jókor hely! — mondta a lány. A hatalmas falak láttára elhallgatott. Némán léptek be a templomba. Dinny figyelte a lányt, aki hátra vetett fejjel bámulta a chathami szobrot és szomszédját.

— Ki ez a meztelen öreg pasas?

— Neptun. Jelképes alak. «Britannia uralkodik a tengerek felett» — ezt jelképezi.

— Aha.

Tovább mentek és lassanként kibontakoztak előttük a régi múzeum hatalmas méretei.

— Nahát! Hogy tele van ez mindenfélével!

— Olyan, mint valami régiségkereskedés, nem? Itt összegyűjtötték úgyszólván az egész angol történelmet.

— Milyen sötét van itt. És az oszlopok rém pizskosak.

— Talán nézzük meg egy pillanatra a Költőszögletet.

— Hát az mi?

— Oda temetik a nagy írókat.

— Azért, mert rímeket faragtak? — mondta a lány. — Milyen vicces.

Dinny nem válaszolt. Ismert néhányat a szóban forgó rímek közül és nem tudta, kinek van igaza. Megnézett néhány képet és nevet, érdekelték, a lányt egyáltalában nem. Aztán lassan végigmentek a hajón és eljutottak az Ismeretlen Katona

aranyozott, fekete emléktáblájához, melyet két vörös koszorú díszített.

— Kíváncsi vagyok, tudja-e, hogy idekerült? — mondta a lány. — Azt hiszem, ha tudja, akkor sem törődik vele, mert senki sem tudja a nevét, úgy, hogy semmi haszna sincs az egészből.

— Nincs. A haszon a mienk — mondta Dinny. Torkát összeszorította az az érzés, mellyel a világ az Ismeretlen Katonának adózik.

Mikor ismét kiértek az utcára, a lány hirtelen megkérdezte :

— A kisasszony vallásos?

— Azt hiszem . . . bizonyos fokig — mondta Dinny bizonytalanul.

— Engem nem tanítottak vallásra. Az apám és az anyám szerették Cherrell urat, de helytelennek találták a vallást. Tetszik tudni, az apám szocialista volt és mindig azt szokta mondani, hogy a vallás a kapitalista rendszerhez tartozik. A mi osztályunkbeli emberek különben sem járnak templomba. Nem is érünk rá, meg aztán azt kívánják az embertől, hogy egészen mozdulatlanul, csendben üljön a templomban. Én szeretem a mozgást. És azonkívül : ha van Isten, mért nevezik Atyának? Én haragszom rá ezért. Azért bánnak így a lányokkal, mert az Istent férfinek képzelik. Azóta, hogy a tárgyalásomon beszéltem a rendőrbíróági lelkésszel, sokat törtem a fejemet ezen a dolgon. A férfi semmit sem teremthet nő nélkül.

Dinny csodálkozva nézett rá :

— Mért nem mondta ezt el a nagybátyámnak? Igen érdekes gondolat.

— Azt mondják, hogy a nők most már egyenrangúak a férfikkal, — folytatta a lány — de ez nem igaz. Azon a helyen, ahol én dolgoztam, nem akadt egy lány sem, aki ne félt volna a főnöktől. Ahol a pénz, ott a hatalom. És a rendőrtisztek, meg a bírák, meg a papok, meg a tábornokok, mind

férfiak. Ők tartják a kezükben a korbácsot, pedig nélkülünk semmire sem tudnának menni. Csak volna valami hatalmam, majd megmutatnám én nekik!

Dinny nem felelt. A lányt elkészeríti és túlzásra ragadtatja az eset, ami vele történt, de azért van valami igazság abban, amit mond. Biztos, hogy a Teremtő kétnemű volt, különben nem indulhatott volna meg a teremtetési folyamat. A két nemnek eredetileg egyenlőnek kellett lennie. Dinnynek ez eddig nem jutott eszébe. Ha a lány az ő társadalmi osztályába tartozott volna, felelt volna neki, de így nem tudta leküzdeni tartózkodását vele szemben. Emiatt sznobnak érezte magát és végül is az iróniához menekült:

— Maga kis lázadó!

— Persze, hogy lázadó vagyok az után, ami velem történt — mondta a lány.

— No, megérkeztünk Montékhoz. Nekem még van egy pár elintéznivaló ügyem, magára hagyom Montnéval. Remélem, találkozunk még valamikor — kezet nyújtott. A lány elfogadta kezét.

— Nagyon jól éreztem magamat — mondta egyszerűen.

— Én is — mondta Dinny. — Sok szerencsét.

A hallban hagyta a lányt, aztán tovább indult az Oakley Street felé. Bosszantotta, hogy nem mert odáig menni, mint ameddig szeretett volna. Elérkezett egy kifürkészetlen terület határáig — és visszariadt. Gondolatai olyanok voltak, mint a fiatal tavaszi madarak csiripelése, mely még nem öltött határozott formát és dallamot. A lány hatása alatt valami furcsa vágyat érzett, hogy belevesse magát az életbe, de sejtelve sem volt, hogyan. Ha legalább szerelmes lenne valakibe! Milyen jó lehet, ha az ember tudja, hogy mit akar, úgy, mint Hubert és Jean. Hallorsen és Alan Tasburgh is azt mondják, hogy tudják, mit akarnak. Az élet

inkább árnyjátéknak látszik, mint valóságnak. Dinny elégedetlenül könyökölt a rakodópart kőkorlátján. Alatta duzzadtan áradt a folyó vize. Vallásos vagyok? — kérdezte magától — bizonyos fokig, a magam módján. De milyen ez a mód?

Eszébe jutott Hubert naplójának egy mondata.

«Aki hisz a mennyországban, az előnyösebb helyzetben van, mint a magamfajta emberek. Biztos nyugdíjra van kilátása. Mi a vallás? A jutalomba vetett hit? Akkor meglehetősen prózai dolog. Inkább a jóságba vetett hit, magáért a jóságért, mert a jóság szép, mint egy tökéletes virág, mint egy csillagos éjszaka, mint egy bájos dallam!» Hilary bácsi nehéz munkát végez és egyetlen jutalma az, hogy jól végzi munkáját. Vajjon vallásos-e Hilary bácsi? Meg kell tőle kérdezni. Hirtelen egy hang szólalt meg mellette:

— Dinny!

Összerezcent, megfordult. Alan Tasburgh állott előtte, széles mosollyal az arcán.

— Az Oakley Streeten kerestem magát és Jeant, de azt mondták, hogy Montéknál vannak. Éppen oda igyekeztem. Milyen szerencse, hogy találkoztam magával.

— Azon gondolkoztam, hogy vallásos vagyok-e vagy sem.

— Érdekes! Éppen én is ezen törtem a fejem.

— Azon, hogy én vagyok-e vallásos, vagy maga?

— Az igazat megvallva, kettőnket egy személynek számítom.

— Igazán? Nos, vallásosak vagyunk?

— Végszükség esetén. Mi újság az Oakley Streeten?

— Ferse kapitány hazajött.

— Jóságos Ég!

— Mindenki ezt mondja. Láttá Dianát?

— Nem. A szobalánnyal beszéltem, kissé izga-

tottnak látszott. Még mindig bolond az a szegény ember?

— Nem, de azért Dianát még így is borzalmasan érinti a dolog.

— El kellene költöznie hazulról.

— Én költözöm hozzá — mondta hirtelen Dinny — ha úgy akarja.

— Nem nagyon tetszik nekem ez az ötlet.

— Lehet, de mégis megteszem.

— Miért, hiszen nincs is vele annyira jóba.

— Unom már az örökös céltalan lógást.

A fiatal Tasburgh rábámult.

— Nem értem.

— Maga nem tudja, milyen egy nyugodt, békés, eseménytelen élet. Szeretnék végre a magam lábán megállni.

— Akkor jöjjön hozzám feleségül.

— Igazán, Alan, még sohasem találkoztam ilyen ötletszegény emberrel.

— Nem az a fontos, hogy az embernek sok ötlete legyen, hanem az, hogy jók legyenek az ötletei.

Dinny elindult.

— Most elmegyek Dianához.

Egy darabig némán haladtak egymás mellett. Végül Tasburgh komoran megszólalt.

— Drága, egyetlenem, mi bántja?

— A saját természetem. Semmisem tud igazán izgatni.

— No, erről könnyen gondoskodnék.

— Most komolyan beszélek, Alan.

— Helyes! Addig úgysem jön hozzám feleségül, amíg nem kezd komolyan beszélni. De mondja meg, mért vágyik izgalmakra?

Dinny vállat vont.

— Úgy látszik, beleestem abba a longfellowi hangulatba: «Az élet súlyos, az élet komoly.» Maga, úgy látszik, nem érti, hogy milyen jelentéktelen és sekélyes a vidéki lány élete.

— Mondanék valamit, de nem merem.

— Csak mondja.

— Azt akarom mondani, hogy a vidéki lány könnyen válhat nagyvárosi anyává.

— Valamikor el kellett pirulni, ha ilyesmi szóba került — sóhajtott Dinny. — Nem akarok mindent tréfára fordítani, de úgy látszik, elkerülhetetlen.

A fiatal Tasburgh belekarolt.

— Próbálja tréfára fordítani a házaseletet egy tengerész oldalán. Maga lenne az első, akinek ez sikerülne.

Dinny elmosolyodott.

— Senkihez sem megyek feleségül, amíg nem érzek iránta leküzdhetetlen vágyat. Tudom, hogy mit beszélek, ismerem magamat.

— Jól van Dinny, én nem sűrgetem.

Megint némán haladtak egymás mellett. Mikor az Oakley Street sarkára értek, Dinny megállt.

— Ne kísérjen tovább, Alan.

— Este beszólok Montékhoz, hogy megtudjam, mi történt magával. Ha szüksége van rám Ferse=zel kapcsolatban, csak hívjon fel a klubomban. Itt a szám.

Ceruzájával egy névjegyre írta a számot és átadta Dinnynek.

— Eljön holnap Jean esküvőjére?

— Persze — mondta Alan — én vezetem be a menyasszonyt. Bárcsak már...

— Viszontlátásra — mondta Dinny.

21. FEJEZET.

Dinny könnyedén vett búcsút a fiatalembertől, de mikor a ház lépcsőfeljáratánál megállt, idegei izgatottan feszültek meg. Még sohasem volt elme=beteggel dolga és ezért most borzalmasnak képzelte el a találkozást. Ugyanaz az idősebb szobalány

engedte be, akivel előző nap beszélt. Közölte vele, hogy a nagyságos asszony és Ferse kapitány együtt vannak. A kisasszony fáradjon fel a szalonba. Abban a szobában várakozott, ahova tegnap Jeant bezárta Ferse. Sheila jött be egy pillanatra. «Hallo! Anyukára vársz?» mondta és ismét kiszaladt a szobából. Később megjelent Diana. Arc kifejezése olyan volt, mintha minden erejével össze akarná szedni magát és tisztába szeretne jönni saját érzéseivel.

— Bocsás meg, drágám, hogy megvárakoztatalak. Az újságokat néztük át. Minden erőmmel igyekszem úgy bánni vele, mintha misem történt volna.

Dinny odament hozzá és megsimogatta a karját.

— De nem fog sokáig tartani — mondta Diana — érzem, hogy nem tarthat sokáig.

— Engedd meg, hogy hozzád költözzem. Azt mondhatod, hogy ezt már előzőleg megbeszéltük.

— Nem Dinny, ez szörnyű következményekkel járhat. Nem tudom mit kezdjek vele. Irtózik attól, hogy elmenjen hazulról, vagy emberekkel találkozzék. De arról sem akar hallani, hogy elutazzunk valahova, ahol senkisem ismeri. Orvossal sem akar beszélni, tanácsot sem akar meghallgatni. Senkit sem akar látni.

— Majd lát engem és ilyen módon hozzászokik a társasághoz. Ezek valószínűleg csak az első napok nehézségei. Ha akarod, most mindjárt elszaladok és elhozom a holmimat.

— Igazán angyal vagy.

— Közben még Adrian bácsit is értesítem. Ő ma reggel elment abba az intézetbe.

Diana az ablakhoz lépett és hátat fordított Dinnynek. Hirtelen megfordult.

— Elhatároztam, hogy nem engedem visszavinni. Minden lehetőt megteszek, hogy újból talpraállítsam, ha lehet.

— Áldott teremtés vagy — mondta Dinny — én segíteni fogok neked.

Mintha nem bízna többé, sem Dianában, sem magában, kiszaladt és lefutott a lépcsőn. Kilépett az utcára, elhaladt az ebédlőablak mellett. Megint észrevette a lángoló szemű arcot, mely az ablak mögül figyelte őt. Valami tragikus önvádfélét érzett, miközben a South Square felé haladt.

Fleur így szólt ebéd közben :

— Nem érdemes aggódnod és kínlódnod Dinny. Várd meg, hogy mi fog történni. Még szerencse, hogy Adrian egész idő alatt úgy viselkedett, mint egy szent. Egyébként az egész eset jó példa arra, hogy milyen keveset ér a törvény. Tegyük fel, hogy Diana elválhatott volna Fersetől betegsége alatt : Ferse ugyanúgy visszajött volna hozzá az intézetből és az ő érzései is ugyanezek lettek volna. A törvény nem tud változtatni az örök emberi dolgokon. Diana szerelmes Adrianba?

— Nem hiszem.

— Biztos vagy ebben?

— Nem. Még abban sem vagyok biztos, hogy én mit érzek.

— Erről jut eszembe : felhívott amerikai barátod. El akar jönni.

— Jöhet, de én az Oakley Streeten leszek.

Fleur ravaszul nézett rá.

— Tehát a tengerész esélyeire fogadhatok.

— Nem. Tedd minden pénzedet «Vénkisasz szonyra».

— Nem drágám, ez elképzelhetetlen!

— Nem látom sok célját a házasságnak.

Fleur kissé fanyar mosollyal válaszolt.

— Nem tudunk nyugton maradni, Dinny, vagy legalább is nem maradunk, mert túlságosan unalmas volna.

— Te modern vagy, Fleur, én viszont középkorias vagyok.

— Az arcod mindenesetre korareneszansz stílú. De azok a régi olasz nők nem akartak elmenekülni a házaselet elől. Ne táplálj hiú reményeket. Előbb=utóbb nagyon elunod magadat és akkor aztán ...

Dinny ránézett: meglepte unokanővérének kiábrándult, józan okossága.

— Mit nyertél te a házassággal, Fleur?

— Most legalább egész nő vagyok, kedvesem — felelte szárazon Fleur.

— Mert gyermekeid vannak?

— Gyermekek, mint mondják, házasság nélkül is előfordulhatnak, bár ez sok esetben valószínűtlen. A te esetedben például teljesen lehetetlen volna. Öskomplexumod akadályozna ebben. A régi családok tagjainak átöröklött hajlandóságuk van a törvénytelen szaporodás iránt. Enélkül tudniillik egy család sem válhatna nagyon régivé.

Dinny a homlokát ráncolta.

— Ez még sohasem jutott eszembe, de annyi bizonyos, hogy igen erős kifogásom volna egy törvénytelen gyermek ellen. Erről jut eszembe: adtál ajánlólevelet annak a lánynak?

— Igen. Nem tudom mért ne mehetne el mannekennek? Elég karcsú hozzá. A fiús alak még legalább egy évig divatos lesz. Utána azonban — jól jegyezd meg, amit mondok — ismét hosszabbak lesznek a szoknyák, mi pedig megint nekigömbölyödünk.

— Megalázó dolog ez, nem?

— Micsoda?

— Az, hogy állandóan változtatjuk az alakunkat, meg a hajunkat.

— Fellendítjük vele a kereskedelmet. Mi hajlandóak vagyunk a férfiak hatalmában maradni, csak azért, hogy a kezünkben tarthassuk őket. Ez az igazi vamp=filozófia.

— Nem tartom valószínűnek, hogy ez a lány

megmaradhat a tisztesség útján, ha egyszer maneken lesz belőle.

— Sőt ellenkezőleg. Még férjhez is mehet. Különben pedig nekem sohasem fáj a fejem embertársaim erkölcsi miatt. Nektek Condafordban persze úgy kell tennetek, mintha adnátok erre, családokat már a normann hódítás óta ott él. Erről jut eszembe: intézkedett már apád, hogy halála esetén ne kelljen örökösödési adót fizetnetek?

— De Fleur, az apám még egyáltalában nem öreg.

— Nem, de az emberek meg szoktak halni. Van valamije a birtokán kívül?

— Csak a nyugdíja.

— Vannak nagy erdők a birtokaitokon?

— Írtózom attól a gondolattól, hogy fákat vágassanak ki. Favágás! Kétszáz év fejlődésének munkája és energiája elpusztul egy félóra alatt. Felháborító!

— Drágám, mégsem fog más hátramaradni, minthogy eladjátok és kivágassátok az erdőiteket.

— Majd csak megleszünk valahogy — mondta röviden Dinny — sohasem engedném, hogy Condaford idegen kézre jusson.

— Ne feledkezz meg Jeanről.

Dinny kiegyenesedett.

— Ő sem engedné. A Tasburghok éppen olyan régi család, mint mi.

— Megengedem. De ez a fiatal hölgy rendkívül mozgékony, nyughatatlan és nem lesz sokáig kedve egy helyben tespedni.

— Condaford nem jelent tespedést.

— Ne sértődj meg, Dinny, én csak a ti javatokra gondoltam. Épp úgy nem szeretném, ha el kellene hagynotok Condafordot, mint ahogy nem szeretném, ha Kit elveszítené Lippinghallt. Michael teljesen bolond. Azt mondja, hogyha ő ennek az országnak egyik gyökere, akkor őszintén sajnálja azt

az országot, melynek ilyen gyökerei vannak. Ez persze bolondság. Csak én tudom — tette hozzá hirtelen furcsán elkomolyodva, — hogy milyen hallatlanul értékes ember Michael! — Hirtelen észrevette Dinny meglepett pillantását és hozzátette : — Az amerikai nevét tehát kitörölhetem a listáról?

— Nyugodtan. Képtelen volnék háromezer mérföldnyire eltávolodni Condafordtól. Szó sem lehet róla.

— Akkor legalább ne engedd hiába reménykedni azt a szegény nyomorultat. Megvallotta nekem, hogy te vagy az ideálja.

— Nem akarom többé hallani ezt a szót.

— És azt is mondta, hogy teljesen belédbolondult.

— Ez nem jelent semmit.

— Meglehetősen sokat jelent egy olyan embernél, aki képes elutazni a világ végére csak azért, hogy kikutassa a civilizáció gyökereit. A legtöbb ember azért volna hajlandó a világ végére menni, hogy elkerülhesse ezt a fölfedezést.

— Amint Hubert ügye befejeződött, végzek Hallorsennel — mondta Dinny.

— Azt hiszem, ez csak úgy fog sikerülni, ha férjhezmész. Nagyon csinos lesz, amint a hosszú menyasszonyi fátyolban a tengerész oldalán végigvonulsz a falusi templomban, igazi feudális légkörben, német zene hangjaira. Bárcsak láthatnám!

— Egyáltalában nem fogok férjhezmenni.

— No jó. Addig azonban mindenesetre hívjuk fel Adriant.

Adrian lakásán azt a felvilágosítást adták, hogy csak délután négy órára jön haza. Megüzenték neki, hogy menjen el Michaelékhez. Dinny felment szobájába és becsomagolta holmiját. Fél négy volt, amikor elhagyta szobáját. Lent az akasztón ismerős kalapot fedezett fel. Vissza akart osonni a lépcső felé, amikor Hallorsen hangja szólalt meg.

— Remek, hogy itt találom. Már féltem, hogy nem lesz itthon.

Dinny kezét nyujtott. Együtt léptek be Fleur szobájába. A XV. Lajos korabeli bútorok között Hallorsen különösen férfiasan hatott.

— Cherrell kisasszony, szeretnék önnek beszámolni arról, hogy mit végeztem fivére ügyében. Megállapodtam la paz-i konzulunkkal, hogy kihallgattatja a Manuel nevű fiút, aki eskü alatt vallja, hogy a kapitányt késsel megtámadták. A hiteles vallomás szövegét a konzul Londonba fogja kábelezni. Ha a maguk hivatalos köreiben akadnak értelmes emberek, akkor Hubertnek nyert ügye van. Meg fogom akadályozni azt az ostobaságot, még akkor is, ha kénytelen volnék személyesen lemenni Bolíviába.

— Nagyon köszönöm, professzor.

— Nincs miért. Most már mindent hajlandó vagyok megtenni a bátyjáért. Úgy megszerettem, mintha a saját testvérem volna.

Olyan őszinte egyszerűséggel és emberi melegséggel mondta ezeket a sokat jelentő szavakat, hogy Dinny hirtelen egészen kicsinek érezte magát mellette.

— Nincs valami jó színben — mondta hirtelen Hallorsen. — Mondja meg, ha valami bántja, én majd elintézem.

Dinny beszámolt Ferse visszatéréséről.

— Ó, az a bájos hölgy! Szegény. De talán szereti a férjét és akkor biztos, hogy hamarosan meg fog nyugodni.

— Nála fogok lakni.

— Maga igazán bátor nő. Közveszélyes a kapitány?

— Ezt most még nem lehet tudni.

Hallorsen nadrágja hátsó zsebébe nyúlt és elővett egy kis pisztolyt.

— Tegye ezt a kezításkájába. Miniatűr revolver,

egyenesen angliai használatra vettem, mert amint látom, itt nem járkálnak nagy mordályokkal az emberek.

Dinny nevetett.

— Köszönöm professzor, nem kell, nálam biztosan a legrosszabb pillanatban sülné el. Különben is, még veszély esetén sem volna szép tőlem, ha fegyvert használnék vele szemben.

— Igaza van. Nekem ez nem is jutott eszembe, de igaza van. Az ilyen beteg emberrel a lehető legkíméletesebben kell bánni. Egyébként pedig nem tetszik nekem az a gondolat, hogy maga most ilyen veszélyes helyzetbe kerül.

Dinnynek eszébe jutottak Fleur intelmei és azért vakmerően így szólt :

— Miért nem?

— Mert maga nekem nagyon drága.

— Rettentő kedves magától. Szeretném azonban figyelmeztetni arra, hogy nem vagyok kapható.

— Minden nő kapható, amíg férjhez nem ment.

— Sőt, sokan csak azután kaphatók igazán.

— Engem — mondta komoran Hallorsen — nem érdekel a házasságtörés. Én a szexuális életben is az egyenes, becsületes eljárást szeretem.

— Remélem, hogy része is lesz benne.

Hallorsen kiegyenesedett.

— Magától szeretnék benne részesedni. Ezennel megkérem ; nevezze magát a jövőben Hallorsennének. Nagyon kérem, ne kosarazzon ki mindjárt.

— Ha ön ragaszkodik a becsületes eljáráshoz, professzor, akkor kénytelen vagyok rögtön nemet mondani.

Dinny látta, hogy Hallorsen kék szeme elhomályosul a fájdalomtól. Nagyon sajnálta. Hallorsen kissé közelebb lépett hozzá, olyan volt most mellette, mint valami óriás. Dinny megborzongott.

— Azért, mert amerikai vagyok? — kérdezte Hallorsen.

— Nem tudom mért.

— Vagy talán még mindig haragszik rám a bátyja miatt?

— Nem tudom.

— Nem is remélhetek?

— Nem. Nagyon jól esik nekem, hogy megkért, nagyon hálás vagyok . . . de nem lehet.

— Bocsássa meg ezt a kérdést : van valaki más a háttérben?

Dinny a fejét rázta.

Hallorsen mozdulatlanul állt, arca töprengő kifejezést öltött, majd hirtelen felderült.

— Azt hiszem — mondta, — hogy még nem dolgoztam eleget magáért. Még ki kell érdemelnem.

— Semmit sem érdemes tennie értem. Egszerűen arról van szó, hogy nem tudok úgy érezni maga iránt.

— Tiszta a kezem és tiszta a szívem.

— Tudom. Rendkívül nagyrabecsülöm magát, de sohasem tudnám szeretni.

Hallorsen kissé hátralépett, mintha nem bízna egészen magában. Mélyen meghajolt. Pompás emberpéldány volt, amint itt állt, egyszerű emberi méltósága teljében. Sokáig hallgattak, míg végül Hallorsen megszólalt.

— A változhatatlanba bele kell nyugodni. Én bármikor rendelkezésére állok. Mindig hűséges szolgálója leszek.

Megfordult és kiment.

Dinny hallotta, amint a kapu becsapódott. Kissé összeszorult a torka. Fájt neki, hogy fájdalmat okozott Hallorsennek, de megkönnyebbülést is érzett. Ilyen megkönnyebbülést érez az ember, amikor valami hatalmas, őserejű primitív veszélytől, tengertől, zivatartól, vagy egy bikától megszabadul. Dacosan állt Fleur egyik tükre előtt és úgy nézte magát, mintha csak most fedezné fel, hogy milyen túlfinomultak az idegei. Hogy von-

zódhat ez a szép, egészséges férfi egy ilyen vézna törékeny teremtéshez? Egyetlen könnyed mozdulatával felkaphatná és feldobhatná a levegőbe. Talán ezért is riadt vissza Hallorsentől. Talán a nagy, tágas mezőktől riadt vissza, melyeknek Hallorsen szerves része, a maga hatalmas természetével, erejével, arcszínével és mély, erős hangjával! Talán ostobaság volt, de mégis visszariadt tőle. Hiába, ő már csak a maga világához tartozik és nem a Hallorsenéhez. Az ilyen ellentétes elemek összehasonlítása önkénytelenül is nevetségesen hat.

Fanyar mosollyal állt a tükör előtt, amikor Adrian belépett. Ösztönös mozdulattal feléje fordult. Közte és Adrian között nem volt ilyen hatalmas különbség. Nagybátyja sápadt, ráncosarcú, fáradt, érzékeny, finom, megviselt ember volt — ez most megnyugtatóan hatott Dinny idegeire. Megcsókolta nagybátyját és azt mondta:

— Rád vártam, mielőtt Dianához költöznék.

— Hát mégis odamész, Dinny?

— Igen. Az a gyanum, hogy ma még nem is ebédeltél és nem is uzsonnáztál. — Csengetett. — Coaker, hozzon Adrian úrnak...

— Egy pohár brandyt szódával, Coaker.

— Nos? — mondta Dinny, mikor Adrian elfogyasztotta az italt.

— Sajnos, nem lettem sokkal okosabb attól, amit az intézetben hallottam. Az ő álláspontjuk az, hogy Fersenek vissza kellene menni az intézetbe. Én viszont nem tudom, hogy miért kellene visszamennie, amíg normálisan viselkedik. Kétségbe vonják, hogy meggyógyult volna, viszont elismerik, hogy az utóbbi hetekben teljesen normális volt. Elcsíptem az ápolóját is és kikérdeztem. Nagyon derék flú és szerinte Ferse e pillanatban éppen olyan józan, mint ő maga. De — és ez az, ami nyugtalanít — azt is mondta az ápoló, hogy Ferse egyszer már három hétig ugyanilyen állapotban

volt és aztán hirtelen ismét visszaesett. Ő azt hiszi, hogyha valami ellenkezés vagy más efféle nagyon felfigyelgető Ferset, vissza fog esni és legalább is olyan súlyos állapotba kerül, mint amilyenben azelőtt volt. Szörnyű ez a helyzet.

— Szoktak dührohamai lenni ?

— Igen. Különös, komor dühöngések ezek, melyek inkább önmaga ellen irányulnak, mint mások ellen.

— Nem fognak semmiféle lépéseket tenni, hogy Ferse visszakerüljön hozzájuk ?

— Nem áll módjukban. Ferse annakidején mint önkéntes beteg vonult be hozzájuk. Említettem már, hogy Diana nem jelentette be a hatóságoknál, mert nem akarta, hogy hivatalosan elmebetegnek nyilvánítsák. Diana hogy van ?

— Fáradtnak látszik, de nagyon bájos. Azt mondja : minden lehető el fog követni, hogy talpra segítse férjét.

Adrian bólintott.

— Igen, ez ő. Csodálatosan bátor teremtés. Te is az vagy, drágám. Nagyon megnyugtat az a tudat, hogy mellette leszel. Hilary hajlandó volna szállást adni Dianának és gyermekeinek, de Diana ezek szerint nem szándékozik elköltözni hazulról.

— Most semmi esetre sem.

Adrian felsóhajtott.

— Akkor nem tehetünk egyebet : várunk.

— Adrian bácsi — mondta Dinny — úgy sajnállak.

— Nem fontos, drágám, hogy mi történik az ötödik keréssel, csak az a fontos, hogy a kocsi jól menjen. Most nem akarlak tovább tartóztatni. Mindig megtalálhatsz, vagy a múzeumban, vagy a lakásomon. Isten veled, sok szerencsét. Üdvözlöm Dianát és mondd el neki, amit tőlem hallottál.

Dinny még egyszer megcsókolta nagybátyját, aztán podgyászával taxiba ült és az Oakley Streetre hajtott.

OSZK

Országos

Könyvtár

A

KÜLFÖLDI REGÉNYÍRÓK

ÚJABB KÖTETEI:

	Fűzve	Kötve
ANDERSON: A sötét nevetés	5.50	8.—
ARLEN: Lily Christine.....	4.—	5.50
BENNETT: Vasúti baleset	3.—	4.50
BONTEMPELLI: Világszép asszony Adria.....	2.60	4.10
BORDEAUX: Akik az élettől félnek ..	5.50	8.—
BORGESE: Élők és holtak. (Két kötet) ..	5.40	8.40
DEEPING: Sorrell és fia. (Két kötet).....	6.—	9.—
DELEDDA: Jó lelkek	5.—	7.—
DUVERNOIS: Edgar	3.50	5.—
HUGHES: Szélvihar Jamaikában ..	3.—	4.50
JALOUX: A jégmadár	4.50	7.—
KENNEDY: A család bolondja. (Két köt.)	5.40	8.40
KIPLING: Három katona	5.50	8.—
LAGERLÖF: A generális gyűrűje. — Egy udvarház története	5.—	7.—
SINCLAIR LEWIS: A fő-utca. (Két kötet)	9.—	13.—
MORAND: Az élő Buddha	5.—	7.—
Világabajnokok	3.—	4.50
ROCCA: Az orkán. (Két kötet)	5.40	8.40
ROSNY: Bűnös asszonyok.....	3.—	4.50
STEVENSON: A ballantraei földesúr	4.50	6.50
WALPOLE: Egy vöröshajú ember arcképe	3.20	4.70

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár